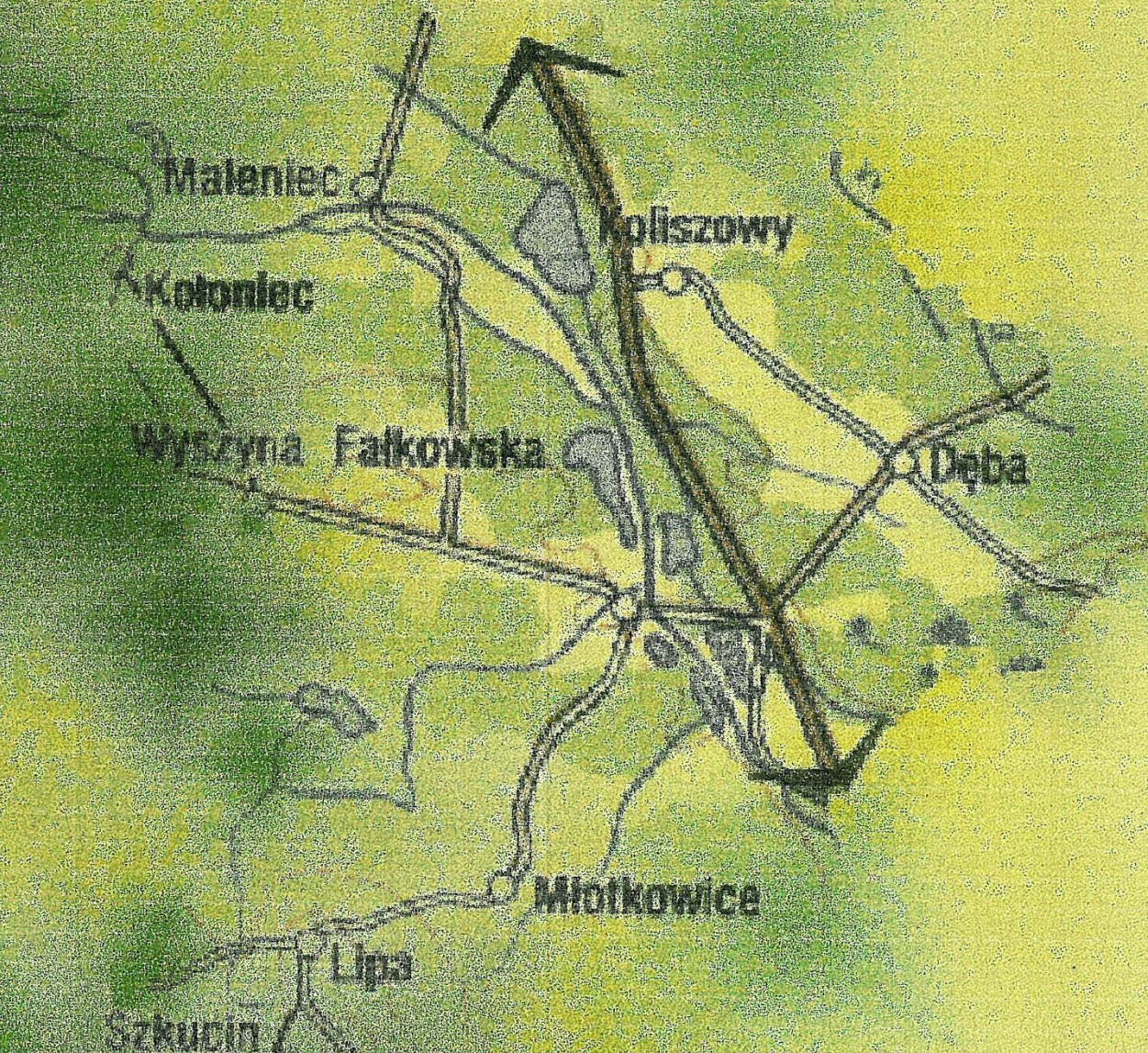

ZARZĄD GMINY RUDA MALENIECKA

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RUDA MALENIECKA
tekst obowiązujący**

KIELCE czerwiec 2002 R.

Z e s p ó ł A u t o r s k i
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY RUDA MALENIECKA:

2. Mgr inż. arch. Aneta Czarnecka
3. Mgr inż. Agata Nowakowska - Buk
4. Mgr inż. Maria Wrana
5. Mgr Rafał Kozieł
6. Mgr inż. Wojciech Zygan
7. Mgr inż. arch. Paweł Czarnecki

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne

1.1.....	W
prorowadzenie	4
1.2.Podstawy formalno - prawne opracowania studium	5
1.3 .Przebieg prac nad studium	6
II. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego	
1. Zewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego	
1.1. Położenie i powiązanie z otoczeniem	9
1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa	11
2. Wewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego	
2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów	
2.1.1. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy	13
2.1.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.....	15
2.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego	
2.2.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.....	16
2.2.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego	45
2.3. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego	
2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego	46
2.3.2. Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego	56
2.4. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców	
2.4.1. Charakterystyka stanu istniejącego	57
2.4.2. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców	68
2.5. Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej	
2.5.1. Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej	69'
2.5.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej	73
2.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej	
2.6.1. Charakterystyka gospodarki leśnej	74
2.6.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej	76
2.7. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów	
2.7.1. Charakterystyka struktury własności	77
2.7.2. Uwarunkowania wynikające ze struktury własnościowej	78
2.8. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	
2.9. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego	

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

2.9.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego	80
2.9.2. Uwarunkowania	
wynikające z funkcjonowania systemu transportowego	82
2.10. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego	
2.10.1. Charakterystyka stanu uzbrojenia technicznego	83
2.10.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego	100
2.11. Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa	
101	
2.12. Uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego gminy wynikające ze „Strategii rozwoju gminy Ruda Maleniecka”	103
III. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka	
1. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego	104
2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego	107
3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno - przestrzennej	
108	
4. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa	
112	
5. Kierunki rozwoju komunikacji	113
6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	115
7. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe	
124	
8. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych	
125	
IV. Akty prawne, bibliografia	
1. Akty prawne	126
2. Bibliografia	130

I. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Wprowadzenie

Pojęcie „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**” wprowadzone zostało ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym dnia 7 lipca 1994 r (Tekst jednolity: Dz. U. z 1999r. Nr 15, poz. 139, zmiany: Dz. U. Nr 41, poz. 412, Nr 111, poz. 1279; z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 109, poz. 1157, Nr 120, poz. 1268; z 2001 r. Nr 5, poz. 42, Nr 14, poz. 124, Nr 100, poz. 1085, Nr 115, poz. 1229, Nr 154, poz. 1804).

W art. 6 ust. 1 w/w. ustawy stwierdzono „ W celu określenia polityki przestrzennej gminy, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „ studium””.

Na podstawie ustawy przyjmuje się, że celem opracowywanych „ studiów” jest formułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisywanej w politykę przestrzenną państwa, a miejscowych planów zagospodarowywania przestrzennego - ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowywania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 cytowanej ustawy sporządzającym „Studium” jest Zarząd Gmin (w tym przypadku Zarząd Gminy Ruda Maleniecka). Konsekwencją takiego stwierdzenia jest ustalenie, że „ Studium” reprezentuje politykę przestrzenną Zarządu a uchwalone przez Radę Gminy stanowi zapis polityki przestrzennej gminy.

Przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym przyjmując zrównoważony rozwój jako podstawę działań w sprawach objętych ustawą, nakazują w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnić:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- walory architektoniczne i krajobrazowe,
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawa własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

W studium uwzględnia się u w a r u n k o w a n i a wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji i ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w s z c z e g ó ł n o ś c i :

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, z wskazaniem w miarę potrzeby, obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, wynikającą z potrzeb zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania, •obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki, o której mowa w ust. 2.

1.2. Podstawa formalno-prawna opracowania studium

Realizując ustalenia ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r., Rada Gminy w Rudzie Malenieckiej podjęła w dniu 15 lutego 2001 r. uchwałę Nr 1/2/2001 w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka.

W drodze przetargu, Zarząd Gminy zlecił na podstawie umowy nr 2/09/2001 z dnia 17 września

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

2001 r. opracowanie studium zespołowi ze Studia A i U z Kielc, działającemu pod kierunkiem głównego projektanta mgr Stanisława Masternaka, legitymującego się uprawnieniami urbanistycznymi nrewid. 982/89.

1.3. Przebieg prac nad studium

Proces sporządzania studium przebiegał w następujących etapach:

1. I etap - wykonanie diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego - konsultacje z gminą,
2. II etap - sformułowanie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wykonanie koncepcji kierunków zagospodarowania przestrzennego i koncepcji rozwoju infrastruktury technicznej - konsultacje z gminą,
3. III etap - obejmuje uwzględnienie wniosków z zaopiniowania uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, koncepcji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i koncepcji rozwoju infrastruktury technicznej oraz opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka w formie przedłożonej do uchwalenia.

Uchwaleniu podlega Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka, w skład którego wchodzi II i III etap obejmujący:

- **Część graficzną, składającą się z map :**

Nr1 - uwarunkowania przyrodniczo - kulturowe - skala 1:10 000,
Nr2 - uwarunkowania rozwoju osadnictwa - skala 1:10 000,
Nr3 -- kierunki zagospodarowania przestrzennego - skala 1:10 000,
Nr4 - kierunki rozwoju infrastruktury technicznej - skala 1:10 000,

- **Część tekstową zawierającą obowiązujący tekst studium:**

**Informacje ogólne,
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
Kierunki zagospodarowania przestrzennego**

Ad1.

Pierwszy etap obejmował:

- powiadomienie zainteresowanych jednostek i instytucji rządowej administracji ogólnej i specjalnej oraz samorządów sąsiednich gmin o przystąpieniu do sporządzenia studium, celem uzyskania uwag, wniosków i informacji o posiadanych materiałach przydatnych do studium (na 36 zawiadomień - uzyskano 11 pism),
- opracowanie "Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego", obejmującej analizę i ocenę stanu gminy uwzględniającą wszystkie podstawowe aspekty funkcjonowania: środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, stosunki ludnościowe - demografia, strukturę przestrzenną, środowisko społeczno - gospodarcze,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

komunikację, gospodarkę komunalną i infrastrukturę techniczną, ruch budowlany.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

Prace prowadzone na etapie „Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego” miały na celu zebranie podstawowych danych i informacji o gminie przedstawionych w formie opisowej i graficznej, które są podstawą określenia w dalszych fazach prac uwarunkowań rozwoju gminy a także ustalenia kierunków gospodarki przestrzennej.

Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego składa się z części tekstowej i części graficznej.

W skład opracowania graficznego Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego wchodzi następujące mapy :

1. Diagnoza stanu istniejącego - inwentaryzacja urbanistyczna ogólna - skala 1:10 000 ,
2. Diagnoza stanu istniejącego - infrastruktura techniczna - skala 1:10 000 ,
3. Ekofizjografia - mapa warunków gruntowo - wodnych - skala 1:10 000,
4. Ekofizjografia - mapa waloryzacji glebowo - leśnej - skala 1:10 000,
5. Ekofizjografia - mapa rzeźby terenu - skala 1:10 000,
6. Ekofizjografia - mapa warunków fizjograficznych - skala 1:10 000,

W ramach opracowania diagnozy środowiska kulturowego wykonano inwentaryzację fotograficzną Gminy Ruda Maleniecka (miejscowość, gmina).

Ad.2

Pod terminem „uwarunkowania” kryją się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają lub ograniczają rozwój osadnictwa na terenie gminy oraz sprzyjają lub ograniczają zaspokojenie potrzeb i aspiracji społeczności gminy .

Określenie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego wymagało:

- rozpoznania potrzeb i aspiracji społeczności gminy i władz samorządowych oraz ujawniających się problemów, związanych z funkcjonowaniem gminy (konsultacje z gminą),
- opracowanie analiz ilościowych i jakościowych, sporządzonych w odniesieniu do przestrzeni i mających na celu rozpoznanie zasobów gminy,
- rozpoznania procesów i zjawisk, które wpływają lub mogą wpływać na zagospodarowanie przestrzenne gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

Po określeniu uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy sprecyzowano w oparciu o główne tezy opracowanej Strategii rozwoju gminy Ruda Maleniecka kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1.1. Położenie i powiązanie z otoczeniem

Gmina Ruda Maleniecka położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego i wchodzi w skład powiatu koneckiego. Graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminą Żarnów (województwo Łódzkie, powiat Opoczno),
- od wschodu z gminą Końskie,
- od południa z gminą Radoszyce i Słupia Konecka,
- od zachodu z gminą Fałków.

Pod względem morfologicznym charakteryzowany teren położony jest w obrębie następujących jednostek fizyczno - geograficznych (wg J. Kondrackiego - 1994r.):

- Mezuregionu Wzgórza Opoczyńskie wchodzącego w skład makroregionu Wyżyna Przedborska - obejmuje on północną część gminy, która zbudowana jest z utworów skalistych (głównie wapieni) przykrytych osadami czwartorzędowymi w większości lodowcowymi. Występują tu liczne łagodne wzniesienia o kształtach owalnych i podłużnych, w obrębie których odsłaniają się skały starszego podłoża. W jego obręb wchodzi wzgórze Wyszyny Machorowskiej oraz wzgórze Koliszowy- Dęba. Wzniesienia te osiągają wysokość do 250m. n.p.m. a ich wysokości względne dochodzą do 40m, formy te oddzielone są od siebie płytkimi dolinkami rzecznyymi oraz podmokłymi obniżeniami terenu,
- Wzgórza Łopuszańskie, wchodzące w skład makroregionu Wyżyna Przedborska, zajmują południowo-zachodni skraj gminy. Zaznaczają się obniżeniem pociętym ciekami wodnymi oraz wzgórzem w rejonie Huciska,
- Mezuregionu Płaskowyż Suchedniowski wchodzącego w skład makroregionu Wyżyna Kielecka - obejmuje on południową, wyniesioną część gminy w rejonie wsi: Szkucin, Hucisko i Lipa. Charakterystycznymi formami rzeźby terenu są kopulaste pagóry, garby i stoliwa o zarysie podstawy owalnym lub podłużnym. Ich stoki posiadają spadki od 8 do 12%. Oddzielone są od siebie dolinami wyerodowanymi w mało odpornych na wietrzenie mułowcach i iłowcach.

Cała powierzchnia gminy Ruda Maleniecka znajduje się w obrębie Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET.

Obszar gminy Ruda Maleniecka wchodzi w obręb węzła ekologicznego o znaczeniu krajowym - 18 - Przedborski.

Obszar ten reprezentuje zachodnią część Wyżyny Kieleckiej oraz wschodnią część Wyżyny Przedborskiej z płaskodenną doliną rzeki Czarnej Koneckiej oraz wyżyną węglanową, częściowo pokrytą osadami wodnolodowcowymi i lodowcowymi. Obszar Przedborski (18K) łączy się:

- pośrednio, poprzez korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym z obszarami węzłowymi: 31M Obszar Świętokrzyski - o randze międzynarodowej,
- pośrednio z Obszarem Buskim 32M o randze międzynarodowej obejmującym najwartościowsze fragmenty Niecki Nidziańskiej (m.in. stanowiska muraw kserotermicznych na wychodniach skał gipsowych oraz rezerwatem słonoroślowym) oraz 17K - Obszarem Miechowskim o znaczeniu krajowym i 19K - Nidziańskim - o znaczeniu krajowym.

Zbiegają się tu i krzyżują szlaki drogowe o znaczeniu ponadlokalnym:

- droga krajowa Nr 74;
- droga krajowa Nr 42.

1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa

Zgodnie z § 2 Uchwały Nr 89/99 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 6 sierpnia 1999 r. przystąpiono do opracowania projektu planu zagospodarowania woj. Świętokrzyskiego.

Zadaniem planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest sformułowanie celów i kryteriów organizacji struktury przestrzennej regionu, które z jednej strony uwzględniałyby założenia polityki przestrzennej państwa, ujęte w dokumencie rządowym z sierpnia 2001 r. pt. „**Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju**” zaś z drugiej, tworzyły warunki przestrzenne do realizacji celów i programów zawartych w „**Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego**”, zatwierdzonej uchwałą Nr XIV/225/2000 Sejmiku Województwa świętokrzyskiego z dnia 30 czerwca 2000 r.

Nawiązując do określonej w części diagnostycznej planu, współczesnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, wyróżnia się na okres kierunkowy 9 obszarów funkcjonalnych, które pełnić będą rolę stref zróżnicowanej polityki przestrzennej.

Obszar gminy Ruda Maleniecka został zakwalifikowany do obszaru wielofunkcyjnego „F” i podobszaru „F₃”:

Obszar wielofunkcyjny — „F”

Obejmujący swoim zasięgiem największą a zarazem najsłabszą glebowo część województwa świętokrzyskiego, dotkniętą głęboką recesją strukturalną.

Cechą charakterystyczną tych terenów jest także mało efektywne rolnictwo, wysokie rozproszenie zabudowy zagrodowej, duża lesistość oraz wysoki udział użytków zielonych. Obszar ten posiada duże walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe, które stwarzają potencjalne możliwości rozwoju różnych form turystyki. Znaczna część jego powierzchni została poddana prawnej ochronie przyrody, co przesądza

o proekologicznych kierunkach zagospodarowania. Funkcje te muszą być jednak w miarę

możliwości uzupełniane przedsiębiorczością pozarolniczą, łącznie z nieuciążliwym dla środowiska przemysłem.

Priorytetowe kierunki działalności przestrzennej:

- rekonstrukcja przestrzeni otwartej z preferencją dla gospodarki leśno-wodnej, rolnictwa ekologicznego (zwłaszcza o pracochłonnych kierunkach specjalizacji) oraz gospodarki turystycznej, skorelowanej z ochroną cennych walorów środowiskowych,
- wielofunkcyjny rozwój osadnictwa wiejskiego, bazującego na funkcjach nierolniczych,
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną w aspekcie zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla turystyki, mieszkalnictwa i nieuciążliwej przedsiębiorczości usługowo-przemysłowej,

- tworzenie warunków dla rozwoju nowych segmentów usług w gospodarce komunalnej i turystycznej oraz ochronie środowiska i dziedzictwa kulturowego,
- modernizacja przemysłu mleczarskiego wraz z preferencjami dla większych obszarowo gospodarstw hodowlanych, zapewniających poprawę jakości surowca mlecznego,
- znaczące zwiększenie lesistości.

Wymagania środowiska przyrodniczego:

- polityka przestrzenna na obszarach prawnie chronionych musi być podporządkowana wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody, planach ochrony oraz aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- **opracowanie i wdrożenie programów wspierania finansowego rolnictwa ekologicznego w szczególności na obszarach parków (wraz z otulinami), a także na obszarach chronionego krajobrazu oraz powiązanie tej funkcji z agroturystyką;**
- wzbogacanie struktury wiekowej, gatunkowej i przestrzennej kompleksów leśnych, stosowanie naturalnych metod ochrony lasu oraz właściwe kształtowanie strefy ekotonowej;
- maksymalne ograniczenia emisji przemysłowych zanieczyszczeń do środowiska;
- renaturalizacja obszarów, na których zanikł negatywny wpływ antropopresji (np. tereny najślabsze glebowo, obecnie nie uprawiane rolniczo).

W skład omawianego obszaru wchodzi 3 podobszary, między innymi **F₃ — konecko-włoszczowski** — rozciągający się od Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, poprzez Lasy Koneckie, aż do Włoszczowy. Będą to tereny rozwoju wielofunkcyjnego z preferencją dla turystyki, gospodarki leśno-wodnej oraz nieuciążliwego przemysłu, skupiającego się w większych ośrodkach osadniczych.

2. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów

2.1.1. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy **W strukturze przestrzennej gminy dominuje obszar doliny rzeki Czarnej, z systemem stawów rybnych oraz systemem osadniczym wpisanym w krajobraz leśny.**

Dolina rzeki Czarnej oraz trasa nr 73 stanowią swoisty korytarz dzielący gminę na dwie części - zachodnią i wschodnią.

W części wschodniej dominuje skalą wieś Koliszowy o zwartej zabudowie w większości drewnianej zabytkowej, często usytuowanej szczytem do drogi.

W części zachodniej system osadniczy ukształtowany wzdłuż rzeki Czarnej charakteryzuje się zwartymi kompozycjami wsi. Brak jest tu typowych dla woj. „ulicówek”. Na pierwszy plan wybijają się wsie Ruda Maleniecka, Kołoniec, Machory, Maleniec znajdujące się w dolinie rzeki Czarnej oraz wieś Lipa.

Interesujący układ przestrzenny posiada wieś Kołoniec. Miejscowość składa się z dwóch części - Kołońca I - go i Kołońca II -go. Obie części podzielone są stawami rybnymi i kanałem Ulgi oraz Młynówką. Łączy je droga prowadząca do Zbójna. Kołoniec I - wszy posiada rynek o układzie widlicowym. Pierzeje rynku są ukształtowane przez zabudowę zagrodową, wśród której zachowały się przykłady starej, drewnianej .

Kołoniec II to przysiółki zlokalizowane w meandrach rzeki Czarnej - obecnie jest to głównie zabudowa letniskowa.

Lipa to miejscowość ze zwartą zabudową, której centrum zlokalizowane jest wokół drewnianego kościoła - dominanty z 1761 r. z murowaną kaplicą św. Rozalii z 1636r..

W sołectwach Młotkowice, Cis zabudowa jest rozproszona w przysiółkach.

W strukturze przestrzennej gminy dominuje miejscowość Ruda Maleniecka z systemem stawów rybnych przylegająca od strony wschodniej do ściany lasu. Ruda Maleniecka stanowi ośrodek mieszkaniowy, usługowy, administracyjny o znaczeniu lokalnym. Elementem dzielącym Rudę Maleniecką na część północną i południową jest ruchliwa droga krajowa nr 42. Z tego powodu miejscowość ta nie posiada czytelnego centrum handlowo - usługowego. Obiekty takie jak: kościół, urząd gminy, szkoła są rozproszone wzdłuż drogi nr 42. Historycznie ukształtowana zabudowa koncentruje się przy kościele nraz dawnym dworze - obecnie Nadleśnictwo Ruda Maleniecka. Nowa zabudowa głównie jednorodzinna powstaje wzdłuż drogi nr 42. Zabudowa miejscowości jest w większości murowana, przepleciona zabudową drewnianą.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

W wyniku analizy przeznaczenia terenów pod zabudowę w obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego gminy Ruda Maleniecka stwierdza się, że na terenie gminy Ruda Maleniecka są niewykorzystane rezerwy terenowe pod budownictwo.

Największą rezerwę stanowią tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową, jednorodzinną.

Brakuje terenów pod:

- usługi publiczne,
- działalność gospodarczą (usługi komercyjne, rzemiosło, przemysł nieuciążliwy).

2.1.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów

Prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne gminy warunkowane jest:

- ✓ Uwzględnieniem wyjątkowych uwarunkowań przyrodniczych - dolina rzeki Czarnej, liczne zbiorniki wodne, 60 % powierzchni gminy zajmują lasy,
- ✓ Optymalnym wykorzystaniem rezerw terenowych wynikających z obowiązujących planów miejscowych i poszukiwaniem nowych na terenach korzystnych do zabudowy wynikających z analizy środowiska przyrodniczego,
- ✓ Przeciwdziałaniem rozproszenia zabudowy - dążenie do tworzenia zabudowy zwartej (pld gminy),
- ✓ Modernizacją i porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz infrastruktury technicznej na terenie gminy uwzględniając w szczególności Rudę Maleniecką,
- ✓ Przygotowaniem planistycznym i technicznym terenów budowlanych - sporządzenie planów miejscowych, wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną, tworzenie zasobów gruntów gminnych pod inwestycje publiczne.

2.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego .

2.2.1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

- **Wstęp**

Środowisko przyrodnicze jest jednym z najważniejszych elementów tworzących system osadniczy na który składają się również środowisko kulturowe, infrastruktura techniczna i ekonomiczna oraz komunikacja. Pomiedzy nimi zachodzą wzajemne relacje, które winny być podporządkowane zasadom ekorozwoju.

Podstawowe znaczenie w tworzeniu Studium i planów zagospodarowania przestrzennego gminy mają uwarunkowania wynikające ze stanu istniejących zasobów , walorów i zagrożeń środowiska przyrodniczego obejmujące :

- Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego w aspekcie lokalnym i ponad lokalnym ,
- Ochronę przyrody ,
- Rzeźbę i budowę geologiczną ,
- Kopaliny mineralne ,
- Wody powierzchniowe i podziemne ,
- Warunki glebowe ,
- Szatę roślinną,
- Warunki klimatyczne i aerosanitarne ,
- Zagrożenia funkcjonowania przyrody .

❖ Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

Wartości przyrodnicze gminy Ruda Maleniecka stawiają ją na dość ważnym miejscu w funkcjonowaniu przyrody województwa świętokrzyskiego i otaczających regionów.

Cała powierzchnia gminy Ruda Maleniecka znajduje się w obrębie Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET. Idea Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET przyjęta została w 1993r. przez Radę Europy jako odzwierciedlenie idei paneuropejskiego systemu ochrony dziedzictwa przyrodniczego krajów Wspólnoty Europejskiej.

Sieć Ekologiczna ECONET składa się z obszarów węzłowych (o znaczeniu międzynarodowym lub krajowym) wyznaczonych na podstawie:

- stopnia naturalności lub obecności układów seminaturalnych,
- różnorodności (siedliskowej, gatunkowej, form użytkowania),
- reprezentatywności siedlisk w regionie,
- rzadkości występowania form, siedlisk i gatunków,
- wielkości obszarów zapewniających trwałe zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Obszary węzłowe łączą się korytarzami ekologicznymi, przy wyznaczaniu których brano pod uwagę:

- wskazania dla zachowania spójności systemu (długość i szerokość korytarzy),
- zgodność siedliskową korytarzy z obszarami węzłowymi,
- rozmieszczenia naturalnych systemów korytarzowych (dolin rzek, pradolin),
- przestrzenne zróżnicowanie struktury użytkowania ziemi.

Obszar gminy Ruda Maleniecka wchodzi w obręb węzła ekologicznego o znaczeniu krajowym - 18 - Przedborski.

Obszar ten reprezentuje zachodnią część Wyżyny Kieleckiej oraz wschodnią część Wyżyny Przedborskiej z płaskodenną doliną rzeki Czarnej Koneckiej oraz wyżyną węglanową, częściowo pokrytą osadami wodnolodowcową i lodowcową. Występują tu kompleksy leśne z fitocenoząmi zbliżonymi do naturalnych (głównie subkontynentalnych grądów, świetlistych dąbrów i subkontynentalnych borów mieszanych. Łąki w dolinie rzeki Czarnej Koneckiej w znacznej większości reprezentują typ zubożonych łąk uprawnych, jednak miejscami zachowały się fragmenty lasów łąkowych i łąk półnaturalnych.

Obszar Przedborski (18K) łączy się:

- pośrednio, poprzez korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym z obszarami węzłowymi: 31M Obszar Świętokrzyski - o randze międzynarodowej,
- pośrednio z Obszarem Buskim 32M o randze międzynarodowej obejmującym najwartościowsze fragmenty Niecki Nidziańskiej (m.in. stanowiska muraw kserotermicznych na wychodniach skał gipsowych oraz rezerwatem słonoroślowym) oraz 17K - Obszarem Miechowskim o znaczeniu krajowym i 19K - Nidziańskim - o znaczeniu krajowym.

Obszary te wyróżnione zostały z uwagi na wysokie walory przyrodnicze oraz krajobrazowe. Węzły ekologiczne odgrywają bardzo ważną rolę biotwórczą posiadają dużą różnorodność gatunkową, naturalny mało zmieniony charakter. Natomiast korytarze ekologiczne łączą obszary węzłowe, umożliwiają ich zasilanie poprzez intensywny przepływ materii i energii oraz informacji genetycznej, zapewniają ciągłość systemu w powiązaniu z regionalnym systemem przyrodniczym. Uzupełniającymi elementami systemu przyrodniczego są ciągi ekologiczne mające znaczenie lokalne, będące mało przekształcone przez działalność człowieka, a obejmujące doliny rzek i cieków wodnych, strefy zakrzewień i zadrzewień śródpolnych oraz kompleksy leśne.

◆ Rzeźba i budowa geologiczna

Ważnym elementem rzeźby gminy Ruda Maleniecka jest dolina Czarnej Koneckiej, w obrębie której powstało wiele stawów hodowlanych oraz jej dolinki boczne suche i prowadzące wody.

W ukształtowaniu powierzchni duże znaczenie mają liczne formy eoliczne takie jak np.: wały wydymowe. Są to głównie wydmy paraboliczne dużych rozmiarów powstałe jako formy pozytywne w wyniku budującej działalności wiatru, pola piasków przewianych i niecki deflacyjne.

W obecnej rzeźbie gminy ważną rolę odgrywają zmiany wywołane gospodarką człowieka, przy czym na pierwszy plan wysuwają się formy antropogeniczne związane z eksploatacją surowców mineralnych (liczne wyrobiska), stawy hodowlane wraz z groblami (gospodarka rybna) oraz melioracja w tym regulacja rzeki Czarnej Koneckiej (sieć rowów melioracyjnych wraz z obwałowaniami rzeki Czarnej Koneckiej).

Analizując formy powierzchni tego obszaru należy stwierdzić, iż najwyższy punkt gminy stanowi Wzniesienie Księża Góra na południe od miejscowości Lipa - 289,44 m. n.p.m., najniższy zaś położony jest w dolinie rzeki Czarnej Koneckiej na pograniczu z gminą Fałków i Żarnów (północno-zachodni kraniec gminy) - ok. 199 m. n.p.m. Deniwelacje terenu dochodzą do ok. 90 m.

Z uwagi na rzeźbę terenu terenami nieprzydatnymi do wszelkiej zabudowy są podmokłe tereny dolin zarówno stale jak i okresowo prowadzące wody oraz tereny o spadkach powyżej 12%.

Gmina Ruda Maleniecka położona jest w obrębie północnej osłony mezozoicznej trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich, która zbudowana jest z osadów triasu i jury przykrytych osadami czwartorzędowymi (plejstocеныskimi i holocеныskimi). Skały starszego podłoża (triasu i jury) w niewielu miejscach odsłaniają się na powierzchni w postaci tzw. wychodni. Litologia omawianego obszaru przedstawia się następująco :

1. Karbon - najstarsze utwory geologiczne na terenie gminy, reprezentowane przez szarogłazy przewarstwione mułowcami i łowcami. **Grunty skaliste są korzystne dla posadowienia obiektów budowlanych.**

2. Perm - reprezentowany jest przez zlepieńce i dolomity z wkładkami margli i wapieni, dolomitów z przerostami mułowców i iłowców, które są impregnowane anhydrytem i gipsem, dolomitów i piaskowców przechodzących w mułowce z gniazdami gipsu i anhydrytu. **Grunty skaliste są korzystne dla posadowienia obiektów budowlanych.**

3. Trias - wykształcony przez gruboławicowe piaskowce wiśniowe i białe miejscami przechodzące w zlepieńce i przewarstwiających się z mułowcami i iłami, wapienie szare, krystaliczne i wapienie margliste płytowe, pstre mułowce przechodzące w iłowce i piaskowce mułowcowe w których występują przeławiczenia wapieni i margli (odslaniające się na powierzchni w rejonie Szkucina, Lipy i na południe od Wyszyny Machorowskiej). **Grunty skaliste są korzystne dla posadowienia obiektów budowlanych.**

4. Jura - utwory tego piętra stratygraficznego budują wzgórza południowej części gminy w okolicach: Lipy, Huciska, Szkucina oraz Wyszyny Machorowskiej. Wykształcone są głównie przez piaskowce i iłowce, mułowce, zlepieńce i żwiry wśród, których występują poziomy rud syderytowych. **Grunty skaliste są korzystne dla posadowienia obiektów budowlanych.**

5. Czwartorzęd - reprezentowany przez osady plejstoceny i holoceny.

6. Plejstocen - osady tego piętra geologicznego na obszarze gminy związane są głównie ze zlodowaceniem środkowo-polskim i północno-polskim zalegających na osadach starszego podłoża. Reprezentowany jest przez gliny zwałowe z domieszką głazów pochodzenia północnego (okolice Koliszowy, Dęby, Machor, Wyszyny Machorowskiej, Rudy Malenieckiej, Młotkowic oraz Lipy), mułki i łyły zastoiskowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe i lodowcowe (występują w okolicy: Koliszowy, Dęby, Strzęboszowa, Młotkowic i Huciska). Ważnym elementem w budowie geologicznej obszaru gminy stanowią osady eoliczne występujące w postaci wydmy parabolicznych i pół piasków przewianych. Najwyższe i najlepiej wykształcone wydmy występują na północ od Lipy oraz w okolicy wsi Koliszowy. Do osadów plejstoceny zaliczono również zwietrzeliny skał przedczwartorzędowych i plejstoceny. **Utwory są korzystne do posadowienia obiektów budowlanych za wyjątkiem wydmy.**

7. Holocen stanowi piętro geologiczne najmłodsze w dziejach Ziemi bo trwające do dziś. Reprezentowany jest przez rzeczne osady aluwialne (piaski, namuły, torfy) oraz grunty antropogeniczne (nasypy). Wypełniają dna rozległej doliny Czarnej Koneckiej oraz większych jej dopływów. Zalegają na podłożu skał starszych. **Osady rzeczne występujące w obrębie dolin stanowią grupę gruntów słabonośnych, silnie zawodnionych, całkowicie nieprzydatnych dla posadowienia budynków.**

❖ **Kopaliny mineralne**

Na terenie gminy surowce mineralne pomimo ich pospolitego występowania nie odgrywają istotnego znaczenia gospodarczego. Wiele z nich wydobywanych jest w sposób nieorganizowany i chaotyczny na potrzeby lokalne w małych łomach czy wyrobiskach, co powoduje znaczne dewastacje środowiska przyrodniczego i nieekonomiczne wykorzystanie kopalin.

Wśród istniejących kopalin największe znaczenie posiadają:

- > Piaskowce, występują na terenie gminy jako wkładki w osadach mułowcowych triasu górnego i jury dolnej. Z tego też względu (jako przewarstwienia) nie posiadają większego znaczenia gospodarczego. Są to piaskowce barwy białej z szarym lub żółtawym odcieniem. Możemy je spotkać w okolicy Lipy, Szkucina i Maleńca. Piaskowce z okolic Szkucina mogą być stosowane w drogownictwie do produkcji kamienia łamanego na sączki odwadniające skarpy.
- > Surowce ilaste związane są na terenie gminy z utworami triasu, jury i czwartorzędu. Z badań geologicznych jakie były przeprowadzone w latach 70- tych surowcem odpowiednim dla potrzeb ceramiki budowlanej są jedynie czwartorzędowe gliny zwałowe, które w formie płatów o większej i mniejszej wielkości pokrywają znaczną część obszaru gminy. Są to gliny barwy rdzawo- szarej, ciemno szarej i brązowej, w górnych warstwach odwapnionej z dużą domieszką głazów pochodzenia północnego. Lokalnie zawierają różnej wielkości soczewy piaszczysto-żwirowe oraz okruchy marglu.
- > Żwiry, związane są z osadami liasu dolnego (jura dolna). Składają się głównie z otoczków kwarcu i kwarcytów o średnicy do 5cm, charakteryzujące się słabym wysortowaniem a w warstwach spągowych spojone są lepiszczem mułkowo- ilastym i przechodzą w mniej lub bardziej zwarte zlepieńce. Występują w okolicy Szkucina, Lipy i Huciska. Mogą być wykorzystywane w budownictwie do produkcji betonów po wcześniejszym uszlachetnieniu czyli płukaniu lub odsiewie frakcji piaszczystej. Wyżej scharakteryzowany surowiec ze względu na małe zasoby złoża oraz złą jakość może być wykorzystywany jedynie dla potrzeb lokalnych.
- > Piaski na potrzeby lokalne są pochodzenia eolicznego (wydmy), rzadziej rzeczne i pochodzenia wodnolodowcowego. Są to piaski kwarcowe z niewielką domieszką skaleni i minerałów ciemnych, drobno i średnioziarniste barwy jasnożółtej, żółtej lub szarożółtej, lokalnie o podwyższonej zawartości pyłów mineralnych i zanieczyszczeń organicznych. Mogą być wykorzystywane w drogownictwie i budownictwie ogólnym.
- > Torfy, związane są z torfowiskami dolinnymi powstałymi w dolinie Czarnej Koneckiej i jej dopływów. Obszary zwartych torfowisk znajdują się w okolicy Maleńca, Młotkowic i Cieklińska. Są to torfowiska niskie, złożone z torfów trzcinowych i turzycowych oraz drzewnych i mszystych. Charakteryzują się małą

miąższością, zróżnicowanym stopniem rozkładu, znacznym zapopieleniem i mogą być wykorzystywane do celów opałowych i rolniczych. Obecnie surowiec ten nie jest przedmiotem eksploatacji.

Na terenie gminy prowadzona jest aktualnie eksploatacja złoża ilów „Szkucin” w oparciu o koncesję wydaną przez Wojewodę Świętokrzyskiego znak: OSR. V- 7512/8/9 z dnia 05.05.1999r. ważną do 31.12.2024r. na wydobycie surowca ilastego ze wschodniej części złoża. Wyżej wymieniona koncesja wyznacza obszar górniczy o powierzchni 45 106m² i teren górniczy o powierzchni 64 864m². Kopalina ta posiada Plan ruchu zakładu górniczego na lata 02.01.2001-02.01.2004 zatwierdzony decyzją Wojewody Świętokrzyskiego znak: OSR.V-7426/2/01 z dnia 10.02.2001 r. Złoże to wg Uproszczonej dokumentacji geologicznej w kat. Ci wg stanu na dzień 30.11.1998r. posiada zasoby geologiczne surowca ilastego dla ceramiki budowlanej wynoszące 1 130 tys. ton zasobów bilansowych (dec. Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 06.01.1999r. znak: -7524/1/99). Zasoby przemysłowe wg decyzji Wojewody Świętokrzyskiego znak: OSR.V-7417/6/2000 z dnia 30.10.2000r. zatwierdzającej uproszczony projekt zagospodarowania złoża „Szkucin” wg stanu na dzień 01.07.2000r. wynoszą 372,8 tys. m³ w kat Ci .

Po wyeksploatowaniu złoża wg decyzji Starostwa -Powiatowego w Końskich znak: GNI 6018 - 95/2000 z dnia 15.09.2000r. wyrobisko zostanie zrekultywowane częściowo w kierunku wodnym (staw do hodowli ryb) oraz leśnym.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE ZŁÓŻ SUROWCÓW MINERALNYCH NA TERENIE GMINY RUDA MALENIECKA

Nr złoża	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Wiek	Rodzaj opracowania geologicznego	Zasoby kategoria i wielkość	Przydatność surowca	Uwagi
1	Koliszowy	Piaski wydmowe	Czwartorzęd	Dokumentacja geologiczna w kat. Ci	Bilansowe w kat. C-i 1346 tys. ton Pozabilansowe w kat. C-i 42 tys. ton	W drogownictwie i budownictwie	Złoża niezagospodarowa ne
2	Dolina Czarnej obszary: a,b,c	Torfy	Czwartorzęd	Program gospodarki torfowej	Zasoby szacunkowe 479 tys. m ³	W rolnictwie i na opał	Eksploracja nie jest prowadzona
3a	Dęba	Piaski	Czwartorzęd	Sprawozdanie z prac geologiczno - zwiadowczych	Szacunkowe ok. 350 tys. m ³	Dla budownictwa	Złoża nieeksploatowane
3b	Maleniec-Kołoniec				Szacunkowe 4300 tys. m ³	Dla budownictwa	
4	Młotkowice obszary: a,b,c,d,e,f,g	Torfy	Czwartorzęd	Program gospodarki torfowej	Zasoby szacunkowe 393 tys. m ³	W rolnictwie i na opał	Eksploracja nie jest prowadzona
5	Szkucin	Zwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe 174 tys. m ³	Pouszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Eksploracja na potrzeby lokalne
6	Hucisko	Zwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe 98 tys. m ³	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Złoża nieeksploatowane

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

7	Księża Góra	Zwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe 254 tys. m ³	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Eksploatacja na potrzeby lokalne
8	Rej. Lipy	Zwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe 1347 tys. ton	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Ze względu na małą miąższość złożeń oraz złą jakość obszar ten może być wykorzystany w perspektywie na potrzeby lokalne
9	Cieklińsko	Torfy	Czwartorzęd	Program gospodarki torfowej	Zasoby szacunkowe 582 tys. m ³	W rolnictwie i na opał	Nieeksploatowane
10	Łysa Góra	Zwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe 39 tys. m ³	Po uszlachetnieniu do produkcji betonów	Eksploatacja przez mieszkańców na potrzeby lokalne
12	Szkucin	ity	Trias	Uproszczona dokumentacja geologiczna w Kat. Ci	Bilansowe w kat Ci 1113 tys. ton	Do produkcji ceramiki budowlanej	Złoże eksploatowane we wschodniej części

❖ **Wody powierzchniowe**

Obszar

Obszar gminy Ruda Maleniecka położony jest w dorzeczu Pilicy, lewostronnego dopływu rzeki Wisły. Odwadniana jest przez rzekę Czarna Konecka i jej dopływy, wśród których największy to rzeka Plebanka (przepływająca przez sąsiednią gminę Radoszyce) - odwadniająca południowo-wschodnią część gminy oraz rzeka Barbarka (przepływająca przez gminę Fałków) - odwadniająca południowo-zachodnią część gminy. Północno-wschodni kraniec gminy odwadniany jest przez rzekę Węglankę.

Stan czystości wód rzeki Czarnej Koneckiej badany w punkcie pomiarowo- kontrolnym w Maleńcu przedstawia się następująco: w klasyfikacji fizyczno- chemicznej na całej długości na terenie gminy Ruda Maleniecka rzeka ta prowadzi wody odpowiadające III klasie czystości (ze względu na odczyn pH - kwaśny i ponad normatywne stężenie azotynów), w klasyfikacji bakteriologicznej na odcinku od zbiornika Sielpia do punktu pomiarowego w Maleńcu prowadzi wody odpowiadające II klasie czystości, zaś poniżej Maleńca wody te odpowiadają już III klasie czystości natomiast w klasyfikacji ogólnej rzeka Czarna Konecka prowadzi wody III klasy czystości (na podstawie „Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2000 - RAPORT” WIOŚ 2001R.). Planowane jest doprowadzenie wód Czarnej Koneckiej do I klasy czystości.

Głównym zagrożeniem dla czystości wód w gminie jest nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno - ściekowa, na co składa się:

- odprowadzanie ścieków do wód i gruntów bez oczyszczenia, szczególnie w miejscach posiadających wodociągi,
- stosowanie środków chemicznych do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach rolnych,
- stosowanie nawozów mineralnych w produkcji rolnej,
- zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi pasów terenów wzdłuż głównych dróg,
- lokalizacja w jej górnym biegu zakładów przemysłowych (Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Stąporkowie oraz GASPOL S.A. Rozlewnia Gazu w Stąporkowie).

Priorytetowym zadaniem w zakresie poprawy czystości wód rzek na terenie gminy jest uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę systemu kanalizacji sanitarnej. Utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu i związane z tym pewne ograniczenia w użytkowaniu terenu, powinno zaowocować łatwiejszą dostępnością do środków finansowych na powyższe inwestycje.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka występuje szereg stawów hodowlanych, które zlokalizowane są w dolinie rzeki Czarnej Koneckiej. Pełnią one głównie funkcję gospodarczą (produkcja karpia) oraz mogą również pełnić funkcję rekreacyjną (odpłatne korzystanie przez wędkarzy). W miejscowości Maleniec zlokalizowany jest zbiornik wód powierzchniowych na rzece Czarna Konecka, którego głównym

zadaniem jest podniesienie retencyjności obszaru i przechwytywanie wód powodziowych.

W okolicy Młotkowic znajdują się tzw. Stawy Starczyk, które mają charakter jezior pochodzenia eolicznego, powstałe przez zamknięcie wydmy. Od strony zachodniej otoczone są wałem wydmy.

Ważne znaczenie dla retencji obszaru mają znajdujące się tu liczne bagna, tereny podmokłe i zastoiska, które winny być chronione z uwagi na ich walory przyrodnicze i swą bioróżnorodność. W latach dziewięćdziesiątych minionego stulecia Polska przyjęła Konwencję Międzynarodową, która nakazuje chronić takie obszary dla celów przyrodniczych. @43}@@6}@

❖ Wody podziemne

Na terenie gminy Ruda Maleniecka występują następujące poziomy wodonośne: triasu, jury dolnej i czwartorzędu, które ściśle uzależnione są od budowy geologicznej, tektoniki starszego podłoża i morfologii terenu.

Triasowy poziom wodonośny

Wody tego poziomu związane są z osadami piaskowca pstrego (piaskowce przewarstwione mułowcami i iłami) oraz wapienia muszlowego (wapienie krystaliczne i margliste). Wody pstrego piaskowca mają charakter wód porowo-szczelinowych, co powoduje ich zmienną wydajność, a wapienia muszlowego mają charakter wód szczelinowych.

Zwierciadło występuje zwykle pod napięciem hydrostatycznym. Jakość wody poziomu triasowego charakteryzuje się zwiększoną zawartością manganu i żelaza, natomiast pod względem bakteriologicznym nie budzą zastrzeżeń.

Jurajski poziom wodonośny

Jego warstwę wodonośną stanowią dolnojurajskie (liasowe) spękane piaskowce przewarstwiane iłowcami oraz żwiry i zlepieńce. Zwierciadło wody w zależności od budowy geologicznej jest napięte lub swobodne. Pod względem chemicznym i bakteriologicznym wody tego poziomu nie budzą zastrzeżeń i mogą być używane do celów konsumpcyjnych i gospodarczych. Zbiornik ten zasilany jest głównie przez wody opadowe, a jego wody ujmowane są studniami wierconymi oraz studniami kopanymi.

Czwartorzędowy poziom wodonośny

Związany jest z utworami piaszczystymi dolin rzecznych, (poziom wód ściśle związany ze stanem wód w rzece oraz od wielkości opadów atmosferycznych) lub z wkładkami i soczewkami piaszczystymi w glinach zwałowych. Głębokość ich zalegania wiąże się z budową geologiczną wykształceniem litologicznym osadów jak również ukształtowaniem terenu. Na obszarze położonym w pobliżu i w obrębie głównych dolin rzecznych wody tego poziomu występują na głębokości od 0 do 5 m. ppt.. Charakteryzują się przeważnie zwierciadłem swobodnym, częściowo związanym z poziomem wód w rzece, a także uzależniony jest od wielkości opadów atmosferycznych.

Na obszarach leżących poza obszarami dolinnymi zwierciadło wody występuje na głębokości od 5 do 10 m ppt. Związane jest na ogół z piaskami wodnolodowcowymi oraz z piaszczysto - kamienisto - gliniastymi osadami deluwialnymi zalegającymi na zboczach wychodni skał starszych. Często piaszczyste osady przykryte są warstwą nieprzepuszczalną i wtedy zwierciadło występuje pod napięciem.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

Wydajność poziomy czwartorzędowego uzależniona jest głównie od miąższości warstwy wodonośnej i jej wykształcenia litologicznego a jakość jego wód jest zmienna. Wody występujące w dolinach rzecznych i na obszarach przyległych do dolin są najczęściej silnie zanieczyszczone pod względem chemicznym i bakteriologicznym. Wody występujące na większych głębokościach, szczególnie w warstwach izolowanych osadami nieprzepuszczalnymi pod względem chemicznym i bakteriologicznym nie budzą zastrzeżeń.

Teren gminy Ruda Maleniecka położony jest poza obszarami występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w kraju. Na jej terenie wg dokumentacji hydrogeologicznej województwa kieleckiego (J. Prażak) występują jedynie użytkowe poziomy wodonośne, obejmujące północną i środkową część gminy. Związane są z osadami jury górnej i środkowej. Tereny te objęte są zwykłą ochroną wód podziemnych.

WYKAZ STUDNI WIERCONYCH W GMINIE RUDA MALENIECKA

Nr studni	Użytkownik	Głębokość studni (m)	Ujmowany poziom stratygraficzny	Głębokość do lustra wody w metrach		Wydajność w m./ha	Depresja w m	Promień leja depresji w m	Uwagi
	Rok budowy			Nawierconego	Ustalony				
1	Ruda Maleniecka Gospodarstwo Rybne	3,2	Czwartorzęd		2,0	0,6	0,8		Studnia kopana
2	Ruda Maleniecka Stacja Obsługi Transportu Leśnego 1967r.	70,0	Jura	48,0	6,0	10,6	20,6		
3	Maleniec Opoczyńskie Zakłady Przemysłu Terenowego 1967r.	60,0	Jura	I- 14,0 II- 56,0	I- 14,0 II- 4,0	5,5	39,0		Brak lokalizacji na mapie
4	Maleniec Koneckie Zakłady Narzędzi Gospodarczych 1989r.	70,0	Jura	1-8,0 11-55,0	1-8,0 11-4,5	7,0	6,3	130,0	
5	Lipa Dom Nauczyciela 1968r.	25,0	Jura	14,0	4,2	5,9	6,3	-	
6	Hucisko Urząd Gminy 1995r.	96,0	Trias	1-0,5 11-46,5	1-0,5 11-12,6	4,2	27,4	80,0	
7	Wyszyna Fałkowska Wieś 1995r.	60,0	Trias	6,5	6,5	20,0	14,0	185,0	

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

8	Szkucin Urząd Gminy 1996r.	80,0	Trias	1-9,0 11-13,0	I- 7,8 II- 7,8	21,5	24,0	258,0	
9	Dęba Urząd Gminy 1997r.	55,0	Jura	1-2,0 11-36,0	1-2,0 11-12,2	5,4	10,2	95,0	
10	Wyszyna Fałkowska Urząd Gminy 2000r.	56,0	Trias	6,6	6,6	65,0	15,0	385,0	

❖ Wody powodziowe

Według Rozporządzenia Nr 11/92 Wojewody Kieleckiego z dnia 21 grudnia 1992 r. w sprawie nie obwałowanych obszarów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi, w „Operacie przeciwpowodziowym dla terenu województwa kieleckiego” wykonanym w 1989 r. wyznaczono tereny zagrożone powodzią.

Na terenach tych zabrania się:

- wznoszenia obiektów budowlanych,
- składowania materiałów,
- zmieniania ukształtowania powierzchni,
- sadzenia drzew i krzewów oraz wykonywania prac, które mogą utrudnić ochronę tych obszarów przed powodzią

Na obszarze gminy terenami zagrożonymi na zalanie wodami stuletnimi są obszary położone w północnej części gminy w dolinie rzeki Czarnej Koneckiej. Częściowo rzeka ta jest obwałowana przez co wody powodziowe bezpośrednio nie zagrażają bezpieczeństwu mieszkającym tam ludziom. Jednakże istnieje możliwość ich przerwania w czasie nagłych i dużych fal powodziowych, wobec czego tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi a chronione wałami należy również chronić przed zainwestowaniem.

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne art. 85 ust. 1 na wałach przeciwpowodziowych zabrania się:

- przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż korony wałów pojazdami, konno lub przepędzania zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych,
- uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości co najmniej 3m od stopy wałów,
- rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby,
- wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wałów,
- uszkodzania darni i innych umocnień.

Ponadto na terenie gminy w miejscowości Maleniec zlokalizowany jest zbiornik retencyjny, którego główną funkcją jest przechwytywanie wód powodziowych. Funkcję retencyjną pełni również jaz w miejscowości Cieklińsko.

Zagrożenie zalaniem wodami powodziowymi i podtopieniem istnieje również wzdłuż większych cieków i rzek w czasie roztopów i deszczy nawalnych.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią

a

w

szczegółności:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- > wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych,
- > sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub obsypisk,
- > zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód. @42}@@7}@

◆ Charakterystyka warunków glebowych

Gmina Ruda Maleniecka, według rejonizacji rolniczo - glebowej (JUNG), położona jest w Konecko - Łopuszańskim regionie. Charakteryzuje się on wysokim stopniem lesistości oraz przewagą mało korzystnych dla rozwoju rolnictwa warunków przyrodniczych. Typologicznie występują tu gleby mało zróżnicowane, gdyż większość z nich wykształciła się z utworów pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego (gleby bielcowe i pseudobielcowe, brunatne). Zajmują one ponad 50% użytków rolnych gminy. Niewielką rolę odgrywają tu rędziny, które wykształciły się z jurajskich osadów węglanowych w obrębie wzniesień w południowej części gminy. Stosunkowo dużą rolę odgrywają gleby pochodzenia organicznego reprezentowane przez gleby torfowe i murszowe, przy czym gleby te wytworzyły się w dolinach rzecznych pod wpływem silnego uwilgotnienia terenu. W dolinach rzek i cieków wodnych wykształciły się urodzajne mady, które są glebami mineralnymi naniesionymi przez wody w wyniku częstych zalewów.

Zróżnicowanie typologiczne gleb oraz zmienne stosunki wodne pozwoliły wyróżnić na tym obszarze 7 kompleksów rolniczej przydatności gleb. Kompleksy te stanowią ekosystemy glebowe, które posiadają podobne właściwości fizyko - chemiczne oraz mogące być podobnie zagospodarowane. Są, więc typami siedliskowymi rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z którymi związany jest odpowiedni dobór roślin uprawnych. Najbardziej rolniczo przydatne gleby skupia kompleks 5 - żytni dobry oraz kompleks 8 - zbożowo - pastewny mocny.

Największą powierzchnię gruntów ornych zajmują grunty słabe kompleksu 6 - żytniego słabego i 7 - żytniego bardzo słabego . Obejmują one gleby V i VI klasy bonitacyjnej mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia i preferowane głównie pod zalesienia. Kompleksy użytków zielonych skupiają się głównie w dolinach rzek i cieków wodnych. Występują tu jedynie kompleksy użytków zielonych średnich (2z) i słabych (3z).

Reasumując, jak wynika z powyższych informacji na obszarze gminy dominują gleby o niskiej wartości przyrodniczej i użytkowej. Gleby ciężkie do uprawy występują na niewielkich obszarach wyłącznie wśród gleb zaliczonych do kompleksu ósmego. W ich poziomie ornopróchniczym występuje glina ciężka i ił.

Tereny trudne, bardzo trudne i wyjątkowo trudne do uprawy mechanicznej oraz tereny wymagające specjalnego sprzętu nie występują.

❖ Warunki klimatyczne

Gmina Ruda Maleniecka według podziału Polski na regiony klimatyczne (E. Romer 1949r.) położona jest w pasie klimatu wyżyn środkowo polskich w dzielnicy klimatyczno-rolniczej: łódzkiej i częstochowsko-kieleckiej, który charakteryzuje się nieco surowszymi warunkami klimatycznymi od klimatu nizin środkowo polskich i łżejszymi od klimatu gór.

Charakterystyka wybranych elementów klimatycznych gminy przedstawia się następująco:

- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca lipca - $+ 17,6^{\circ} \text{C}$,
- średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca stycznia - $-3,8^{\circ} \text{C}$,
- średnia temperatura roczna - $+7,3^{\circ} \text{C}$,
- średnia ilość dni w roku z temperaturą poniżej 0°C - 120,
- średnia ilość dni pochmurnych - 101,1-130,8,
- średnia ilość dni pogodnych - 62,3-49,6,
- średnia roczna ilość dni z burzą - 14,6,
- średnia roczna ilość dni z mgłą - 52,2-36,1,
- średnia roczna ilość dni bez przymrozków - 137-160.

Pierwsze przymrozki pojawiają się ok. 25 października, a ostatnie ok. 25 kwietnia. Pokrywa śnieżna zaczyna się tworzyć ok. 3 grudnia, a zanika ok. 18 marca, tak więc długość jej zalegania wynosi ok. 105 dni. Obszar ten otrzymuje średnio 701 mm opadu atmosferycznego w ciągu roku; przy czym maksimum opadowe przypada na miesiąc lipiec, rzadziej na czerwiec a minimum na miesiąc styczeń bądź luty. Należy dodać, iż wielkość opadów uzależniona jest od wysokości oraz rzeźby i ekspozycji terenu. Większe opady otrzymują północno - zachodnie, zachodnie i południowo zachodnie stoki wyższych wzniesień. Średnia wilgotność względna powietrza wynosi 81%. Okres wegetacyjny trwa 221 dni - rozpoczyna się ok. 25 marca a kończy się ok. 31 października. Rozkład wiatrów wyraźnie wskazuje na przewagę wiatrów zachodnich (16%), znaczny jest udział wiatrów północno - zachodnich (15,3%) i południowo - zachodnich (9,8%). Cisze notowane są w 29% w skali roku.

Powyższa charakterystyka warunków termicznych, wilgotnościowych, opadowych i wietrznych dotyczy całego obszaru badań. Położenie fizyczno geograficzne oraz zróżnicowane warunki fizjograficzne powodują pewne lokalne zróżnicowania klimatu.

Na tej podstawie wyróżniono i scharakteryzowano jednostki topoklimatyczne wyróżniając:

1. Topoklimat zboczy o ekspozycji południowej , południowo - zachodniej , południowo - wschodniej , zachodniej i wschodniej o bardzo dobrych warunkach klimatycznych. Tereny te charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi, dobrym przewietrzaniem, małą częstotliwością występowania mgieł oraz krótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Opisane tereny wyróżniają się więc najbardziej korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla zabudowy mieszkaniowej i specjalnej oraz sadownictwa.

2. Topoklimat właściwy obszarom płaskim o przeciętnych warunkach topoklimatycznych. Tereny te charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami solarnymi, dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, bardzo dobrym przewietrzaniem oraz małą częstotliwością występowania mgieł. Teren korzystny do zabudowy.
3. Topoklimat właściwy obszarom położonym na zboczach o ekspozycji północnej o mało korzystnych warunkach klimatycznych. Tereny te zajmują obszary położone na północnych skłonach wzgórz. Charakteryzują się najslabszymi warunkami solarnymi szczególnie jesienią i zimą, przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, dobrymi warunkami wietrznymi oraz dłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej. Tereny te nie są wskazane do zabudowy mieszkaniowej rekreacyjnej oraz dla upraw wymagających znacznego nasłonecznienia.
4. Topoklimat dolin rzecznych głównych oraz bocznych o nie korzystnych warunkach topoklimatycznych. Tereny te charakteryzują się gorszymi warunkami solarnymi, niekorzystnymi warunkami termicznymi, wilgotnościowymi, dużą częstotliwością występowania mgieł, słabą wentylacją i utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Opisane tereny nie wskazane są do lokalizacji wszelkiej zabudowy. Obszary dolinne charakteryzują się występowaniem niekorzystnego zjawiska inwersji termicznej, co jest następstwem wychłodzenia się podłoża na skutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt. Powietrze chłodne znajduje się w warstwie przy grunтовой, na skutek niewielkich spadków oraz zapór utrudniających jego spływ zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie, nawet do godzin przedpołudniowych.
5. Topoklimat właściwy obszarom zabudowanym charakteryzujący się bardziej skontrastowanym przebiegiem temperatury i wilgotności względnej powietrza, zmniejszonymi prędkościami wiatru oraz zwiększonym zanieczyszczeniem powietrza w stosunku do terenów sąsiednich. W obrębie terenów o intensywnej zabudowie mieszkaniowej nie jest wskazana lokalizacja obiektów uciążliwych i szkodliwych dla otoczenia. Na terenach tych należy dążyć do zwiększenia powierzchni zielonych głównie parków i skwerów w celu poprawy warunków higieny atmosfery i samooczyszczania się środowiska.
6. Topoklimat właściwy obszarom zalesionym charakteryzuje się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego, dużą zaciszą, wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza a przede wszystkim bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych. Lasy występujące na siedliskach świeżych i suchych są najbardziej wskazane do wykorzystania rekreacyjnego. Siedliska wilgotne z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne zaliczane są do terenów o małej przydatności dla celów rekreacji.

♦ Charakterystyka warunków higieny atmosfery

W ostatnich latach na terenie całego kraju notuje się dużo mniejszy stopień zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w wyniku zmniejszenia się emisji zanieczyszczeń pyłowo - gazowych. W głównej mierze przyczyną tego stanu istnienia jest przeprowadzenie restrukturyzacji w przemyśle, wprowadzenia do zakładów przemysłowych najnowszych technologii produkcji, instalacji ograniczających emisję pyłów i gazów. Najczęściej występującymi charakterystycznymi zanieczyszczeniami powietrza są: pyły, tlenek i dwutlenek węgla, dwutlenek siarki i tlenki azotu.

Gmina Ruda Maleniecka ze względu na swój typowo rolniczy i leśny charakter nie posiada na swoim terenie obiektów szczególnie pogarszających stan czystości powietrza atmosferycznego. Aktualnie głównymi czynnikami skażenia atmosfery są spaliny samochodowe oraz tzw. niska emisja pochodząca ze spalania węgla z palenisk domowych. Są one głównym źródłem związków siarki.

Na terenie gminy nie prowadzony jest pomiar zanieczyszczenia powietrza. Najbliższą miejscowością, w której dokonuje się tych pomiarów jest miasto Końskie. Na nich to oparto się analizując stan czystości powietrza atmosferycznego. Jednak wartości poszczególnych stężeń przyjętych dla Końskich nie są w pełni reprezentatywne dla obszaru gminy Ruda Maleniecka, ze względu chociażby na znaczną odległość. Wg danych WIOŚ w Kielcach emisja zanieczyszczeń powietrza w 1998r. Końskich wynosiła:

- Średnioroczne stężenie SO_2 - $4,3 \mu g/m^3$ (utrzymująca się tendencja malejąca),
- Średnioroczne stężenie NO_2 - $17,4 \mu g/m^3$ (utrzymująca się tendencja malejąca),
- Pył zawieszony - $14,3 \mu g/m^3$ (utrzymująca się tendencja malejąca),
- Opad pyłu - $67,4 g/m^2$ -rok (utrzymująca się tendencja malejąca).

Jak wynika z powyższych danych zarejestrowane na terenie miasta Końskie wartości nie przekraczają dopuszczalnych norm ustanowionych Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998r. w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu (Dz. U. Nr 55, poz. 355). Należy przyjąć, iż wartości te na terenie gminy będą dużo niższe szacunkowo wynosić mogą ok. 10-15% dopuszczalnych norm.

Na stan higieny gminy wpływa również hałas komunikacyjny (dopuszczalne normy wprowadzenia hałasu do środowiska zawarte są w obowiązującym rozporządzeniu MOŚZ NiL z dnia 13 maja 1998r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku Dz. U. Nr 66, poz. 436), który najwyższy poziom osiąga wzdłuż głównych dróg nr 42 i 74.

❖ **Charakterystyka szaty roślinnej**

Gmina Ruda Maleniecka zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski wg Romera położona jest w Okręgu Koneckim Krainy Świętokrzyskiej.

O zróżnicowaniu florystycznym tego obszaru zdecydowała w znacznym stopniu litologia skał podłoża, rzeźba terenu, warunki klimatyczne oraz działalność człowieka. Powyższe warunki zasadniczo zdecydowały o typach wykształconych tu siedlisk. Dominują tu oligotroficzne siedliska borów reprezentowanych przez bory sosnowe. W zagłębieniach terenu o wysokim poziomie wód gruntowych wykształciły się siedliska wilgociolubne takie jak: łągi, bory wilgotne i bagienne oraz torfowiska - zachowujące w miarę naturalny charakter. Typ ten dominuje w północnej oraz zachodniej części gminy.

Centralna część obszaru posiadająca bezleśny charakter zajęta jest przez uprawy polowe i dlatego też dominuje tu roślinność synantropijna związana z gospodarką człowieka .

Południowa część gminy , bardziej górzysta od pozostałych nawiązuje krajobrazowo i geobotanicznie do centralnej części Gór Świętokrzyskich. Przeważają tu siedliska boru świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego, boru mieszanego świeżego, lasu świeżego i lasu mieszanego. Dominującym drzewostanem jest sosna, pospolita, brzoza, olcha. Zróżnicowaniu gatunkowemu drzew towarzyszy wielkie bogactwo florystyczne runa leśnego. Lasy te oprócz pełnionych funkcji gospodarczych oraz krajobrazowych pełnią również funkcje lasów ochronnych (wodochronnych i ostoja ptactwa). Ich ochronność ustanowiona została odpowiednimi aktami prawnymi.

Na szczególną uwagę w świecie florystycznym gminy zasługują zbiorowiska łąkowe i łąkowe a także bagienne, które na terenie gminy odgrywają bardzo duże znaczenie, zarówno retencyjne jak i z uwagi na dużą ich bioróżnorodność - występowanie dużej ilości gatunków roślin i zwierząt chronionych prawem. Z tego też względu winny być one chronione przed ich osuszaniem.

Bogactwo siedlisk roślinnych stanowi środowisko życia dla świata zwierząt. Stanowią ostoję szczególnie dla ptactwa (bocian czarny i cietrzew - patrz rozdział „Leśnictwo”) oraz dla bobrów, które wprowadzone przez człowieka w latach 90-tych minionego stulecia bardzo szybko się tu zasiedliły.

Dla obszaru gminy Ruda Maleniecka brak jest opracowania dotyczącego biotycznych elementów środowiska i dlatego też należy pilnie opracować Inwentaryzację przyrodniczą tego obszaru.

❖ **Ochrona środowiska przyrodniczego**

Obszar gminy Ruda Maleniecka wchodzi w skład Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych województwa kieleckiego . W całości położony jest w obrębie **Konecko - Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**, który został wprowadzony Rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 12/95 z dnia 29 września 1995r. (Dz. U. Województwa kieleckiego Nr 21, poz. 14). Graniczy on od północy z Przysusko - Szydłowieckim Obszarem Chronionego Krajobrazu położonym na terenie województwa mazowieckiego, od zachodu bezpośrednio przylega do Otuliny Przedborskiego Parku Krajobrazowego i graniczy z Pilczańsko - Radomszczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Najważniejszą funkcją tego obszaru jest ochrona wód podziemnych i powierzchniowych, a także rola klimatotwórcza i aerosanitarna. Dobra sieć komunikacyjna oraz walory przyrodnicze i kulturowe mogą stać się podstawą do rozwoju turystyki na tym obszarze. Poprawa czystości wód możliwa będzie dzięki:

- rozwiązaniu gospodarki wodno-ściekowej w dorzeczu rzeki Czarnej Koneckiej,
- ograniczeniu stosowania środków chemicznych w produkcji rolniczej,
- likwidacji „dzikich” wysypisk śmieci.

Obecnie prowadzone są przez Wojewodę Świętokrzyskiego prace nad rozporządzeniem, które w sposób szczegółowy określi sposoby gospodarowania na terenie obszarów chronionego krajobrazu. Jednakże do czasu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na terenie Konecko - Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zgodnie z art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zasady gospodarowania:

zabrania się:

- lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody,
- lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych,
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno- błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- lokalizacji ośrodków chowu, hodowli - posługujących się metodą bezściółkową,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- organizowania rajdów motorowych i samochodowych oraz pokazów lotów akrobacyjnych,
- umieszczania tablic reklamowych poza obszarami zabudowanymi,
- likwidowania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj,
- wypalania roślinności i pozostałości roślinnych, wydobywania skał, minerałów, torfu oraz niszczenia gleby,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym,
- używania łodzi motorowych na otwartych zbiornikach wodnych.

Na terenie gminy występuje jeden **rezerwat przyrody nieożywionej „Piekiełko Szkuckie” R - 057**, utworzony Zarządzeniem Ministra O.Ś.Z.N.iL. z dnia 27.06.1995r.

Celem ochrony jest zachowanie form skalnych zbudowanych ze zlepieńców dolnojurańskich oraz licznych form pomnikowych dębów i sosen.

Rezerwat obejmuje szczytową partię łagodnego, niewysokiego wzgórza. Grzbiet wzniesienia zwieńczony jest szeregiem naturalnych skałek, zbudowanych ze zlepieńców. Naturalne skałki mają kształt progów i stołów skalnych, rzadziej murów skalnych. Skałki tworzą wydłużoną grupę o długości ok. 250m i wysokości 3-5m. Rozszerzone szczeliny ciosowe pomiędzy poszczególnymi skałkami tworzą integrujące korytarzyki. Obszar rezerwatu porasta las z drzewostanem mieszanym, w którym przeważa sosna. Występuje tu również: jodła, buk, brzoza, dąb. W części wschodniej i środkowej rezerwatu w sąsiedztwie skałek występują piękne, pomnikowe okazy drzew: kilkanaście sztuk sosen w wieku ok. 150 lat oraz 7 dębów w wieku powyżej 150 lat.

Warunki ochrony rezerwatu **(na terenie rezerwatu zabrania się):**

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzania drzew i innych roślin, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego ujętych w planie ochrony,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- zbioru wszystkich dziko rosnących roślin, a w szczególności owoców, nasion, grzybów, z wyjątkiem zbioru nasion na potrzeby hodowli lasu,
- polowania, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj,
- wydobywania, usuwania i przemieszczania skał i minerałów,
- niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania,
- wysypywania, zakopywania, wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza,
- zakłócania ciszy,
- palenia ognisk,
- stosowania środków chemicznych w gospodarce leśnej,
- zmiany stosunków wodnych,
- umieszczania na obszarze rezerwatu tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych
i innych znaków nie związanych z ochroną, z wyjątkiem znaków drogowych
i innych znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa,
- wstępu na teren rezerwatu przyrody poza miejscami wyznaczonymi przez Wojewodę, z wyjątkiem służb ochrony przyrody i służb leśnych,
- ruchu pojazdów, z wyjątkiem pojazdów służb leśnych oraz służb ochrony przyrody

Wyżej wymienione zakazy nie dotyczą:

- prowadzenia badań naukowych za zgodą Wojewody,
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem publicznym i z ochroną przeciwpożarową,
- wykonywania zadań z zakresu obronności Państwa,
- wykonywania zabiegów ochronnych, hodowlanych i pielęgnacyjnych za zgodą Wojewody, udzieloną w przypadku potrzeby likwidacji nagłych zagrożeń ochraniaanej przyrody, nie ujętych w planie ochrony.

Wszelkie prace inwestycyjne w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu przyrody obowiązkowo należy uzgadniać z Wojewodą Świętokrzyskim.

Ponadto, na terenie gminy indywidualną ochroną przyrody objęto w formie pomników przyrody następujące obiekty:

1. Głaz narzutowy w miejscowości Lipa - Nr ewd. 217, utworzony Zarządzeniem Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dnia 02.10.1987r.

Warunki ochrony - zabronione jest:

- niszczenie głazu przez rozbijanie i rozsadzanie,
- wdrapywanie się i chodzenie po głazie,
- umieszczanie na głazie tablic napisów i innych znaków,
- rycie na głazie napisów i znaków,
- zanieczyszczanie obszaru w otoczeniu głazu.

2. Odsłonięcie geologiczne w miejscowości Szkucin - Nr ewd. 216, utworzony Zarządzeniem Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dnia 02.10.1987r.

Warunki ochrony - zabronione jest:

- niszczenie skał przez rozbijanie i rozsadzanie,
- eksploatacja skał,
- umieszczanie na głazie tablic napisów i innych znaków, za wyjątkiem napisów o ochronie obiektu i wyjaśniających jego znaczenie naukowe,
- rycie na głazie napisów i znaków,
- zanieczyszczanie obszaru w pobliżu łomika.

3. Dąb szypułkowy w miejscowości Czapla - Nr ewd. 320, utworzony Rozporządzenie Nr 13/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 30.12.1993r.

3. Dąb szypułkowy w miejscowości Lipa - Nr ewd. 321, utworzony Rozporządzenie Nr 13/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 30.12.1993r.

Warunki ochrony - zabronione jest:

- wycięcia, niszczenia lub jakiegokolwiek uszkodzania,
- zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści,
- nacinania, rycia napisów i znaków,
- wchodzenia na drzewo,
- umieszczania tablic oraz wszelkich innych znaków i przedmiotów za wyjątkiem napisów o ochronie obiektu.

W bezpośrednim sąsiedztwie pomników przyrody ożywionej zabrania się:

- zanieczyszczenia terenu,
- niszczenia gleby,
- wznecania ognia,
- wznoszenia jakichkolwiek obiektów budowlanych.

Wszelkie prace inwestycyjne w bezpośrednim sąsiedztwie pomników przyrody obowiązkowo należy uzgadniać z Wojewodą Świętokrzyskim.

Zasady ochrony przyrody i poszczególnych jej elementów o wysokiej wartości przyrodniczej określają obowiązujące przepisy prawa:

- ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 kwietnia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 1995r. Nr 41, poz. 214),
- rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 stycznia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 1995r. Nr 13, poz. 61).

❖ **Zagrożenia w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego**

Obszar gminy należy do jednych z najmniej przekształconych przez człowieka regionów województwa świętokrzyskiego, jednak wpływ czynników antropopresji widoczny jest w funkcjonowaniu ekosystemów przyrodniczych.

Do głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego należy zaliczyć:

- Intensywnie rozbudowane systemy melioracji odwadniających powodujące zmianę stosunków wodnych. Doprowadziło to do zaniku wielu cennych siedlisk roślinnych (ostoi dla zwierząt).
- Brak rozwiązanej gospodarki ściekowej doprowadza do zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. System szamb nie rozwiązuje problemu ścieków , gdyż brak jest ścisłej kontroli nad ich szczelnością i opróżnianiem.
- Dzikie wysypiska odpadów stałych (składowiska w lasach, potokach, wyrobiskach poeksploatacyjnych kopalin mineralnych). Szczególnie szkodliwe są opakowania po detergentach, herbicydach, pestycydach itp.
- Nielegalne pozyskiwanie kopalin mineralnych, szczególnie pogarszające walory krajobrazowe.
- Gazowe i pyłowe zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzące z tzw. emisji wysokiej z Aglomeracji Śląskiej, lokalnych ośrodków przemysłu cementowo - wapienniczego (Cementownia Małogoszcz i Zakłady wapiennicze w Bukowej) niekorzystnie oddziałujące na stan zdrowotny lasów ,
- Stosowanie środków chemicznych do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach polowych oraz nawozów mineralnych.

2.2.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Zagospodarowanie przestrzenne gminy Ruda Maleniecka uwarunkowane jest:

S Formalną ochroną przyrody wynikającą z przepisów szczególnych,

S Ochroną wód gruntowych i powierzchniowych,

S Ochroną ujęć wód podziemnych dla celów konsumpcyjnych - strefy pośredniej ochrony wewnętrznej i zewnętrznej ,

S Ochroną obszarów dolinnych narażonych na zalewanie wodami wezbraniowymi,

s Ochroną obszarów dolinnych, podmokłych i łąkowych będących ostoją wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt (głównie ptactwa),

■/ Ochroną gleb o najwyższych wartościach przyrodniczych (chronionych przepisami szczególnymi),

s Spadkami terenu powyżej 12% stwarzającymi znaczne ograniczenia w pozyskiwaniu terenów budowlanych,

s Ochroną terenów leśnych,

s Właściwością budowy geologicznej i rzeźby terenu,

S Tendencją do tworzenia się zastoisk zimnego i wilgotnego powietrza, charakteryzującą się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi dla funkcji mieszkaniowej i rekreacyjno-wypoczynkowej,

S Płytkim występowaniem wód gruntowych, powodującym niekorzystne warunki klimatyczne dla zabudowy mieszkaniowej i mało korzystne warunki posadowienia budynków.

2.3. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego

2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego

O skali atrakcyjności kulturowej gminy świadczy zarówno jakość krajobrazu kulturowego, rodzaj i ilość zabytków kultury materialnej, pamiątki narodowe, zwyczaje i obyczaje oraz wszelkie formy odrębności kulturowej jak i zorganizowana działalność kulturowa.

❖ Zabytki kultury materialnej, pamiątki narodowe

Spis obiektów wpisanych do rejestru dóbr kultury oraz pozostałych będących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach obejmuje:

Młotkowice:

1. Kapliczka św. Jana Nepomucena, mur., 1937 (na miejscu d. kaplicy drewn.)

Ruda Maleniecka:

1. Zespół Dworski :
 - a. dwór ob. Nadleśnictwo, mur., k. XVIII, przebud. ok. poł. XIX i pocz. XX, remont. 1981-1987,
 - b. kaplica p.w. św. Tadeusza, mur., 1848, arch. Jan Jakub Gay (**771**),
 - c. czworak, ob. dom mieszkalny, wł. UG, drewn., 2 poł. XIX,
 - d. budynek mieszkalny, ob. PGRyb., mur., 2 poł. XIX,
 - e. dom fernali, ob. sklep GS, mur., 1 poł. XIX,
 - f. gorzelnia, ob. dom mieszkalny, wł. Zakłady Przemysłu Drzewnego, mur., ok. poł. XIX, przebud. przed 1914,
 - g. piwnica, wł. Nadleśnictwo Ruda Maleniecka, mur., k. XIX,
 - h. park krajobrazowy, k. XVIII (?) i XIX (**726 stary**)
2. Zespół Młyna (na miejscu walcowni z 1835, zlikwidowanej 1912), wł. GS:
 - a. młyn wodny (dworski), ob. elektryczny, drewn. - mur., 4 ćw. XIX, rozbud. ok. 1960,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- b. pozostałości walcowni, mur., 1835,
- c. układ wodny z upustami i groblą, 1835, cz. zniszczony,

3. cmentarz wojenny 1914 - 1915 (**1097**),

4. cmentarz parafialny

Lipa:

1. Kościół paraf. p.w. św. Wawrzyńca i Katarzyny, drewn., 1761 r., ze starszą kaplicą św. Rozalii, mur., ok. 1636 r., grunt, remont 1831 r. i ok. 1875 r., restaur. 1974 r. (**312**)

Maleniec:

1. Zespół walcowni i gwoździarni (w miejscu kuźni XVI - XVIII w.), ob. muzeum, wł. Koneckie Zakłady Narzędzi Gospodarczych (**340**):
 - a) szpadlarnia, mur., 1787 r., przebud. ok. 1840 r., rozbud. 3 ów. XX w., grunt, restaur. I. 80 XX w.,
 - b) walcownia, drewn., 1787 r., przebud. lub wzniesiona ok. 1840 r., grunt, restaur. I. 80. XX w.,
 - c) klatka koła wodnego, drewn., 1787r., przebud. lub wzniesiona ok. 1840 r.,
 - d) magazyn, drewn., XIX/XX w..
2. Układ wodny przy zespole walcowni i gwoździarni, XVI w., rozbud. 2 poł. XVIIIw., grunt, restaur. I. 80. XX w. (**506**):
 - a) staw z groblą,
 - b) 2 jazy, drew.,
 - c) kanał roboczy.

Przeprowadzona na bazie danych ODZ Warszawa analiza porównawcza ewidencji zabytków w gminach województwa wykazała, że gmina Ruda Maleniecka mieści się pod względem nasycenia zabytkami:

- nieruchomymi - w grupie, gdzie istnieje: „bardzo mało obiektów” (1-50),
- ruchomymi - w grupie gmin, gdzie jest „mało obiektów” (51-150).

Analogicznie porównanie w odniesieniu do rejestru (ODZ Warszawa) pod względem nasycenia zabytkami:

- nieruchomymi - w grupie gmin, których jest „bardzo mało obiektów” (1-10),
- ruchomymi - w grupie gmin, gdzie występuje „bardzo mało obiektów” (1-50).

Niskie stopnie nasycenia obszaru w zabytki wskazują na względnie niekorzystne statystyczne warunki istniejącej atrakcyjności kulturowej gminy. Rzutuje to pośrednio na mniejszą konkurencyjność względem gmin z dużą ilością zabytków.

Oficjalny wykaz udokumentowanych zabytków nieruchomych gminy (bez cmentarzy i stanowisk archeologicznych) zawiera publikacja „Zabytki architektury i budownictwa w Polsce - woj kieleckie ODZ Warszawa 1995. Odnosi się ona:

1. Zespoły przemysłowe - walcowni i gwoździarni w Maleńcu (XVIII - XX w.) na miejscu kuźnic (XVI - XVIII w.) z układem wodnym (XVI - XVIII w.); zespół kaflarni i papierni w Machorach (XIX - 1906) na miejscu zakładu wielkopiecowego (XVI - XIX w.) z układem wodnym (1906); zespół młyna w Rudzie Malenieckiej (XIX - XX w.) na miejscu walcowni z 1835 r. z układem wodnym (1835), młyn drewniany w Maleńcu (XIX/XX w.).
2. Zespoły dworskie w: Machorach (1906 r.) oraz w Rudzie Malenieckiej (XVIII - XIX w.) z parkiem krajobrazowym (XVIII - XIX w.)
3. Zespoły i zabytki sakralne - zespół kościoła parafialnego w Lipie (XVIII - XX w.); kaplica grobowa w Machorach (XIX w.); kapliczka św. Jana Nepomucena w Młotkowicach (1937), kaplica w Rudzie Malenieckiej (1848 - w zespole dworskim jw.).
4. Szkoły w Dębie (1920) oraz w Koliszowych (1925).
5. Dom drewniany w Dębie (1920) i drewniana stodoła w Strzęboszowie (pocz. XX w.).

Koncentracja zabytków architektury występuje więc w Maleńcu, Rudzie Malenieckiej oraz Machorach.

Znaczenie europejskie można przypisać unikatowemu zespołowi przemysłowemu w Maleńcu, który w odróżnieniu od konkurencyjnej Sielpi, zachował prawie całe umaszynowanie historyczne. Atutem jest również ekspozycja muzealna. Rangę regionalną posiadają pozostałe zespoły przemysłowe w Rudzie Malenieckiej i Machorach oraz zespół dworski w Rudzie Malenieckiej.

Istotne znaczenie dla lokalnej tożsamości kulturowej mają ponadto zachowane figury, kapliczki i krzyże przydrożne, zwłaszcza o starszej metryce, zwykle nie objęte dotychczas urzędową ewidencją zabytków, a występujące na ogół wielokrotnie w każdej wsi.

Katalog zabytków sztuki w Polsce, T.III z. 5 - powiat konecki, odnotowuje dodatkowo:

1. w Kołońcu murowaną figurę przydrożną z 1845 r. i modrzewiowy krzyż z poł. XIXw.
2. w Rudzie Malenieckiej drewnianą kapliczkę słupową z 1839 r. i kamienny postument z żeliwnym krucyfiksem z 1847 r.

Ponadto na terenie gminy występują:

1. tradycje rybackie:

W 1912 r. właściciel Rudy Malenieckiej Felicjan Jankowski sprowadził prof. Franciszka Staffa i oddał do jego dyspozycji budynki i otaczające tereny. Stworzyli tu Doświadczalną Stację Rybacką. W budynkach założono system akwariów a w otoczeniu liczne tarliska i stawy hodowlano - doświadczalne. Pracowali tu wraz z Prof. Staffem liczni studenci różnych narodowości, a wśród nich późniejszy dyrektor Instytutu Ichtiologii PAN Władysław Stegman. Dorobek stacji był ogromny. Wyhodowano tu karpia królewskiego (z małą ilością łusek). Stacja istniała do 1921 r. w tym okresie zespół pracowników naukowych opracował i opublikował 123 prace naukowe, które dziś są znane i przenoszone na grunt praktyki.

Budynek istniejący do dziś i stawy znane są pod tradycyjną nazwą „Doświadczalnia”.

Dziedzic Jankowski wyniki doświadczeń wcielał w życie, a hodowlę karpia królewskiego rozwinął na szeroką skalę. W tym celu powstały stawy: Śluza, Cieklińsko, Starzyk Czapla.

2. zabytki techniki Staropolskiego Okręgu Przemysłowego (część ich relikty i zapiski historyczne):

- Maleniec - znajduje się tu unikatowy w Europie zakład hutniczy z zachowanym pełnym cyklem technologicznym walcowania blach i wytwarzania z nich łopat i szpadli, uznany 21 czerwca 1967 r. za zabytek techniki i wpisany do Rejestru Zabytków woj. kieleckiego pod poz. 340. Zabytek ten jest pod społecznym patronatem Politechniki Śląskiej - Wydział Inżynierii Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania w Katowicach.

W 1824 r. Tadeusz Bocheński były oficer napoleoński, ziemianin nabył i osiedlił się w dobrach Malenieckich i założył kopalnie i walcownie żelaza oraz huty w Miedzierzy, Maleńcu i Rudzie Malenieckiej. W 1837 r. buduje walcownię blachy wykorzystując energię wodną. W katalogu Zabytków Budownictwa Przemysłowego czytamy m.in. „w roku 1839 istniały w Maleńcu

4 kuźnie wodne, topornia, młot z ogniskiem ogrzewczym i walcowania blachy o dwóch parach walców”. W 1850 r. Bocheński ostatecznie likwiduje fryszerki, instalując 11 małych i 4 duże gwoździarki do produkcji gwoździ ciętych z blachy. Surowcem pozostała nadal surówka z Kołońca, świeżona i uszlachetniona w Machorach, a walcowana w Maleńcu. Oprócz gwoździ produkowano topory, łańcuchy, lemiesz, odkładnice do pługów. W pierwszych latach po oczyszczowaniu zakład zatrudniał 42 robotników, w tym 6 majstrów i 14 kowali. Kolejny właściciel Feliks Wielogłowski przeprowadził trzeci etap modernizacji, wprowadzając w latach siedemdziesiątych maszyny do produkcji łopat i szpadli. Zatrudniał 80 robotników spośród 415 mieszkańców osiedla fabrycznego, składającego się z 47 domów. Na początku XXw Maleniec nabył Felicjan Jankowski, a po nim od 1913 r. ostatnim właścicielem zakładu w Maleńcu była jego córka Wanda Frólich, która oddała zakład w dzierżawę B. Kozłowskiemu. Przed I wojną św. przestały pracować zakłady w Rudzie Malenieckiej, Machorach, które przekazały za bezcen swoje walce do Maleńca. Wykorzystując tanią siłę

roboczej z przeludnionych okolic właściciele Maleńca utrzymywali zakład w ciągłym ruchu nie poddając go jednakże jakimkolwiek modernizacjom. W okresie międzywojennym zakład wegetuje zatrudniając około 250 robotników, w dużej mierze Żydów. Wówczas produkowano gwoździe, szpadle, łopaty różnych rodzajów, lemiesz, odkładnice, okucia okienne i galanterię budowlaną, nity. Zakład nosił nazwę Fabryka Łopat i Szpadli „STALMA”. W roku 1939 zakład został częściowo zniszczony przez wybuch min założonych przy mostach przez wycofujące się wojsko polskie. Uruchomiony przez Niemców pracował przez całą wojnę. Wycofujący się w 1945r. Niemcy wysadzili w powietrze mosty i wodny system energetyczny. Po wyzwoleniu załoga samorządnie przystąpiła do odbudowy zakładu pod kierunkiem inż. Ciopika z Nieborowa i już w maju 1945r. uruchomiono produkcję szpadli i okuć okiennych pod kierownictwem Wł. Stalmacha. Dekretem z 3.01.1946 r. zakład zostaje upaństwowiony.

- Cieklińsko - młyny z XVIII w., wielki piec nad rzeką Czarną czynny od r. 1800 lub 1804 do 1870; pudlingarnia o 2 piecach od 1835 lub 1837 r.; cegielnia czynna od 3 ćwierci XIX w. do r. 1939 - pierwszy w Królestwie Polskim piec do cegły ogniotrwałej do zapraw wielkopieczowych,
- Kołoniec - kuźnia wodna 1510 - 1577, wielki piec przed r. 1782, w XIX w. fryszerki, folusz, wielki piec do r. 1899, walcownia i pudlingarnia,
- Machory - kuźnia wodna w XVI w.; kopalnia żelaza przed 1577 r. do XIX w.; wielki piec od XVII w. do 1880, od 1833 r. pudlingarnia - pierwsza w Królestwie Polskim, walcowania, później kaflarnia i papiernia - tekturownia,
- Ruda Maleniecka - kuźnica wodna w 1838 r.; wielki piec do końca XIX w.; 2 pudlingarnie w latach 1835 - 1912; walcowania w latach 1835 - 1912; od 1870 zakład budowy maszyn; młyn wodny zbożowy - drewniany, data budowy nieznana, czynny w r. 1958.

3. Zabytkowe cmentarze wojenne (lub mogiły) i cmentarze parafialne:

- cmentarz wojenny z lat 1914 - 1915 w Rudzie Malenieckiej: 21 mogił, w których spoczywa 35 żołnierzy armii rosyjskiej, 2 niemieckiej i 1 austro-węgierskiej, ponadto Grób Nieznanego Żołnierza usypany w okresie międzywojennym,
- zbiorowa mogiła powstańców 1863 r. w lesie „Ormanicha” koło Szkucina, płyta z napisem „Bohaterom poległym w roku 1863” ufundowana w 1918 r. przez Wandę i Władysława Jankowskiego, dziedziców z Rudy Malenieckiej,
- bezimienna żołnierska mogiła leśna z krzyżem i kapliczką, wozak zastrzelony przez Niemców w 1914 r. (Leśnictwo Lipa, uroczysko „Młodkowice”, oddz. 94j),
- mogiła bezimiennego żołnierza Wehrmachtu poległego we wrześniu 1939 r.; przy drodze Ruda Maleniecka - Końskie w lesie prywatnym wsi Dęba,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- zbiorowa mogiła leśna 17 żołnierzy Wehrmachtu, rozstrzelanych przez Rosjan w styczniu 1945 r.; teren pogranicza gminy, nieoznaczony, zarośnięty młodziem (Leśnictwo Radoszyce, uroczysko „Cieklińsko”, oddz. 127a),
- 3 odrębne groby w kompleksie lasów chłopskich wsi Wyszyna Machorowska, trwale ogrodzone, z pomnikami i płytami nagrobnymi o zatartych napisach, datowanie niejasne (1914 r.),
- cmentarz parafii rzym. kat. w Lipie,
- cmentarz parafii rzym. kat. w Rudzie Malenieckiej,
- cmentarz parafii rzym. kat. w Cieklińsku.

Cmentarnictwo wojenne chronione jest dodatkowo mocą odrębnej ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych. @51@@8@

4. następujące miejsca historyczne, wskazujące głównie na tradycje patriotyczne i historię batalistyki:

- 1655 r. - w okresie „Potopu” przez teren gminy (trasa Żarnów - Radoszyce - Kraków) przemieszczały się wojska szwedzkie pod wodzą króla Karola Gustawa, a na trasie Żarnów - Włoszczowa - Kraków ziały głównie wojska polskie króla oraz S. Lanckorońskiego,
 - 1787 r., lipiec - wizyta króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na terenie zakładów malenieckich kasztelana Jezierskiego,
 - 1794 r., listopad - grudzień - wieś Lipa i drogi terenu gminy były miejscem wielodniowego przemarszu większości zdemobilizowanych oddziałów powstańczych po kapitulacji insurekcji kościuszkowskiej, dokonanej w rejonie Radoszyc i Jakimowic (Pamiętnik proboszcza parafii Lipa 1794 - 1795, w: Dekanat Konecki - ks. J. Wiśniewski 1913),
 - 1809 r., czerwiec - w Radoszycach i na pograniczu z terenem gminy Radoszyce odbyła się potyczka oddziału zwiadowczego wojsk napoleońskich gen. Dąbrowskiego z armią austriacką gen. Sevali, przy czym oddział ppłk Chłapowskiego i por. Szczanieckiego wycofał się przez bagniste lasy (obszar obecnej gminy Ruda Maleniecka) do Fałkowa (Dekanat Konecki - ks. J. Wiśniewski 1913),
- 1863 r. 22 kwietnia - w rejonie wsi Lipa i Szkucin dwie przegrane bitwy powstańców styczniowych oddziału mjr Zawadzkiego z dragonami i strzelcami Czengierego (miejsce nieoznaczone - Leśnictwo Lipa, uroczysko „KOMP. główny” , oddz. 68c),
- 1863 - 1864 r. - dworek w Rudzie Malenieckiej (siedziba nadleśnictwa) był bazą wielokrotną oddziału powstańczego,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- 1914 - 1915 r. - teren gminy w pasie pozycyjnych walk frontowych 2 armii austro - węgierskiej i 4 armii rosyjskiej,
- 1939 r. 6 września - pod Rudą Maleniecką oddziały 163 Pułku Piechoty Wojska Polskiego stoczyły zwycięską bitwę z wojskami I Dywizji Lekkiej Wehrmachtu, w obronie wsi i przeprawy na rzece Czarnej,
- 1939 r., październik - w Szkucinie przebywa kilka dni legendarny Oddział Wydzielony Wojska Polskiego mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, skąd 24.10.1939 r. przenosi się na tydzień do gajówki „Zychy” na pograniczu gminy Radoszyce,
- 1939/1940 - 1945 r. - obszar gminy w granicach Okręgu Kielecko - Radomskiego ZWZ - Ak „Jodła”, Inspektorat Starachowice, obwód Końskie, od 1943 Podobwód IV „Sworzyce” - akcje sabotażowe i bojowe,
- trasy przemarszu partyzantów 7 DP AK (Gowarczów - Ruda Maleniecka - Włoszczowa) po rozwiązaniu akcji „Zemsta” 23.08.1944 r. oraz 2 DP Leg Ak po jej rozczłonkowaniu 27.09.1944 r. (Lasocin - Ruda Maleniecka - Bedlno Gowarczów),
- 1944, październik - na pograniczu gminy od strony Białego Ługu rozegrała się zwycięska bitwa partyzancka z wojskami niemieckimi; poległo około 100 Niemców, a ponadto 40 uciekających potopiło się w bagnach leśnych pogranicza (Leśnictwo Lipa, uroczysko „Ruda Pilczycka”, oddz. 189 m).

5. miejsca pamięci narodowej:

- Ruda Maleniecka - tablica pamiątkowa na budynku OSP, poświęcona pamięci 6 miejscowych strażaków rozstrzelanych za udział w ruchu oporu przez żandamerię radoszycką w 1943 r. (miejsce rozstrzelania nie jest upamiętnione - obrzeże lasu wsi Grębosze),
- Lipa - na cmentarzu parafialnym mogiła żołnierzy WP poległych 6 września 1939 r. w bitwie pod Rudą Maleniecką,
- Ruda Maleniecka - miejsce krwawych walk 6 września 1939r.; nieoznaczone leśnictwo Czapla, uroczysko „Ruda Maleniecka”, oddz.75f,
- Zbiorowa mogiła powstańców 1863 r. w lesie „Ormanicha” koło Szkucina, płyta z napisem „Bohaterom poległym w roku 1863” ufundowana w 1918 r. przez Wandę i Władysława Jankowskiego, dziedziców z Rudy Malenieckiej,
- „Dąb śmierci” - miejsce wieszania schwytanych powstańców styczniowych 1863 r. w lesie „Ormanicha” koło Szkucina, oddz. 156 n - nieoznaczone,
- Gajówka Gatka w lesie koło Młotkowic - miejsce wymordowania Żydów w listopadzie 1943 r.; nieoznaczone miejsce pogrzebania ofiar (w sąsiedztwie

gajówki, po drugiej stronie drogi za rowem na skraju zadrzewień, uroczysko „Cieklińsko” oddz.117h).

❖ Osadnictwo

Osadnictwo na terenie gm. Ruda Maleniecka rozwijało się na stopniowo trzebionych terenach puszczańskich od średniowiecza. Nasiliło się w czasach późniejszych, zwłaszcza w powiązaniu z eksploatacją lokalnych bogactw naturalnych - rud żelaza, energii wodnej rzeki Czarnej i ogromnych zasobów paliwa drzewnego.

Lipa jest najstarszą miejscowością gminy. Według tradycji parafia w Lipie została eregowana już w 1129 r. , natomiast proboszczowie z Lipy znani są z nazwisk od r. 1400. Lipa to miejscowość w której znajduje się kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca i św. Katarzyny. Pierwotny wybudowany w 1129 r., obecny wzniesiony w 1761 r. dzięki Ignacemu Strzemboszowi podczaszemu podlaskiemu, ze starszą kaplicą św. Rozalii (dawniej Matki Boskiej Różańcowej), przybudowana około 1636 r. do poprzedniego kościoła. Został on odnowiony gruntownie w 1875 r. Jest to kościół drewniany, konstrukcji zrębowej, oszalowany, jednonawowy z węższym wielobocznie zamkniętym prezbiterium, przy którym jest zakrystia. W ołtarzu głównym obraz Matki Boskiej z dzieciątkiem z XVII w. przemalowany w końcu wieku XVIII. Dwa ołtarze boczne z obrazami św. Jakuba Nepomucena i św. Walentego. W kaplicy znajdują się dwa ołtarze barokowe z końca XVIIw. Organy klasycystyczne pochodzą z 1801 r. Chrzcielnica kamienna o charakterze gotyckim, płyta nagrobna Marty ze Zborowskich Strzemboszowej, podciesz podlaskiej - murowana. W kościele znajduje się również monstracja barokowa z XVII w. z figurkami Matki Boskiej, świętych i aniołów oraz kielichy wczesnobarokowe, pacyfikaty barokowe i relikwie w formie monstracji.

Ruda Maleniecka dawniej wieś folwarczna, której nazwa pochodzi z 1839 r. Jest to nazwa mieszańska złożona związana z eksploatacją i przetwórstwem bogactw naturalnych.

Znajdował się tu dwór położony wraz z kaplicą i zabudowaniami gospodarczymi w rozległym parku krajobrazowym, przeciętym rzeką Czarną i połączonym kanałem - „młynówką”. Budynek dworu to budynek murowany pochodzący z końca XVIII w. Budynki gospodarcze - to budynki murowane pochodzące z połowy XIXw. Na uwagę zasługują dworek ogrodnika - parterowy, z piętrowym ryzolitem środkowym i stróżówka przy bramie wjazdowej - parterowa z ryzolitem ujętym w pilastry i uwieńczonym trójkątnym szczytem.

Kaplica neoromańska pod wezwaniem Zwiastowania Najświętszej Marii Panny została zbudowana wg. projektu Jana Jakuba Gaya. Jest to kaplica jednonawowa z prezbiterium i apsydą, pochodzi z roku 1848. W fasadzie portal z rzeźbami, wewnątrz dekoracja stiukowa. Ołtarz główny z obrazem NMP pochodzi z połowy XIX w. Figury przydrożne - drewniana kapliczka na słupku z 1839 r. oraz postument na stopniach kamiennych z napisem i datą 1847 r., zwieńczonych żeliwnym krucyfiksem.

Ruda Maleniecka to również skupisko bogactw naturalnych takich jak ruda żelaza, glina ogniotrwała, torf. Wymienione bogactwa umożliwiły rozwinięcie się wielu zakładów. W Rudzie istniały w XXw. : kuźnia, od r. 1835 duży zakład hutniczy, wielki

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

piec czynny do przełomu XIX i XX w. Do roku 1912 pracowały 2 pudlingarnie (w Rudzie Malenieckiej i Cieklińsku).

Istniały również walcownie, odlewnia, warsztaty mechaniczne, walcownia blachy, gwoździarnia, fabryka łopat, sztyftów i okuć, cegielnie oraz młyn wodny.

Machory to dawna wieś folwarczna, której początek datuje się w źródłach pisanych od XVI w.. Znajdowały się tutaj kopalnie gliny białej i rudy żelaza. Istniał też wielki piec i fryszerka.

Kołoniec to również dawna wieś folwarczna. Znajdował się tu wielki piec i walcownia z początku XIXw. Kołoniec posiada również figury przydrożne. Pierwsza to murowany na cokole postument zwieńczony krzyżem z 1845 r. Druga to krzyż modrzewiowy zakończony pazdurem z pierwszej połowy XIXw.

W źródłach pisanych XV w. poświadczono są kolejne wsie - Dęba, Koliszowy, Młotkowice, Szkucin, Wyszyna.

❖ Ogólna charakterystyka zagadnień kulturowych

Ogólną charakterystykę tożsamości kulturowej ilustrują następujące zagadnienia:

- krajobraz kulturowy który kształtują następujące elementy:
- **system osadniczy** - ukształtowany wzdłuż rzeki Czarnej z licznymi stawami rybnymi, wśród których dominuje skalą staw Czapla i staw Praga,
- **charakterystyczne układy wsi:** dominuje zwarty wielodrożny układ wsi np. Kołonec, Maleniec, Koliszowy, Lipa,
- **charakterystyczne układy zabudowy** - liczne przykłady starej zabudowy drewnianej usytuowanej szczytem do ulicy; centrum wsi Kołonec - układ widlicowy,
- **komponenty krajobrazu otwartego:** dolina rzeki Czarnej z systemem zbiorników wodnych wpisana w krajobraz leśny, park krajobrazowy w Rudzie Malenieckiej z końca XVIII w.,
- w zasobie materialnych wartości kulturowych:
- **dziedzictwo architektoniczne w obrębie gminy Ruda Maleniecka** na uwagę zasługują: w Rudzie Malenieckiej - zespół dworski z XVIII w., murowana kaplica pod Zwiastowaniem Najświętszej Marii Panny z 1848 r., cmentarz wojenny z okresu I - wojny św.; w Lipie - kościół drewniany z 1761 r. z murowaną kaplicą św. Rozalii z 1636 r.; w Machorach: kaplica grobowa Dołęgów murowana z początku XIXw., zespół dworski (dwór, dom zarządcy i czworak), zespół kaflami i papierni na miejscu zakładu wielkopiecowego, którego początek sięga XVI w.; w Maleńcu - muzeum techniki stanowiące zespół walcowni i gwoździarni na miejscu kuźni z XVIw - XVIII w.,
- **charakterystyczna drewniana zabudowa** budująca klimat wiejskich miejscowości,
- **miejsce pamięci narodowej** - wyszczególnione w tekście wyżej,
- **obiekty archeologiczne** - liczne strefy archeologicznej ochrony biernej.

2.3.2. Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego

Skuteczna ochrona wartości kulturowych gminy Ruda Maleniecka warunkowana jest:

- ✓ Ochroną i właściwym zagospodarowaniem obiektów i zespołów zabytkowych łącznie z ich otoczeniem;
- ✓ Wyeksponowaniem, uporządkowaniem i szerszym udostępnianiem najcenniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego;
- ✓ Uświadomieniem potrzeby wspierania się na źródłach tożsamości regionalnej - patriotyzm i duma „Małych Ojczyzn”;
- ✓ Aktywnym, pomysłowym i komercyjnym podejściem do zagadnienia ochrony wartości kulturowych, ponieważ niejednokrotnie tylko w ten sposób można pozyskać finansowe podstawy rewaloryzacji obiektów zabytkowych;
- ✓ Uporządkowaniem struktury własnościowej.

2.4. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

2.4.1. Charakterystyka stanu istniejącego

❖ Zjawiska i trendy demograficzne w gminie Ruda Maleniecka

Liczba mieszkańców gminy Ruda Maleniecka na koniec 2000r. wynosiła 3624 osób. Na przestrzeni ostatniego pięciolecia wykazuje wyraźną tendencję do zmniejszania się. W latach 1996-2000 ubyło 196 mieszkańców gminy, tj. około 5,1% stanu wyjściowego (z 1996 roku). Ta regresyjna tendencja obejmuje wszystkie miejscowości na terenie gminy z wyjątkiem Wyszyny Fałkowskiej, Dęby Kolonii, Lipy i Wyszyny Rudzkiej, które utrzymują swój stan liczby ludności, a nawet nieco go zwiększyły.

Gęstość zaludnienia na obszarze gminy Ruda Maleniecka wynosi 33,4 mieszkańców na 1 km² i należy do jednej z najmniejszych w województwie świętokrzyskim, w którym średnia gęstość zaludnienia wynosiła w 2000r. 113,7 mk/km².

Szczególnie szybko zmniejsza się liczba ludności takich miejscowości jak: Maleniec, Machory, Strzęboszów, Młotkowice, Kołonec i Cieklińsko. Przyczyną malejącej liczby ludności jest zarówno malejąca (ujemna) stopa przyrostu naturalnego (przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń), jak i ujemne saldo migracji. Największy wpływ na zmniejszanie się liczby ludności gminy ma migracja ludności na zewnątrz gminy.

Przyrost naturalny (stopa przyrostu naturalnego) w całym województwie świętokrzyskim ma wartość ujemną (-1,1), ale w gminie Ruda Maleniecka przekracza „in minus” średnią wojewódzką i osiąga wartość -9,4. Współczynnik migracji jest ujemny dla całego województwa świętokrzyskiego (-1,8 na 1000 ludności w 1999 roku), ale w gminie Ruda Maleniecka grubo przekracza („in minus”) tę średnią przybierając wartość -6,7.

Wzrasta również udział kobiet w strukturze płci ludności gminy. W 1991 r. kobiety stanowiły 51,2 % ogółu ludności gminy. W 1999 r. udział kobiet w strukturze płci ludności gminy wynosił już 52,7 %. Tendencja ta będzie stopniowo się nasilać. Wskaźnik feminizacji w gminie wynosi więc 111,5 (województwo świętokrzyskie 100,3).

Na terenie gminy mamy więc do czynienia z raczej niekorzystną sytuacją pod względem demograficznym. Można spodziewać się, że tendencja ta będzie się utrzymywać.

Gminę Ruda Maleniecka charakteryzują następujące współczynniki demograficzne:

Współczynnik dzietności - 22,9 % (woj. świętokrzyskie - 45,4%),

Współczynnik starości - 27,7 % (woj. świętokrzyskie - 27,5%),

Współczynnik obciążenia demograficznego - 50,6%(woj. świętokrzyskie - 73,0%)

Stan infrastruktury społecznej

Dziedzina szeroko rozumianej infrastruktury społecznej w realizacji celów rozwojowych gminy spełnia dwie ważne funkcje :

- z jednej strony umożliwia dostęp i korzystanie z urządzeń usługowych zgodnie z powszechnie występującymi potrzebami mieszkańców,
- z drugiej strony ma istotny i stale rosnący udział w tworzeniu miejsc pracy.

❖ Oświata i wychowanie

Wg. stanu na 1.09.1999 r. na obszarze gminy Ruda Maleniecka funkcjonuje jedno przedszkole z 2 oddziałami, mieszczące się w budynku wolonostającym.

Niewielka liczba placówek przedszkolnych jest spowodowana postępującym bezrobociem rodziców dzieci, rosnącymi kosztami pobytu dzieci w tych placówkach, zmniejszeniem liczby dzieci w wieku przedszkolnym, a także trudnościami finansowymi gminy jako organu prowadzącego.

W gminie Ruda Maleniecka funkcjonują aktualnie 2 szkoły podstawowe. Liczba szkół podstawowych od 1997r. zmniejszyła się z 7 do 2, liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych również ulegała systematycznemu zmniejszeniu.

Od 1 września 1999 r. w wyniku reformy oświaty i wychowania rozpoczęło działalność 1 gimnazjum w Rudzie Malenieckiej, mieszczące się w nowo wybudowanym budynku .

Brakuje na terenie gminy Rudy Malenieckiej szkół ponadpodstawowych. Miejscowością do której chętnie młodzież z gm. Ruda Maleniecka dojeżdża do szkół ponadpodstawowych jest miasto Końskie - bogate w pełną ofertę szkół średnich. Położenie Gminy Ruda Maleniecka w stosunku do miasta Końskie stwarza możliwość codziennego dojazdu młodzieży do szkół.

W gminie istnieje problem bezrobocia wśród młodzieży kończącej szkoły średnie. Liczba bezrobotnych absolwentów szkół ponadpodstawowych w gminie Ruda Maleniecka, w latach 1997 - 2000 wg. WUS w Kielcach, kształtowała się następująco:

Szkoły	7	6	6	2
Uczniowie	417	415	406	351
Absolwenci	55	54	51	56

W roku 1999 wprowadzono reformę systemu edukacji, która wprowadziła trzy poziomy nauczania powszechnego: podstawowy, gimnazjalny i licealny.

Ocena tych zmian będzie możliwa dopiero po trzech i sześciu latach, zarówno w zakresie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

efektów edukacyjnych, jak i funkcjonowaniu infrastruktury oświatowej.

◆ Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Ruda Maleniecka działa w ramach usług zdrowia Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, będący na kontrakcie ze Świętokrzyską Kasą Chorych.

Zakład obsługuje głównie mieszkańców gminy, sporadycznie są to mieszkańcy innych gmin. Działalność Ośrodka sprowadza się do działalności statutowej, obejmuje porady, leczenie, badania dodatkowe I i II stopnia.

Do PZOZ w Rudzie Malenieckiej zapisało się 3573 pacjentów z gmin Ruda Maleniecka, Fałków, Radoszyce oraz Końskie. Liczba ta została zatwierdzona przez Świętokrzyską Kasę Chorych w Kielcach. Na jednego lekarza przypada obecnie 1787 pacjentów.

W 1998 r. udzielono 17 200 porad w zakresie usług profilaktyczno - leczniczych, a w roku 1997 - 16 139 porad.

W ramach Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej funkcjonują:

- Poradnia dla dzieci chorych,
- Poradnia dla dzieci zdrowych,
- Poradnia dla dorosłych : poradnia kobiet, gabinet lekarski,
- Gabinet zabiegowy, gabinet stomatologiczny,

Zatrudnienie wygląda następująco:

- kadra lekarska : 1 stomatolog, 1 ginekolog, 1 internista - 3 osoby,
- personel medyczny : 5 pielęgniarek, 1 położna
- 6 osób,

Zakład mieści się w budynku wolnostojącym mieszkalno - usługowym jest podłączony jest do kanalizacji ściekowej.

❖ **Kultura, wypoczynek, sport**

Sytuacja w gm. Ruda Maleniecka w zakresie usług kultury, wypoczynku i sportu jest nienajlepsza.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka brak jest funkcjonujących domów kultury. W miejscowości Ruda Maleniecka funkcjonuje jedynie świetlica środowiskowa, której działalność finansowana jest ze środków z koncesji alkoholowych. W świetlicy jest zatrudniona 1 osoba na ¹/4 etatu.

Na potrzeby lokalne działa w gminie zespół folklorystyczny. Corocznie w miesiącu wrześniu organizowane są dożynki gminne.

W gminie organizowane są wystawy malarstwa Pana Henryka Bogackiego - mieszkańca gminy Ruda Maleniecka.

W Rudzie Maleniecka żyje i tworzy również poetka ludowa Pani Helena Kalacińska opiewająca w swojej twórczości piękno polskiej ziemi. W latach 60 -tych stworzyła w gminie swoisty teatrzyk ludowy.

Na obszarze gminy istnieją następujące obiekty sakralne:

1. Kościół p.w. Tadeusza Judy w Rudzie Malenieckiej,
2. Kaplica pod Zwiastowaniem Najświętszej Marii Panny w Rudzie Malenieckiej.
3. Kościół w Koliszowych,
4. Kościół p.w. Nieskałanego Serca N.M.P. w Machorach,
5. Kościół drewniany w Lipie z murowaną kaplicą św. Rozalii.

◆ Pomoc społeczna

Pomoc społeczna świadczona jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką samodzielną działającą w ramach Urzędu Gminy w Rudzie Malenieckiej. Ośrodek mieści się w wynajmowanym budynku opłacanym ze środków gminy. Zatrudniane są 4 osoby.

Ogólna liczba ludności bezrobotnej w gminie Ruda Maleniecka na dzień 31.12.1999r. wg danych WUS wynosiła - 542 osób co stanowi 15 % ogólnej liczby ludności w gminie Ruda Maleniecka w roku 1999, w tym :

- absolwentów było: 18,
- zwolnionych grupowo było: 41,
- bezrobotnych bez prawa do zasiłku było 364

Ogółem z pomocy społecznej w gminie Ruda Maleniecka skorzystało 151 rodzin - stan na dzień 30.06.2001 r.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej są następujące:

- patologie społeczne - 5 rodzin,
- wielodzietność - 3 rodziny,
- **bezrobocie - 137 rodzin,**
- inwalidztwo - 42 osoby,
- inne - ochrona macierzyństwa 10 osób, długotrwała choroba 7 osób rodziny niepełne 3.

Gmina nie posiada domów opieki społecznej (środki na ewentualną budowę tylko ze Starostwa Powiatowego w Końskich).

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Ruda Maleniecka w latach 1998 - 2001 kształtowała się następująco:

1. rok 1998-359,
2. rok 1998-417,
3. rok 2000 - 710 w tym 87 osób z tytułu suszy,
4. I półrocze 2001 - 278 stan na 30 - 06 - 2001 r.

Analiza przeciętnej wieku osób korzystających z pomocy społecznej wskazuje na to, że są to najczęściej małżeństwa młode, posiadające dzieci uczące się w szkołach. Zasiłki przyznawane są na rodziców oraz samotne matki, które nie uzyskały jeszcze świadczeń emerytalnych.

W 2000 r. w budżecie gminy przeznaczono :

- 34 000 zł na zadania własne,
- 398 860 zł na zadania zlecone w tym 40 000 zł na zasiłki z tytułu suszy W 2001

r. w budżecie gminy przeznaczono :

- 40 218 zł na zadania własne,
- 326 455 zł na zadania zlecone

Dane udostępnione przez GOPS w Rudzie Malenieckiej.

Stan gospodarki

Gospodarka jest dziedziną wiodącą w rozwoju gminy, warunkującą poziom dobrobytu ludności, wpływającą na dochody gminy i pośrednio na typ i stopień urbanizacji.

Szczególnie istotną funkcją lokalnej gospodarki jest zapewnienie wystarczającej liczby miejsc pracy w zgodzie ze strukturą zawodową i poziomem kwalifikacji zawodowo czynnej grupy ludności.

Pojęcie „gospodarki” obejmuje wszystkie dziedziny generujące miejsca pracy, takie jak :

- ❖ usługi : publiczne, komercyjne,
- ❖ turystyka,
- ❖ przemysł,
- ❖ rolnictwo.

❖ Usługi komercyjne

W strukturze usług komercyjnych dominują handel obwoźny, handel stacjonarny, usługi remontowo - budowlane oraz usługi leśne. Większość tych usług wykonywanych jest poza terenem gminy. Najwięcej osób wyjeżdża w okolice Warszawy z uwagi na większe zapotrzebowanie na świadczenie usług.

Rosnące bezrobocie, ubożenie ludności oraz duża konkurencja są czynnikami hamującymi w podejmowaniu działalności gospodarczej. Większość przedsiębiorstw prowadzących zakłady produkcyjne i usługowe rezygnuje z ich prowadzenia z powodu nieopłacalności.

Najbardziej prężne pod względem usług komercyjnych są miejscowości: Ruda Maleniecka, Dęba, Młotkowice, Lipa.

W większości usługi prywatne są prowadzone w obiektach mieszkalnych. Sieć sklepów jest słabo rozwinięta, są to placówki niewielkie o niskim standardzie wyposażenia.

Usługi komercyjne są ważną gałęzią gospodarki gminy Ruda Maleniecka, przynoszącą dochody nie tylko ich właścicielom, lecz także pośrednio gminie i mającą udział w tworzeniu nowych miejsc pracy.

Wyróżnikiem usług komercyjnych jest ich często rynkowy charakter, ingerencja władz samorządowych jest znacznie ograniczona.

❖ Turystyka

O skali atrakcyjności turystycznej gminy świadczą :

- atrakcyjność kulturowa,
- atrakcyjność przyrodnicza,
- struktura bazy noclegowej i żywieniowej,

Atrakcyjność kulturowa mierzona jest jakością krajobrazu kulturowego, rodzajem i ilością zabytków kultury materialnej, pamiątek narodowych, zwyczajów i obyczajów oraz wszelkimi formami odrębności kulturowej.

W krajowej waloryzacji turystycznej cały obszar gminy Ruda Maleniecka zaliczono do terenów o dużej przydatności do wypoczynku.

Ze względu na wysoką lesistość (pow. 60% powierzchni), rzekę Czarną Konecką, liczne zbiorniki wodne oraz fakt , że cały obszar gminy położony jest na terenie Konecko - Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w projekcie „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” gmina została uznana za obszar o najkorzystniejszych warunkach przestrzennych do rozwoju agroturystyki i turystyki pobytowej. Gmina nie wyróżnia się na tle województwa ilością zabytków, nie mniej jednak występują tu unikatowe w skali kraju (Europy) zabytki dawnej techniki i przemysłu (pkt. 2.3.1. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego), które mogą stanowić „magnes” przyciągający turystów. Najbardziej atrakcyjnymi pod względem kulturowym są miejscowości i ich okolice : Ruda Maleniecka, Maleniec, Machory, Lipa, Kołonec.

Baza noclegowa jest decydującym ogniwem zagospodarowania turystycznego.

Na terenie gm. Ruda Maleniecka w miejscowości Koliszowy przy drodze nr 73 znajduje się Miejsce Obsługi Podróżnych w skład którego wchodzi m.in. obiekt z miejscami noclegowymi typu motel.

Na obszarze gminy bazę gastronomiczną otwartą (ogólnodostępną) na potrzeby turystów stanowią następujące obiekty:

- zajazd przy MOP- ie
- kawiarnia w Maleńcu,
- pijalnia piwa w Lipie,
- pijalnia piwa w Rudzie Malenieckiej.

Obszar gminy Rudy Malenieckiej można zaliczyć do obszaru strategicznego - **Rejon Konecki**, który jest predysponowany do rozwoju turystyki pobytowej, kulturowej, wiejskiej.

W gminie Ruda Maleniecka działa Stowarzyszenie Turystyczno - Agroturystyczne „Nad Czarną” z siedzibą w Końskich. Ruch turystyczny na terenie gminy Ruda Maleniecka koncentruje głównie się w obrębie istniejących gospodarstw agroturystycznych.

W ramach agroturystyki funkcjonują na terenie gminy następujące gospodarstwa:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- Gospodarstwo Agroturystyczne w Cisie - gospodarstwo położone w otoczeniu łąk i lasu; dom przeznaczony dla gości; do wynajęcia 2 pokoje trzyosobowe,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Świeża Rybka” w Kolonii Dębie - gospodarstwo położone na skraju lasu; do wynajęcia 4 pokoje 1,2,3 i 4 osobowe; wśród atrakcji m.in.: plac zabaw dla dzieci, boisko do gry w piłkę siatkową i nożną, możliwość wędkowania na terenie gospodarstwa,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Strzęboszowie - do wynajęcia 1 pokój z 3 miejscami noclegowymi;
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Strzęboszowie - dom dwuizbowy ze strychem mieszkalnym dla 6 - 8 osób,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Strzęboszowie - dom z 1933 r.; 7 miejsc noclegowych,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Lipie - pokoje 2 - osobowe,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Cieklińsku - do wynajęcia domek samodzielny dwupokojowy, pięcioosobowy,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Cieklińsku - do wynajęcia 4 - osobowy pokój.
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Młotkowicach - do wynajęcia 3 pokoje, w tym 2 2 - osobowe i 1 pokój 3 - osobowy,

Brak bazy noclegowej: domów wycieczkowych, schronisk młodzieżowych, dostępnych dla dzieci i młodzieży, stanowi barierę dla rozwoju turystyki w gminie Ruda Maleniecka.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt organizowania spływów kajakowych na rzece Czarnej wskazanym byłoby wykreowanie podaży i popytu na formy rekreacji związane z pobytem w lesie i nad wodą (agroturystyka, turystyka rowerowa, sporty wodne, i inne). Należałoby zwrócić większą uwagę na dobre oznakowanie i udostępnienie atrakcji kulturowych gminy, jak również budowę odpowiedniej infrastruktury turystycznej (stanice wodne, pola namiotowe, mała gastronomia, punkty obsługi tranzytu, itp).

Zorganizowanie centrum turystycznego (np. w Cieklińsku) może stanowić przeciwwagę dla przeciążonego zalewu w Sielpi.

Dla rozwoju funkcji turystycznej może być również wykorzystany fakt przebiegu przez obszar gminy szlaku Cystersów (fragment Pętli Kieleckiej Małopolskiego Szlaku Cystersów - Jędrzejów, Koprzywnica, Wąchock, Sulejów).

Rozwój funkcji turystycznej jest uzależniony od konkretnych wymogów środowiskowych oraz stopnia konfliktowości danego rodzaju turystyki.

❖ **Przemysł**

Na terenie gminy Ruda Maleniecka brak jest dużych obiektów przemysłowych produkujących na dużą skalę i zatrudniających dużą liczbę osób.

Po przeprowadzonej analizie rejestru podmiotów gospodarczych gminy Rudy Malenieckiej stwierdzono następujące zakłady drobnego przemysłu:

- tartak - Ruda Maleniecka,
- zakład produkcji tulei - Maleniec.

Ogółem w gm. Ruda Maleniecka w roku 1998 liczba pracujących w gospodarce narodowej wynosiła 425, z czego w przemyśle znalazło zatrudnienie 75 osoby, a jest to około 17% liczby ludności pracującej w gospodarce narodowej w gm. Ruda Maleniecka (wg. danych WUS w Kielcach).

Możliwości chronienia zakładów i utrzymywania poziomu zatrudnienia ze strony władz samorządowych są praktycznie znikome. Można zatem rozważać warianty odmiennego wykorzystania terenów upadających zakładów.

Mieszkalnictwo

W strukturze mieszkaniowej gminy przeważa zabudowa zagrodowa, uzupełniającą jest zabudowa jednorodzinna, sporadycznie występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Zabudowa zagrodowa w wielu przypadkach nie spełnia już swojej funkcji - zabudowania gospodarcze nie są wykorzystywane rolniczo.

Struktura mieszkaniowa koncentruje się w dużej mierze w zabudowie drewnianej, starej nierzadko zabytkowej z przed II wojny św. oraz w budynkach mieszkaniowych jednorodzinnych głównie z lat 50-tych i 60-tych.

Na terenie gminy nie funkcjonują spółdzielnie mieszkaniowe. Wybudowano 4 budynki mieszkaniowe wielorodzinne - 1 należący do AWRSP, znajdujący się przy Gospodarstwie Rybackim oraz 3 znajdujące się przy drodze prowadzącej do Wyszyny Rudzkiej.

Ruda Maleniecka jest to miejscowość o charakterze wiejskim, świadczy o tym charakter zabudowy, w większości zagrodowy. Jedynie na obrzeżach miejscowości powstają nieliczne budynki mieszkaniowe jednorodzinne. W Rudzie Malenieckiej nie można wyodrębnić czytelných granic dzielnic mieszkaniowych.

Zasoby mieszkaniowe stanowiły na terenie gminy Ruda Maleniecka w roku 2000 1300 mieszkań i jest to liczba mieszkań praktycznie nie zmieniająca się od roku 1997

- 1275. Standarty mieszkaniowe w gminie Ruda Maleniecka w latach 1997 - 2000 nie uległy poprawie - widoczna jest wyraźna stagnacja w tej dziedzinie. Widzi się konieczność polepszenia standartów, a także niezbędną wymianę starej, substandartowej powierzchni mieszkaniowej na nowe tereny mieszkaniowe w gminie Ruda Maleniecka.

O procesie kształtowania się zabudowy mieszkaniowej wiele mówi analiza aktywności budowlanej wykonanej na podstawie wydanych pozwoleń na budowę w latach 1998 - październik 2001.

Wynika z niej, że:

- Od roku 1998 wydano 105 decyzji o pozwoleniu na budowę budynków kubaturowych.
- Najwięcej pozwoleń na budowę wydano w roku 1999 - 21, z czego tylko na budowę budynków jednorodzinnych - 18.
- Od 1998 r. zaobserwowano systematyczny spadek ruchu budowlanego (w roku 2000 wydano 10 pozwoleń na budowę).
mieszkaniowej powstało w:	Najwięcej zabudowy
Rudzie Malenieckiej - 15,
następnie miejscowości: Lipa - 7, Wyszyna Fałkowska - 6- w większości miejscowości te położone są przy głównych traktach komunikacyjnych co motywuje wzmożony ruch budowlany na tym terenie.	
- Brak ruchu budowlanego obserwuje się na terenie sołectw: Strzęboszów, Tama - zjawisko to tłumaczy się postępującym zubożeniem społeczeństwa.

Aspekty obronne

Istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców gminy mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględniać na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do przedsięwzięć z zakresu obrony cywilnej należy:

- budowle ochronne ,
- urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu,
- alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń,
- zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia
- zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych,
- zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy,
- **zakaz wydzielania terenów pod zabudowę w terenach zalewowych.**

2.4.2. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

Na terenie gminy Ruda Maleniecka zachodziły takie niekorzystne procesy demograficzne jak :

- Osłabienie dynamiki rozwoju ludności,
- Postępujący spadek urodzeń, czego skutkiem jest ujemny przyrost naturalny,
- Gęstość zaludnienia jedna z najmniejszych w woj. świętokrzyskim,
- Duża migracja ludności na zewnątrz gminy.

Do korzystnych procesów demograficznych zaliczyć można :

- Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, który w najbliższych latach będzie spadał,
- Wyższy niż średnio w województwie wskaźnik feminizacji.

Na tle wyżej przedstawionych uwarunkowań demograficznych poprawa jakości życia mieszkańców na terenie gm. Ruda Maleniecka warunkowana jest:

S Poszerzeniem zakresu świadczonych usług publicznych - szczególnie usług zdrowia, kultury, sportu i rekreacji,;

S Wzmoczeniem aktywności gospodarczej mieszkańców gminy poprzez rozwijanie: sieci usług turystycznych z wyszczególnieniem usług agroturystycznych do których gmina jest szczególnie predysponowana, drobnych zakładów produkcyjno
- usługowych (zwłaszcza usług leśnych), przetwórstwa rolno - spożywczego;

s Przeprowadzeniem remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych na terenie gm. Ruda Maleniecka;

s Stworzeniem warunków dla lepszego wykorzystania infrastruktury technicznej poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację;

S Wyrównaniem dysproporcji w obsłudze infrastruktury technicznej na obszarze gminy.

2.5. Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

2.5.1. Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

• Wstęp

Gmina Ruda Maleniecka należy do grupy gmin województwa świętokrzyskiego charakteryzujących się najslabszymi warunkami przyrodniczymi w aspekcie rozwoju rolnictwa, wysoką lesistością, a także wysokim udziałem użytków zielonych w strukturze użytkowania gruntów.

Niekorzystnie na tle województwa kształtują się:

- Wskaźnik bonitacji użytków rolnych wynoszący dla gminy 0,70pkt (było województwo - 0,97pk),
- Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej - 49,7pkt,
- Klasa bonitacyjna średniego hektara użytków rolnych - V,
- Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego - 2,5ha,
- Poziom zatrudnienia w rolnictwie (na 100ha użytków rolnych) - 44 osoby,
- Niskie efekty gospodarowania przejawiające się dużo niższymi zbiorami i plonami zbóż i ziemniaków .

Korzystnymi aspektami rozwoju rolnictwa są:

- Wysoki udział użytków zielonych,
- Wyższy od przeciętnej w dawnym województwie kieleckim udział pogłównia bydła szczególnie krów mlecznych,
- Bliskość lokalnych rynków zbytu,
- Brak zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową, stwarzające podstawę rozwoju gospodarstw ekologicznych.

Gmina charakteryzuje się rolnictwem półsamozaopatrzeniowym, drobnoskalowym, o przewadze produkcji zwierzęcej a preferowana jest do wielofunkcyjnego rozwoju wsi z przewagą funkcji pozarolniczych.

❖ Funkcja gospodarki rolnej i aktywizacji obszarów wiejskich

Wiodącą funkcją gminy obok funkcji leśnej jest rolnictwo. O jego rozwoju decydują dawne tradycje rolnicze oraz położenie gminy w pobliżu znaczących rynków zbytu płodów rolnych (Końskie, Opoczno, Łódź wraz z licznymi zakładami przetwórstwa rolno-spożywczego). Z tego też względu na jej terenie powinny się rozwijać takie gałęzie rolnictwa, które będą wykorzystywać istniejące jej walory.

Należy przyjąć, że produkcja rolna na terenie gminy prowadzona będzie w indywidualnych gospodarstwach rodzinnych i drobnotowarowych (obecnie 78,7 % użytków rolnych jest w gestii rolników indywidualnych i odsetek ten w ciągu ostatnich kilku lat wzrasta). Przewiduje się znaczącą zmianę struktury agrarnej gospodarstw - obecnie średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego w gminie wynosi ok. 2,5 ha i jest zbyt mała, aby gospodarstwa te były ekonomiczne i dawały odpowiedni poziom dochodu rolnikom.

Zakłada się, że wzrost wielkości gospodarstw rolnych następować będzie w wyniku: zatrzymania dalszych podziałów, komasacji gruntów, wymian międzysąsiedzkich, przejmowania gruntów Skarbu Państwa.

Z uwagi na niską (w skali gminy) jakość gleb, stosunkowo słabą kulturę rolną, struktura produkcji rolnej w indywidualnych gospodarstwach rolnych nie jest w stanie dostosować się do zmieniających się zapotrzebowań rynku na określone produkty rolne (dostosowanie produkcji do potrzeb rynku), co wymusza rozwój tradycyjnych gałęzi rolnictwa. Zakłada się, że produkcja rolna zachowa charakter mieszany - wielokierunkowy.

W gospodarstwach przeważać będzie produkcja roślinna z nastawieniem na uprawę zbóż i roślin okopowych oraz hodowla zwierząt gospodarskich głównie bydła mlecznego i owiec ze względu na wysokie możliwości paszowe i rynek zbytu. Hodowla ta powinna być realizowana w systemie bezściółowym, co podyktowane jest wysoką przepuszczalnością podłoża (ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych) oraz specyfiką warunków środowiskowych.

Ze względu na silne na terenie gminy tradycje upraw ziół, zwłaszcza kozłka lekarskiego, przewiduje się, że utrzymane i wzmocniony zostanie ten kierunek specjalizacji.

Istniejąca struktura przestrzenna i przyrodnicza gminy Ruda Maleniecka (objęcie całego obszaru prawną ochroną przyrody, dobry stan higieny atmosfery oraz brak zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi) decydują o możliwości rozwoju na terenie gminy rolnictwa i ekologicznego, na którego produkty stale wzrasta zapotrzebowanie, szczególnie w krajach Unii Europejskiej. Zakłada się, że gospodarstwa ekologiczne powstawać będą przede wszystkim przy zagrodach oferujących usługi agroturystyczne.

Największym problemem obecnie dla producentów płodów rolnych jest organizacja zbytu i przetwórstwa, co powoduje, że gmina ma typowo surowcowy charakter. Wyjściem z tej niekorzystnej sytuacji jest uświadomienie właścicielom

rozdrobnionych gospodarstw konieczności współpracy w ramach grup producenckich współpracujących z zakładami przetwórstwa rolno - spożywczego. Zapewni to: podwyższenie jakości produkcji, stałe, określone dostawy surowca wysokiej jakości, a w konsekwencji podniesienie opłacalności produkcji. Działający w grupach producenckich rolnicy, pomijając pośredników, mają możliwość negocjacji wyższych cen w zakładach przetwórczych na swoje produkty oraz niższych cen na środki produkcji (nawozy, maszyny rolnicze, środki ochrony roślin).

Wskazuje się na konieczność stworzenia na terenie gminy Ruda Maleniecka warunków do rozwoju drobnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o lokalny rynek surowcowy (szczególnie o dobrze rozwiniętą hodowlę ryb i oraz wprowadzenie nowych gatunków ryb).

◆ Ochrona gruntów rolnych

Ograniczenie w zmianie przeznaczenia terenów dotyczących gruntów rolnych i leśnych zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, z późniejszymi zmianami) polega na:

- ograniczaniu przeznaczenia na cele nierolnicze,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej powstającym w skutek działalności nierolniczej,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

Natomiast ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczenia na cele nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,
- przywracaniu wartości użytkowej gruntem, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

Należy podkreślić, że do gruntów rolnych zalicza się także: parki wiejskie, grunty pod budynkami wchodzącymi w skład gospodarstwa rolnego, zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne, pracownicze ogródki działkowe, torfowiska i oczka wodne.

Przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Przeznaczenie na cele nierolne i nieleśne:

- a) gruntów stanowiących użytki rolne klasy I - III, jeśli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekraczający 0,5ha wymaga zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

- b) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klasy IV, jeśli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1,0 ha wymaga zgody Wojewody,
- c) gruntów stanowiących użytki rolne klasy V i VI, wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz torfowisk i oczek wodnych, jeżeli mają być przeznaczone na cele budowy zbiorników wodnych, eksploatacji złóż kopalin, budowy dróg publicznych lub linii kolejowych wymaga zgody Wojewody,
- d) gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga zgody Ministra Środowiska lub upoważnionej przez niego osoby.

Dla gruntów rolnych klas I - III o obszarze mniejszym niż 0,5 ha, klasy IV o obszarze mniejszym niż 1,0 ha, klasy V i VI na cele mieszkaniowe i inne nie wymienione powyżej, decyzję o zmianie przeznaczenia terenów na cele nierolnicze podejmuje rada gminy (przez uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) lub burmistrz miasta i gminy (w toku postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu).

Zmiana przeznaczenia terenów na cele nierolnicze i nieleśne nie oznacza natychmiastowego wyłączenia tych gruntów z produkcji rolnej lub leśnej (a także zmiany wysokości podatków gruntowych). Decyzję o wyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej wydaje każdorazowo wójt gminy przed rozpoczęciem inwestycji (tam gdzie realizuje on zadania zlecone) lub starosta powiatu - zwykle równocześnie z wydaniem decyzji pozwolenia na budowę. Wyłączenie z produkcji gruntów rolnych i leśnych jest obciążone jednorazową opłatą a następnie zwykle ulega zmianie wysokość podatków gruntowych.

◆ Aktywizacja terenów wiejskich

Rozwój terenów wiejskich gminy, poza dotychczasowymi kierunkami produkcji rolnej, musi się odbywać w oparciu o stworzenie nowych miejsc pracy dla ludności nierolniczej oraz tej grupy, która nie znajduje pełnego zatrudnienia we własnym gospodarstwie.

Nowe miejsca pracy mogą powstać przede wszystkim w sferach:

- przetwórstwa rolno-spożywczego (przetwórstwo ryb, przetwórstwo zbóż, produkcja wyrobów mięsnych i wędlin, piekarnictwo, mleczarnie),
- rekreacji i wypoczynku (usługi agroturystyczne, rozwój ośrodków jazdy konnej dla celów wypoczynkowych),
- drobnej, nieuciążliwej produkcji,
- handlu, usługach i rzemiośle (wyroby chałupnicze i rękodzieła ludowego, materiały budowlane, środkami produkcji dla rolnictwa, usługi transportowe dla obsługi ruchu własnego i eksploatacji kruszywu),
- tworzeniu gospodarstw leśnych.

Otwarcie się na nowe szanse w produkcji, nowe możliwości zbytu i źródła dochodu wymagać będzie zmian w systemie kredytowania, czyli stworzenia atrakcyjnych warunków finansowania tych przedsięwzięć, wsparcia instytucjonalnego, doradztwa, w tym finansowego oraz rozwijania różnorodnych form współdziałania, doksztalcania, zdobywania nowych kwalifikacji, itp..

2.5.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rozwój rolnictwa w gm. Ruda Maleniecka warunkowany jest:

- Ochroną gruntów rolnych ustawowo chronionych przed zmianą użytkowania na cele nie rolne;
- Wysokim udziałem użytków zielonych predysponującym do rozwoju hodowli bydła mlecznego i rzeźnego;
- Poprawą niekorzystnej struktury agrarnej gospodarstw rolnych;
- Powstaniem aktywnych organizacji rolniczych;
- Bliskością lokalnych rynków zbytu produktów rolnych;
- Dobrą jakością środowiska przyrodniczego gwarantującą rozwój gospodarstw ekologicznych.

2.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

2.6.1. Charakterystyka gospodarki leśnej

Leśnictwo jako dział gospodarki narodowej łączy w sobie dwa aspekty niezbędne do właściwego zaspokojenia potrzeb społecznych:

- Element produkcyjny,
- Element przyrodniczy.

Gmina Ruda Maleniecka odznacza się wysokim stopniem lesistości (lasy stanowią 52,4 % ogólnej powierzchni gminy). W przeważającej części (72,7 %) lasy administrowane są przez Nadleśnictwo Ruda Maleniecka.

Lasy państwowe stanowią zwarte kompleksy, a większość z nich zgodnie z Decyzją nr 34/99 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 30.

3. 1999r. oraz Rozporządzeniem nr 26/98 Wojewody Kieleckiego z dnia 01. 12. 1998r. uznano za ochronne (lasy wodochronne i ostoja zwierząt).

Oprócz funkcji ochronnych lasy te pełnią funkcję gospodarczą. Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o aktualny Plan urządzenia lasów Nadleśnictwa Ruda Maleniecka uwzględniający wytyczne zawarte w Zarządzeniu Nr 11 Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995 r. w sprawie gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych.

Lasy będące w gestii osób prywatnych stanowią mniejsze lub większe kompleksy i są znacznie rozproszone na terenie całej gminy. Gospodarka leśna lasów niepaństwowych prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urządzenia lasów.

W gospodarce leśnej gminy Ruda Maleniecka (niezależnie od formy własności gruntu leśnego) priorytet powinien być nadany zadaniom służącym realizacji funkcji ochronnej i społecznej lasów, czyli:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę oraz warunki życia mieszkańców a także na równowagę biologiczną obszaru,
- ochrona lasów: stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody oraz lasów szczególnie cennych ze względu na zasoby genetyczne, walory krajobrazowe,
- ochrona lasów o specjalnym znaczeniu społecznym (np. dla celów zdrowotno-rekreacyjnych) przed zadaniami służącymi funkcji gospodarczej lasu oraz zadaniami gospodarki łowieckiej,
- produkcja drewna na zasadzie najwyższej opłacalności oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu,
- zagospodarowanie zwierzyny w sposób nie zagrażający trwałości lasów i realizacji celów gospodarki leśnej.

Biorąc pod uwagę powyższe priorytety, studium wskazuje na konieczność zachowania na terenie całej gminy istniejących kompleksów leśnych pełniących niezastąpioną rolę w stabilizacji warunków ekologicznych, ochronie wód przed zanieczyszczeniami powierzchniowymi a także znacznie podnoszących różnorodność gatunkową i krajobrazową gminy.

Utrzymanie trwałości lasów i ciągłości ich użytkowania sprowadza się do obowiązku:

- utrzymania dużych kompleksów leśnych,
- zwiększenia heterogeniczności siedlisk leśnych poprzez pozostawienie „wysp” starodrzewi,
- zwiększenia różnorodności mikrosiedlisk (łąk, polan, oczek wodnych, bagien, torfowisk, itp.),
- pielęgnowania i ochrony lasów, mających na celu podniesienie naturalnej odporności drzewostanów,
- ochrony przeciwpożarowej,
- racjonalnego użytkowania lasu.

Studium zakłada również powiększenie zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów nieekonomicznych z rolniczego punktu widzenia (V, VI klasa bonitacyjna), gruntów położonych w strefach wododziałowych, wzdłuż brzegów rzek i cieków wodnych, terenów łączących rozdrobnione kompleksy leśne i grupy zadrzewień, tereny po wyeksploatowanych kopalinach w ramach rekultywacji. Tereny proponowane do zalesień są przedstawione na mapie nr 3 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka. Według krajowego programu zwiększenia lesistości do roku 2020 na terenie gminy przewidziane jest zalesienie ok. 500 ha gruntów rolnych.

Studium wyklucza obszary leśne z zagospodarowania kubaturowego, za wyjątkiem budynków i budowli służących gospodarce leśnej i ochronie przeciwpożarowej oraz terenowych obiektów obsługi ruchu turystycznego (zadaszenia, parkingi, kładki, itp.).

Na terenach lasów państwowych występują sprzyjające warunki dla rozwoju turystyki, chociaż odnotowuje się niezbyt duże natężenie ruchu turystycznego w porównaniu do możliwości. Lasy przecinają liczne drogi asfaltowe i gruntowe o znaczeniu lokalnym i krajowym. Największe natężenie ruchu samochodowego występuje wzdłuż drogi krajowej Rzeszów - Łódź, stanowiącej istotną barierę dla przemieszczania się zwierząt.

Lasy stanowią naturalne zaplecze surowcowe zlokalizowanych tutaj drobnych zakładów przetwórstwa drzewnego (tartaki) oraz „usług leśnych”. Stanowią również istotny czynnik potencjalnego rozwoju turystyki i myślistwa, nie wykorzystywany jednak wystarczająco w tym zakresie w porównaniu do posiadanego potencjału.

Do głównych zagrożeń lasów gminy Ruda Maleniecka należą:

- Uszkodzenia drzewostanów powodowane nadmierną emisją pyłów i gazów pochodzących z tzw. emisji wysokiej,
- Zaśmiecania terenów leśnych w pobliżu jednostek osadniczych i szlaków turystycznych,
- Zagrożenie pożarowe szczególnie w okresach suszy,
- Kradzieże drewna i nieprawidłowa gospodarka leśna głównie w lasach niepaństwowych.

2.6.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

Główne uwarunkowania wynikające z gospodarki leśnej to:

Wysoki stopień lesistości gminy stanowiący o dużej atrakcyjności turystycznej;

Bogactwo siedliskowo - drzewostanowe lasów warunkujące charakterystyczny dla nich mikroklimat;

Przewaga lasów państwowych, która gwarantuje prawidłową gospodarkę leśną na tym obszarze;

2.7 Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

2.7.1 Charakterystyka struktury własności

Głównym dysponentem ziemi na terenie gminy Ruda Maleniecka jest sektor indywidualnych gospodarstw rolnych. Włada on łącznie z właścicielami działek rolniczych 49,9% ogólnej powierzchni gminy.

Pozostali właściciele gruntów to:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne - 39,2% powierzchni gminy,
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa - 5,0%,
- Skarb Państwa - 2,7%,
- Grunty komunalne - 1,1%,
- Wspólnoty gruntowe - 0,4%,
- Kościoły i związki wyznaniowe - 0,1 %.

Grunty będące własnością Skarbu Państwa, AWRSP oraz stanowiące mienie komunalne znajdują się w dużym rozproszeniu i w większości są to tereny leżące poza obszarami potencjalnego rozwoju zabudowy .

2.7.2 Uwarunkowania wynikające ze struktury własnościowej

Grunty będące własnością Skarbu Państwa, AWRSP oraz stanowiące mienie komunalne znajdują się w dużym rozproszeniu i w większości są to tereny leżące poza obszarami potencjalnego rozwoju zabudowy.

Układ taki stwarza następujące ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy:

- Utrudnia pozyskiwanie terenów pod inwestycje, co może powodować rezygnację potencjalnych inwestorów gospodarczych pożądanym na terenie gminy;
- Komplikuje istniejącą strukturę agrarną ograniczając możliwość zwiększenia areалу gospodarstw rozwojowych;
- Stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej.

2.8. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Wojewódzki rejestr zadań rządowych i samorządu województwa nie uwzględnia zadań wynikających z programów ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych odnoszących się do gminy Ruda Maleniecka.

Nie zależnie jednak od wyżej stwierdzonego stanu formalnego, zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych są:

- Budowa gazociągu wysokoprężnego Końskie - Radoszyce - Strawczyn;
Budowa drugiej jezdni drogi nr 74;
- Budowa węzła drogowego na skrzyżowaniu dróg nr 74 i nr 42;
- Wzmocnienie komunikacji pasażerskiej zbiorowej na kierunku Ruda Maleniecka - Końskie i Ruda Maleniecka - Kielce.

2.9. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego

2.9.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego

Gmina Ruda Maleniecka położona jest w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Przecinają ją dwie drogi o znaczeniu międzyregionalnym i regionalnym:

- **droga nr 74** - droga krajowa o znaczeniu międzyregionalnym Sulejów - Kielce - Kraśnik o docelowej klasie technicznej S 2/2 (Piotrków Trybunalski-Kielce- Rzeszów-Barwinek); przebiega przez tereny obecnie nie zainwestowane, zalesione gminy. Wyposażona jest w nawierzchnię bitumiczną w stanie bardzo dobrym i dobrym; natężenie ruchu kołowego wynosiło wg opracowania „Ruch Drogowy 2000”, 4822 poj./dobę na odcinku na północ od drogi nr 42 i 6399 poj./dobę, na odcinku na południe od w/w drogi; procentowe udziały ruchu ciężarowego wynosiły odpowiednio 28 %, 27% .
- **droga nr 42** - droga krajowa o znaczeniu regionalnym Namysłów - Radomsko - Przedbórz - Ruda Maleniecka - Końskie - Skarżysko Kamienna - Rudnik; przebiega na kierunku zachód - wschód, wyposażona jest w nawierzchnię bitumiczną w stanie dobrym i średnim; natężenie ruchu kołowego wynosiło wg opracowania „Ruch Drogowy 2000” 1696 poj./dobę na odcinku na zachód od drogi nr 74 i 2018 poj./dobę na odcinku na wschód od w/w drogi; procentowe udziały ruchu ciężarowego wynosiły odpowiednio 14 % i 13%.

Drogi powiatowe rozprawdają ruch do ważniejszych, sołectw itp. Ich sieć jest bardzo nieregularna, dostosowana do rzeźby terenu i rozproszonej zabudowy. Niektóre z tych dróg prowadzą komunikację zbiorową (PKS). Przeważnie posiadają nawierzchnię bitumiczną w stanie średnim (często złym).

Drogi gminne stanowią najniższy szczebel w obowiązującej klasyfikacji. Obsługują lokalne połączenia. Są to niekiedy jedyne możliwości dojazdu i wyjazdu z miejscowości. Wyposażone są w nawierzchnie o bardzo zróżnicowanym standardzie, lecz z wyraźną przewagą nawierzchni niebitumicznych (tłuczniowe, żwirowe) w stanie złym.

Sieć komunikacyjna gminy oprócz dróg najwyższych kategorii jest efektem długotrwałego, historycznego procesu postępującej urbanizacji omawianego terenu. Z powodu bardzo małych obciążeń ruchem dróg lokalnych nie występuje problem przepustowości, a raczej uciążliwości komunikacyjnych wynikających z bardzo złego stanu nawierzchni (hałas, spaliny oraz kurz z nawierzchni gruntowych). Uciążliwości te dotyczą zarówno uczestników ruchu jak i mieszkańców przyległej zabudowy. Występuje wyraźne zróżnicowanie pomiędzy stanem technicznym dróg krajowych, a stanem dróg pozostałych kategorii. Na drogach krajowych stwierdzono niewystarczającą szorstkość nawierzchni. Na drogach powiatowych i gminnych największym problemem jest zły lub bardzo zły stan nawierzchni. Powszechnie występuje brak odprowadzenia.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

W okresie gwałtownie wzrastającej motoryzacji rola komunikacji zbiorowej generalnie spada. W przypadku omawianej gminy z komunikacji masowej korzystają obecnie osoby najczęściej nie posiadające własnego środka transportowego. Jest to generalnie rzecz biorąc uboższa część populacji. Nie można jednak zaniedbać tej formy komunikacji np. ze względu na obsługę przejazdów dom - szkoła.

Problem ruchu towarowego występuje przede wszystkim na drodze nr 74, a w mniejszym stopniu na drodze nr 42. Ruch ciężarowy powoduje znaczne uciążliwości (hałas, spaliny, wibracje) dla przyległej zabudowy.

2.9.2. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Poprawa warunków funkcjonowania układu transportowego gminy Ruda Maleniecka warunkowana jest:

- yRozbudową i modernizacją dróg krajowych nr 74 i nr 42;
- yZachowaniem znacznych odległości między skrzyżowaniami na drodze nr 74 - co wiąże się z koniecznością budowy dróg zbiorczych;
- yPrzestrzeganiem zakazów bezpośrednich wjazdów na posesje na drodze nr 74;
- yUaktywnieniem węzła dróg nr 74 i nr 42 , który powinien funkcjonować jako ważny punkt wymiany ruchu;
- yPoprawą stanu technicznego dróg w gminie;
- yUsunięciem braków w obsłudze komunikacyjnej trudno dostępnych, peryferyjnie położonych, często atrakcyjnych terenów gminy;
- yWykształceniem systemu ścieżek rowerowych, tras rekreacji pieszej;
- yPrzyrostem środków finansowych wobec oczekiwań w stosunku do tempa i zakresu rozwoju systemu transportowego.

2.10. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego

2.10.1. Charakterystyka stanu uzbrojenia

Lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, w miarę potrzeby zgrupowane w systemy, służą do zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków sanitarnych, zapewniają połączenia telekomunikacyjne i zasilanie elektroenergetyczne, zaopatrzenie w ciepło i gaz oraz usuwanie odpadów komunalnych.

Celem rozwoju systemów infrastruktury technicznej na obszarze gminy Ruda Maleniecka winna być:

- poprawa niezawodności działania,
- stworzenie podstaw dla rozwoju perspektywnego tych systemów, w ramach potrzeb rozwojowych gminy,
- poprawa standardów świadczonych usług,

Ustalenie właściwych kierunków rozwoju tych systemów wynikać powinno z potrzeb zwiększenia atrakcyjności gminy dla ewentualnych nowych inwestorów, ochrony środowiska i wyeliminowania największych uciążliwości dla lokalnego społeczeństwa.

Przy ustalaniu potrzeb i priorytetów odnoszących się do poszczególnych systemów oraz wynikających z nich wzajemnych zależności, należy uwzględnić:

- powiązania systemów infrastruktury technicznej funkcjonujących na obszarze gminy z otoczeniem,
- powiązania lokalnych programów rozwoju infrastruktury technicznej z programami krajowymi, regionalnymi i branżowymi,
- uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska.

Podstawową cechą warunkującą rozwój infrastruktury technicznej jest jej poziom technologiczny i stan techniczny określony w diagnozie poszczególnych systemów. Z diagnozy tej wynikają następujące uwarunkowania rozwoju, odnoszące się do poszczególnych systemów infrastruktury technicznej, funkcjonujących na terenie gminy:

❖ W zakresie systemu wodociągowego

Istniejący na obszarze gminy system wodociągowy oparty jest o własne, udokumentowane zasoby wód podziemnych i aktualnie nie jest uzależniony od zewnętrznych źródeł zasilania i systemów zaopatrzenia w wodę.

Na koniec 2000 roku zbiorczym zaopatrzeniem w wodę objęte było około 2200 mieszkańców. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 51.3 km do której, podłączono 758 gospodarstw domowych, instytucji i obiektów działalności gospodarczej, co stanowiło około 60% wszystkich. Pobór wody z ujęć wyniósł 51.5 dam^3 , w tym woda dostarczona gospodarstwom domowym - 32.5 dam^3 , na cele produkcyjne - 2.9 dam^3 , straty w sieci - 9.02 dam^3 .

System wodociągowy obejmuje swym zasięgiem 13 spośród 18 sołectw z terenu gminy Ruda Maleniecka są to: Dęba, Dęba Kolonia, Strzęboszów, Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Rudzka, Ruda Maleniecka, Cieklińsko, Wyszyna Machorowska, Szkucin, Hucisko, Lipa, Cis, Młotkowice.

W trakcie realizacji jest sieć wodociągowa w miejscowościach: Maleniec, Tama, Machory, Kołoniec. Długość sieci wodociągowej wyniesie 12.54 km do której podłączone zostanie około 170 gospodarstw domowych.

System wodociągowy realizowany jest przez następujące wodociągi:

1. Wodociąg grupowy **“Wyszyna Fałkowska”** obsługuje miejscowości: Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Rudzka, Ruda Maleniecka, Cieklińsko, Wyszyna Machorowska. Długość sieci wodociągowej wynosi łącznie 16 km do której podłączone jest 307 gospodarstw domowych. W trakcie realizacji jest sieć wodociągowa w miejscowościach: Maleniec, Tama, Machory, Kołoniec o długości 12.54 km do której podłączone zostanie około 170 gospodarstw domowych. Woda dostarczana odbiorcom, zużycie wody wyniosło $16200 \text{ m}^3/\text{rok}$. Wodociąg do tej pory zasilany był z ujęcia w Wyszynie Fałkowskiej, które stanowiła studnia nr1 o wydajności $Q=20,0 \text{ m}^3/\text{h}$. Zasoby eksploatacyjne ujęcia w wysokości $Q_e=20,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=14,0 \text{ m}$. zatwierdzone zostały w kat. "B" decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II.7530/26/95 z dnia 02.06.1995r. Eksploatacja ujęcia w tym pobór wody z ujęcia na potrzeby wodociągu grupowego w miejscowościach: Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Machorowska, Wyszyna Rudzka, Ruda Maleniecka i Cieklińsko odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją znak: R0.6210 - 22/99 z dnia 07.07.1999r. ważną do końca 2005r. do wysokości $Q_{\text{max.dob}}=480,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{\text{max.eksp.}}=20,0 \text{ m}^3/\text{h}$. Decyzją tą zostały ustanowione strefy ochrony sanitarnej ujęcia wody w Wyszynie Fałkowskiej tj:
 - bezpośrednia w kształcie czworoboku o wymiarach $8 \times 10 \text{ m}$. ;
 - pośrednia wewnętrzna - biologiczna o zasięgu 50 m. od obudowy studni;
 - pośrednia zewnętrzna - zasobowa o zasięgu 525m.

Według decyzji w strefach ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody ściśle obowiązują następujące zakazy i ograniczenia:

a) w bezpośredniej strefie ochrony zabrania się:

- realizacji budownictwa nie związanego ściśle z pracą wodociągu;
- zajmowania terenu na inne cele poza ujmowaniem wody i pracą urządzeń z tym związanych;
- zamieszkiwania ludzi;
- przebywanie osób nie związanych z pracą wodociągu;
- wprowadzanie i pobytu zwierząt;
- rolniczego i ogrodniczego wykorzystywania terenu;
- lokalizacji zbiorników i rurociągów do magazynowania lub transportu produktów ropopochodnych, olejów, materiałów łatwopalnych,
- wjazdu pojazdów poza niezbędnych do usuwania awarii lub wykonywania remontów urządzeń służących do poboru wody. @8}@@56}@

b) w całym obszarze ochrony pośredniej ujęć zakazuje się:

- budowy nowych ujęć wód podziemnych dla zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę i dla działalności gospodarczej;
- lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska określonych w § 2 Rozporządzenia MOŚZNiL z dnia 13 maja 1995 r.;
- lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych;
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
- wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi;
- zakładania cmentarzy i grzebania zwierząt;
- wydobywania kopalin;
- lokalizowania zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt;
- lokalizacji zbiorników i rurociągów do magazynowania lub transportu produktów ropopochodnych, olejów, materiałów łatwopalnych lub innych substancji chemicznych@56}@@9}@

c) na terenach wewnętrznej strefy ochrony pośredniej oprócz ograniczeń wymienionych pod lit. b zakazuje się:

- budowy nowych ujęć wody;
- odprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i ziemi;
- składowania lub gromadzenia śmieci i odpadów, które mogą zanieczyszczać wody gruntowe;
- składowanie obornika na nie uszczelnionym podłożu;
- rolniczego wykorzystania ścieków i gnojowicy;
- urządzania pastwisk i pojenia zwierząt gospodarskich;
- mycia pojazdów mechanicznych;
- budowy nowych zabudowań gospodarczych i mieszkalnych;
- budowy magazynów nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin;
- zakładania gospodarstw ogrodniczych i sadowniczych o intensywnej uprawie owoców i warzyw;
- stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin;

- wykonywania odwodnień górniczych i budowlanych;
- wykonywania robót melioracyjnych i wykopów ziemnych.

Po rozbudowaniu wodociągu o kolejne miejscowości (Maleniec, Tama, Machory, Kołoniec) zapotrzebowanie na wodę wzrośnie i wyniesie 37 m³/h. W związku z powyższym w odległości około 16 m. od studni nr 1 w kierunku SE w obrębie działki - strefy ochrony sanitarnej bezpośredniej studni nr 1 odwiercona została studnia nr 2, która uzyskała wydajność 65.0 m³/h. Badania fizyko - chemiczne wody nie wykazały żadnych zanieczyszczeń, woda ze studni odpowiada wymogom stawianym wodzie pitnej i nie wymaga uzdatniania. Dezynfekcja wody będzie dokonywana tylko w wypadku pogorszenia się parametrów bakteriologicznych. Studnia nr 2 będzie pracowała jako ujęcie zasadnicze, natomiast dotychczas eksploatowana studnia nr 1 jako ujęcie awaryjne. Zasoby eksploatacyjne ujęcia w wysokości $Q_e=65,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=15,0\text{m}$. zatwierdzone zostały w kat."B" decyzją Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OSR.V -7441/2/2000 z dnia 29.12.2000r. Tą decyzją została uchylona decyzja Wojewody Kieleckiego z dnia 2.06.1995 roku znak: OS.II.7530/26/95 zatwierdzająca zasoby eksploatacyjne ujęcia (studnia nr 1 jako awaryjna) w wysokości $Q_e=20,0\text{m}^3/\text{h}$.

Po oddaniu do użytkowania wodociągów w miejscowościach: Maleniec, Tama, Machory, Kołoniec i po włączeniu do eksploatacji nowego ujęcia wody praca wodociągu grupowego będzie przedstawiała się następująco: woda z ujęcia pobierana będzie przez zespół trzech pomp głębinowych i tłoczona poprzez istniejącą w budynku stacji wodociągowej chlorownię i register <|)400 rurociągiem tłocznym do sieci wodociągowej o średnicach <J>160, <J>110, <J>90 i dwóch zbiorników wyrównawczych o pojemności 100 m³ każdy, zlokalizowanych w odległości około 800 metrów od ujęcia wody na działce o numerze ewidencyjnym 319/2 w Wyszynie Machorowskiej. Pierwotna studnia głębinowa oraz istniejące zbiorniki wyrównawcze stanowią rezerwę.

Na eksploatację ujęcia oraz pobór wody ze studni nr 2 na potrzeby rozbudowanego wodociągu grupowego „**Wyszyna Fałkowska**” należy uzyskać pozwolenie wodnoprawne. Brak również ustanowionej strefy ochrony pośredniej ujęcia.

2. Wodociąg grupowy „**Szkucin**” obsługuje miejscowości: Szkucin, Hucisko, Lipa, Cis, Młotkowice. Długość sieci wodociągowej wynosi łącznie 27.7 km. do której podłączone jest 338 gospodarstw. Woda dostarczana odbiorcom, zużycie wody wyniosło 13900 m³/rok. Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Szkucinie o wydajności $Q=21,5\text{ m}^3/\text{h}$. Zasoby eksploatacyjne ujęcia w wysokości $Q_e=21,5\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=24,0\text{m}$. zatwierdzone zostały w kat."B" decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II. 7530/80/96 z dnia 29.10.1996r. Brak jest pozwolenia wodnoprawnego na eksploatację ujęcia i pobór wody na potrzeby wodociągu. Ujęcie nie posiada ustanowionej strefy ochrony pośredniej.

Woda ze studni głębinowej podawana jest pompą głębinową do kontenerowej stacji uzdatniania. Po przejściu procesu uzdatniającego zostaje skierowana do zbiorników wyrównawczych (2x 75 m³). Ze zbiorników woda czerpana jest przez zestaw hydroforowy pomp II stopnia do sieci wodociągowej o średnicach 4>225,

tj)160, <j)110, 4>90. Sieć wodociągowa pracuje w układzie pierścieniowo - rozgałęźnym.

Woda odbiega od wymagań sanitarnych z uwagi na zwiększone stężenie manganu. W związku z powyższym zachodzi konieczność jej uzdatniania.

3. Wodociąg grupowy **“Dęba”** obsługuje miejscowości: Dęba, Dęba Kolonia, Strzęboszczów. Długość sieci wodociągowej wynosi łącznie 7.6 km do której podłączone jest 113 gospodarstw domowych. Woda dostarczana odbiorcom, zużycie wody wyniosło 4800 m³/rok. Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Dębie o wydajności Q=5,4 m³/h . Zasoby eksploatacyjne ujęcia w wysokości Qe=5,4m³/h przy depresji s=10,2m. zatwierdzone zostały w kat."B" decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II. 7530/10/97 z dnia 22.05.1997r.

Brak jest pozwolenia wodnoprawnego na eksploatację ujęcia i pobór wody na potrzeby wodociągu. Ujęcie nie posiada ustanowionej strefy ochrony pośredniej. Planuje się podłączyć do tego wodociągu miejscowość Koliszowy. Długość sieci wodociągowej wyniesie 1.91 km. , liczba przyłączy 86 sztuk.

Woda ze studni głębinowej pompowana jest do stacji uzdatniania wody, gdzie podlega odżelazianiu i odmanganianiu, a następnie jest gromadzona w zbiorniku wyrównawczym o pojemności 75 m³ , skąd pompami II stopnia tłoczona jest do sieci wodociągowej o średnicach <j>160, ((>110, <j>90. Nowo odwiercona studnia o wydajności 14.1 m³/h również zlokalizowana w Dębie będzie pełnić funkcję ujęcia zasadniczego, natomiast obecnie funkcjonująca studnia awaryjnego.

Woda odbiega od wymagań sanitarnych z uwagi na zwiększone stężenie manganu i żelaza. W związku z powyższym zachodzi konieczność jej uzdatniania poprzez zastosowanie wstępnego napowietrzania w aeratorze i dwustopniowej filtracji na złożu filtracyjnym odżelaziacza i odmanganiacza, które są zainstalowane w istniejącym budynku kontenerowym SUW.

W OCENIE SYSTEMU ZAOPATRZENIA GMINY W WODĘ NALEŻY WYMIENIĆ WIELE CECH POZYTYWNYCH A MIANOWICIE:

- Dobrze rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę, obejmujący 60% istniejącej zabudowy. Z 18 sołectw na terenie gminy Ruda Maleniecka zwodociągowanych zostało 13.
- W trakcie realizacji są 4 wodociągi w następujących miejscowościach: Maleniec, Tama, Machory, Kołoniec, które podniosą wskaźnik zwodociągowania gminy z 60% na 75 %. Realizacji wymaga jeszcze wodociąg w miejscowości Koliszowy.
- Sieć wodociągowa, urządzenia do poboru wody, zbiorniki wyrównawcze, stacje wodociągowe z urządzeniami towarzyszącymi są w dobrym stanie, ze względu na to, że wykonane zostały w ostatnich latach.
- Poprzez zbiorniki wyrównawcze gromadzony jest zapas wody gospodarczej i przeciwpożarowej dla wsi.
- Duża wydajność ujęcia uzyskana w Wyszynie Fałkowskiej umożliwi wyłączenie z eksploatacji studni w Szkucinie i zaopatrzenie w wodę z tego ujęcia południowej części gminy wsi: Lipa , Szkucin, Hucisko, Cis , Młotkowice. Łączne zapotrzebowanie na wodę wyniesie około 50 m³/h przy zdolności produkcyjnej ujęcia $Q_e=65,0 \text{ m}^3/\text{h}$.

MANKAMENTEM OBECNEGO SYSTEMU ZWODOCIĄGOWANIA JEST:

- Brak dopełnionych formalności związanych z legalizacją poboru wody (pozwoleń wodnoprawnych) które mogą doprowadzić do perturbacji przy eksploataowaniu, ujęć oraz z ustanowieniem stref ochrony sanitarnej (są opracowane dokumentacje).
- Bardzo trudne warunki hydrogeologiczne powodują, że wydajności studni głębinowych są niewielkie, a ujmowana z nich woda w wielu przypadkach nie odpowiada wymogom sanitarnym i wymaga uzdatniania ze względu na ponadnormatywne zawartości manganu i żelaza. Woda podawana do wodociągów tylko na ujęciu w Wyszynie Fałkowskiej jest dobrej jakości, na pozostałych dwóch ujęciach zawiera ponadnormatywną ilość manganu, żelaza i wymaga uzdatniania na odmanganiano-odżelaziaczach.

❖ **W zakresie systemu kanalizacyjnego**

Odprowadzania ścieków

Obecnie na terenie gminy nie istnieją zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych. Jedyne zorganizowane ale tylko o charakterze lokalnym - system odprowadzania ścieków funkcjonuje tylko w miejscowościach Wyszyna Fałkowska i Wyszyna Rudzka, gdzie w ostatnich latach wybudowano 45 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Powstające w obiektach usługowych i użyteczności publicznej ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię ścieków w Końskich. Utylizacja ścieków w gospodarstwach domowych podłączonych do sieci wodociągowej realizowana jest poprzez gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach, które w sporadycznych przypadkach są opróżniane, a ścieki trafiają do oczyszczalni ścieków w Końskich.

Odprowadzanie wód opadowych

Na terenie gminy nie funkcjonują systemy odprowadzania i oczyszczania wód opadowych. Z zainwestowanych terenów wody opadowe spływają powierzchniowo do rowów przydrożnych a następnie do cieków powierzchniowych przepływających przez teren gminy.

W OCENIE SYSTEMU SKANALIZOWANIA GMINY WYRÓŻNIA SIĘ WIELE CECH NEGATYWNYCH A MIANOWICIE:

- Na całym obszarze gminy nie funkcjonuje zorganizowany system wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych. Powinno być to uporządkowane zwłaszcza tam gdzie jest sieć wodociągowa;
- Postępującemu procesowi wodociągowania gminy nie towarzyszy rozwój kanalizacji (na 51.3 km długości sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej - brak) co stwarza zagrożenie dla użytkowych zbiorników wód podziemnych stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę oraz terenów źródłiskowych głównych rzek oraz ich dopływów, które w zagospodarowaniu gminy winny podlegać ochronie przed zanieczyszczeniami;
- Brak jest zorganizowanych systemów ujmujących całościowo odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków;
- Gmina dotychczas nie posiada opracowanej koncepcji programowej skanalizowania jej terenu, która byłaby podstawą do sporządzania projektów technicznych dla realizacji oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacyjnego.

**ROZWÓJ KANALIZACJI SANITARNEJ NA OBSZARZE GMINY
UWARUNKOWANY JEST POKONANIEM WYSTĘPUJĄCYCH BARIER, DO
KTÓRYCH NALEŻY ZALICZYĆ:**

- Duże rozproszenie zabudowy, powodujące konieczność budowy kilku oczyszczalni ścieków i długich odcinków sieci kanalizacyjnej mających często funkcję wyłącznie tranzytową,
- Zróżnicowanie wysokościowe terenu i związaną z tym konieczność budowy przepompowni ścieków,

❖ **W zakresie zaopatrzenia w gaz**

Obecnie gmina Ruda Maleniecka nie jest zaopatrywana w gaz z sieci przewodowej. Mieszkańcy gminy (około 60 %) korzystają wyłącznie z gazu przewodowego propan

- butan. Planowana gazyfikacja gminy nastąpi z projektowanego odgałęzienia sieci wysokiego ciśnienia relacji Końskie- Radoszyce - Strawczyn.

W 1998 roku zarejestrowany został Związek Międzygminny „Gazociąg” z siedzibą w Urzędzie Gminy w Radoszycach zrzeszający gminy leżące na planowanej trasie gazociągu wysokiego ciśnienia relacji **Końskie - Radoszyce - Strawczyn**. Opracowana w 1999r. koncepcja programowa gazyfikacji północno-zachodniego rejonu województwa Świętokrzyskiego, której zleceńodawcą był Związek Międzygminny zakłada budowę gazociągów wysokiego ciśnienia o średnicach $\phi 100$, $\phi 150$, $\phi 200$ o łącznej długości 67,6 km, sześciu stacji redukcyjno-pomiarowych gazu 1 stopnia zasilających sześć układów rozdzielczych średniego ciśnienia, a także stację gazową dla głównego odbiorcy przemysłowego - Zakładu Wapienniczego „Bukowa”. Gazociąg ten dostarczy gaz do 10 gmin: Ruda Maleniecka, Fałków, Radoszyce, Mniów, Smyków, Słupia Konecka, Łopuszno, Strawczyn, Krasocin, Piekoszów (częściowo), zasilając 17800 odbiorców. Gazociągiem źródłowym programowanego układu będzie gazociąg magistralny wysokoprężny DN 300/350 PN 6.3 MPa relacji Parszów-Końskie-Piotrków sąsiadujący bezpośrednio z terenem objętym koncepcją od strony północnej. Zgodnie z ustaleniami zawartymi w Studium Gazyfikacji Przewodowej Województwa Kieleckiego opracowanym w 1991 roku przez „Gazoprojekt” Wrocław całość w /w zakresie gazyfikacji przewiduje się zrealizować jednoetapowo. Założono, że czasookres realizacji inwestycji wyniesie 11 lat.

Całość obszaru objętego niniejszą koncepcją przewidziana jest do realizacji jako etap III na lata 2001-2020.

Rozwój sieci gazowej stworzy możliwość wykorzystania gazu w systemie zaopatrzenia w ciepło, zwłaszcza na terenach wiejskich gdzie budowa scentralizowanych źródeł ciepła jest nie opłacalna.

Program uwzględnia potrzeby energetyczne związane z poprawą warunków bytowych, ochroną środowiska, jak również remontami i modernizacją obiektów przemysłowych i ciepłowniczych - energochłonnych.

Budowa gazociągu na terenie gminy uwarunkowana jest możliwością przeprowadzenia gazociągów przez grunty prywatne jak również środkami finansowymi.

◆ W zakresie elektroenergetyki

Zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej przez odbiorców z terenu gminy Ruda Maleniecka jest w całości pokrywane z istniejącego systemu zasilania elektroenergetycznego gminy, powiązanego z krajowym systemem elektroenergetycznym.

Na terenie gminy nie występują linie i urządzenia energetyczne wysokiego napięcia (110kV i wyższym), stanowiące elementy krajowego systemu energetycznego.

Odbiorcy bytowo-komunalni, drobny przemysł zasilani są z dwóch głównych magistralnych linii napowietrznych 15kV („Ruda Maleniecka” - relacji Końskie - Radoszyce- Ruda Maleniecka, „Szreniawa” - relacji Radoszyce - Ruda Maleniecka - Słupia Konecka) wyprowadzonych z rozdzielni sieciowej WRS-15kV zlokalizowanej w Radoszycach. Obie te linie są sprzężone ze sobą w okolicach miejscowości Młotkowice, co umożliwia wykonywanie przełączeń w przypadku awarii w sieciach. Ponadto z linii „Maleniec” - relacji Końskie - Ruda Maleniecka - Fałków. Długość linii średniego napięcia 15kV na terenie gminy wynosi 61.6 km.

Do odbiorców (1757) podawana jest energia elektryczna po transformacji w 42 stacjach transformatorowych 15/0,4kV, napowietrznymi liniami energetycznymi niskiego napięcia o łącznej długości 56.4 km.

W latach 1990 - 1994 wykorzystując szeroko rozwiniętą siatkę hydrologiczną, staraniem władz gminnych na rzecze Czarna Konecka (w miejscowościach: Wyszyna Machorowska - 2 , Cieklińsko - 1) wybudowane zostały trzy małe elektrownie wodne typu MEW, w których są zainstalowane hydrogeneratory o mocy jednostkowej 30 kVA. Elektrownie te sprzęgnięte są z siecią państwową i oddają moc do sieci zawodowej.

Sieci 15 kV przebiegające przez teren gminy są dobrze rozwinięte lecz słabo wyposażone w stacje transformatorowe co przy rozproszonej zabudowie powoduje znaczne wydłużanie obwodów niskiego napięcia i wpływa na pogorszenie warunków zasilania.

Istniejący układ zasilania pokrywa bieżące potrzeby odbiorców na terenie gminy .

Z uwagi na to, że większość istniejącej na terenie gminy sieci wybudowana została w okresie powszechnej elektryfikacji w latach 60-tych wykazuje duży stopień zużycia (dużą awaryjność oraz znaczne odstępstwa od normatywnych parametrów energii dostarczanej odbiorcom, długie obwody powodują spadki napięć nawet powyżej 10%, brak dostatecznej ochrony przeciwpożarowej). W związku z powyższym wymaga ona modernizacji w celu dostarczenia odbiorcom odpowiednich poziomów napięć znamionowych oraz stworzenia skutecznej ochrony przeciwpożarowej.

Rejonowy Zakład Energetyczny w Końskich, który zajmuje się eksploatacją obiektów i sieci energetycznych na terenie gminy przewiduje w najbliższych latach jedynie przeprowadzenie modernizacji niektórych sieci średniego, niskiego napięcia

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

(wymiana słupów drewnianych na żelbetowe, przewodów o niewystarczających przekrojach, stacji transformatorowych w celu zwiększenia mocy) oraz budowę w razie potrzeby stacji transformatorowych SN/O.4 kV z doprowadzeniem do linii SN.

❖ **W zakresie gospodarki odpadami**

Unieszkodliwianie odpadów bytowo-gospodarczych wytwarzanych na obszarze gminy polega na gromadzeniu ich przez mieszkańców w pojemnikach na śmieci, które raz na dwa tygodnie w ustalonych terminach są odbierane przez pracowników Zakładu Gospodarki Komunalnej w Rudzie Malenieckiej, którzy przy pomocy ciągnika z przyczepą wywożą je na gminne wysypisko śmieci zlokalizowane w miejscowości Wyszyna Machorowska.

Odpady gromadzone są na składowisku odpadów funkcjonującym bez większych zabezpieczeń, zlokalizowanym na utworach czwartorzędowych wykształconych w postaci piasków drobnych i średnich oraz pospółek, w odległości około 750 m. na południowy - wschód od ujęcia wody pracującego na potrzeby wodociągu grupowego „ Wyszyna Fałkowska” Charakterystykę wysypiska zawiera poniższa tabela:

	Wyszyna Machorowska
	Zakład Gospodarki Komunalnej Urząd Gminy Ruda Maleniecka
	Gm. Ruda Maleniecka
	0,52
	1989+2008
	Uregulowany stan formalno - prawny do 2008r., wskazanie lokalizacyjne, pozwolenie na budowę, pozwolenie na użytkowanie z warunkami eksploatacji.
	Geologiczne
	Piezometr
	3762,0
	180,0
	Docelowe
	Nieużytki, jednowarstwowe, utwardzenie gruntu, brak odprowadzania odcieków

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

W 2000 roku na wysypisko śmieci trafiło 180.0 ton odpadów, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy daje 49.0 kg/rok.

Z informacji uzyskanych w trakcie przeprowadzonego Spisu Rolnego w 1996 roku wynika, że zaledwie z 21% gospodarstw śmieci trafiły na gminne wysypisko śmieci. Pozostałe zostały zagospodarowane przez ludzi we własnym zakresie bądź trafiły do lasów, przydrożnych rowów lub wyrobisk po byłych piaskowniach.

Odpady gospodarcze trafiające na wysypisko śmieci są układane warstwami i ubijane (utwardzane). Czas eksploatacji wysypiska przewidziano na około 15 lat. Odpady składowane będą w dwóch warstwach o grubości 1.5 m. każda, oddzielone warstwą izolacyjną o grubości 15 cm. Wysypisko nie posiada warstwy izolacyjnej od gruntu. Całość terenu nie ogrodzona.

Z ANALIZY ISTNIEJĄCEGO STANU W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI NASUWAJĄ SIĘ NASTĘPUJĄCE WNIOSKI:

- Obecny system usuwania i unieszkodliwiania odpadów bytowo-gospodarczych z gospodarstw domowych nie spełnia w pełni swojego zadania i nie można traktować go jako rozwiązanie docelowe.
- Wysypisko śmieci poza dobrą lokalizacją (daleko od siedlisk ludzkich), osłoną lasu oraz wprowadzoną pewną technologią składowania nie można uznać za prawidłowo zorganizowane. Brak technicznych zabezpieczeń (nie ma uszczelnienia dna, drenażu obszaru wysypiska, rowów opaskowych, zbiorników na powstające odcieki, ogrodzenia oraz specjalistycznego sprzętu i obsługi).
- Funkcjonowanie wysypiska w obecnej formie może przyczynić się do zanieczyszczenia wód gruntowych, podziemnych i powierzchniowych, skażenia gleby i roślin oraz degradacji krajobrazu

DLA OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ PRAWIDŁOWEGO USUWANIA ODPADÓW NALEŻY:

- Podjąć działania zmierzające do wprowadzenia segregacji odpadów i odzyskania surowców wtórnych, a w konsekwencji zmniejszenia masy odpadowej kierowanej na wysypisko i zwiększenia żywotności wysypiska. Powinno być to prowadzone równolegle z modernizacją wysypiska;
- Wprowadzić gromadzenie odpadów na terenach wszystkich posesji w pojemnikach np. 110 litrowych bądź w workach foliowych;
- Usuwanie odpadów odpowiednim sprzętem i w odpowiednim czasie wykluczającym możliwość zagniwania śmieci na terenach posesji i miejscach ich czasowego przetrzymywania, wprowadzenie harmonogramu wywozu śmieci;
- Rozpoznać warunki gruntowo-wodne wysypiska poprzez zlecenie odpowiednich badań geologicznych i hydrogeologicznych, które stanowiąc będą podstawę do określenia rozwiązań technicznych i rodzajów zabezpieczeń, by spełniało ono wymogi ekologiczne i sanitarne.
- Nie należy dopuszczać do powstawania dzikich wysypisk śmieci a istniejące zlikwidować co wynika z ustawy o odpadach
- Pomiędzy ujęciem wody w Wyszynie Fałkowskiej, a wysypiskiem śmieci powinny zostać wykonane otwory obserwacyjne, w celu obserwacji wpływu wysypiska na eksploatację poziomu wód triasowych.

♦ **W zakresie telekomunikacji**

Gmina Ruda Maleniecka posiada dobrze rozwinięty system telekomunikacji przewodowej zbudowany w oparciu o automatyczne centrale telefoniczne (CA Ruda Maleniecka, CA Lipa, CA Maleniec połączone magistralnymi kablami światłowodowymi z automatycznymi centralami telefonicznymi w Końskich i Radoszycach. System ten jest powiązany z krajowym systemem telekomunikacji.

Telefonizacja przeprowadzona w latach 1996 - 2000 objęła wszystkich chętnych abonentów. Zrealizowana sieć telefonii przewodowej obejmuje cały teren gminy i posiada jeszcze rezerwę dla zaspokojenia potrzeb ludności w zakresie łączności przewodowej.

W zakres rzeczowy telefonizacji w latach 1996 - 2000 weszły:

- budowa automatycznej centrali telefonicznej w miejscowości Ruda Maleniecka o pojemności 600 NN wraz z urządzeniami teletransmisyjnymi i zasilającymi;
- budowa automatycznej centrali telefonicznej (kontenerowej) w miejscowości Lipa o pojemności 192 NN wraz z urządzeniami teletransmisyjnymi i zasilającymi;
- budowa automatycznej centrali telefonicznej (kontenerowej) w miejscowości Maleniec wraz z urządzeniami teletransmisyjnymi i zasilającymi;
- budowa kabli światłowodowych relacji:
 - a) CA Końskie- CA Ruda Maleniecka,
 - b) CA Radoszyce - CA Ruda Maleniecka,
- budowa kabli światłowodowych międzycentralowych i kabli magistralnych na obszarze działania CA Ruda Maleniecka, CA Lipa, CA Maleniec;
- budowa szaf rozdzielczych;
- budowa telefonicznej sieci rozdzielczej w obszarach działania: CA Ruda Maleniecka, CA Lipa, CA Maleniec składającej się z kabli napowietrznych i doziemnych wraz z rozprowadzeniem sieci abonenckiej po istniejącej i projektowanej podbudowie słupowej telefonicznej i udostępnionej podbudowie słupowej linii eNN z instalacją wewnętrzną w :
 - a) I etapie u 223 abonentów w 9 miejscowościach tj: Dęba , Dęba Kolonia, Kołoniec, Lipa, Maleniec, Młotkowice, Ruda Maleniecka, Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Rudzka;
 - b) II etapie u 172 abonentów w 9 miejscowościach tj: Szkucin, Hucisko, Cis, Koliszowy, Strzęboszów, Cieklińsko, Machory, Tama, Wyszyna Machorowska;
- przełączenie istniejących abonentów w budowaną sieć telefoniczną;
- montaż aparatów wrzutowych samoinkasujących .

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

Na terenie gminy zapewniona jest łączność bezprzewodowa poprzez dwie stacje przekaźnikowe telefonii bezprzewodowej dwóch operatorów sieci tj: „PLUS GSM” i „ERA GSM” .

Rozbudowana sieć telefonii przewodowej obejmująca cały teren gminy i istniejąca w niej rezerwa oraz stacje przekaźnikowa telefonii bezprzewodowej zaspokajają obecne i planowane potrzeby na terenie gminy w zakresie łączności przewodowej i bezprzewodowej.

❖ **W zakresie zaopatrzenia w ciepło**

Na obszarze gminy brak jest scentralizowanych systemów zbiorowego zaopatrzenia w ciepło.

Do zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej, usług, zakładów stosuje się kotłownie w większości na paliwo stałe. W ostatnich latach kotłownie węglowe przy Szkole Podstawowej w Rudzie Malenieckiej i przy Szkole Podstawowej w Lipie zastąpiono kotłowniami olejowymi.

W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystuje się urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, a w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz ziemny) .

Obecnie nie występuje potrzeba stosowania scentralizowanych systemów ciepłowniczych. Mogłaby ona wystąpić w przypadku realizacji budownictwa wielorodzinnego lub gminnego ośrodka usługowo - mieszkaniowego.

Dla ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery i dążenia do utrzymania czystości powietrza należy propagować i dążyć do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy oraz maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

2.10.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego

- Gmina nie posiada systemu kanalizacji sanitarnej oraz koncepcji programowej skanalizowania jej terenu, która byłaby podstawą do sporządzania projektów technicznych dla realizacji oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacyjnego;
- Na całym obszarze gminy nie funkcjonuje zorganizowany system wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych. Powinno być to uporządkowane zwłaszcza tam gdzie jest sieć wodociągowa;
- Wydajność urządzeń źródłowych (studni) nie stanowi ograniczeń w rozwoju poszczególnych miejscowości. Ewentualne tereny zabudowy można będzie zwodociągować poprzez rozbudowę istniejących układów sieci i budowę nowych w oparciu o istniejące ujęcia;
- Istniejący układ zasilania (energetyczny) spełnia swoje zadanie pod względem przepustowości sieci dla pokrycia bieżących i przyszłych potrzeb mieszkańców;
- Rozbudowana sieć telefonii przewodowej, obejmująca cały teren gminy i istniejąca w niej rezerwa oraz stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej sieci „ERA GSM” i „PLUS GSM” zaspokajają obecne i planowane potrzeby na terenie gminy w zakresie łączności przewodowej i bezprzewodowej;
- Obecny system gospodarki odpadami wymaga uporządkowania polegający między innymi na wprowadzaniu segregacji odpadów;
- Na obszarze całej gminy w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej oraz w obiektach użyteczności publicznej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe co wpływa znacznie na zanieczyszczenie powietrza. Należy dążyć do modernizacji istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na opalane paliwem ekologicznym gazem lub niskozasiarczonym olejem opałowym oraz do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy i maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

2.11. Uwarunkowania sprzyjające i ograniczające rozwój osadnictwa

Głównymi uwarunkowaniami **sprzyjającymi** rozwojowi osadnictwa w gminie Ruda Maleniecka są:

- kompleksy terenów stanowiących własność Gminy, Skarbu Państwa, Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Wspólnot Wiejskich;
- tereny będące niewykorzystanymi rezerwami w obowiązującym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ruda Maleniecka pod zabudowę mieszkaniową zagrodową, jednorodzinną, letniskową, działalność gospodarczą, usługi publiczne, urządzenia obsługi infrastruktury technicznej;
- kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej;
- zespoły i obiekty zabytkowe oraz miejsca pamięci narodowej stanowiące o atrakcyjności turystycznej oraz o korzystnym wizerunku gminy, zachęcającego do zamieszkiwania i inwestowania;
- zbiorniki wód powierzchniowych.

Głównymi uwarunkowaniami ograniczającymi rozwój osadnictwa w gminie Ruda Maleniecka są/jest:

- kompleksy gleb o wysokiej jakości (III i IV klasy oraz gleb pochodzenia organicznego) - chronione na podstawie Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- tereny zalewane wielkimi wodami występujące w obrębie doliny rzeki Czarna Konecka;
- tereny występowania płytkiego poziomu wód gruntowych;
- tereny dolin rzecznych będące niekorzystne do zabudowy ze względu na podmokłość terenu, występowanie terenów zalewowych jak i niekorzystne warunki topoklimatyczne;
- złoża, obszar i teren górniczy;
- ograniczenia związane z Konecko - Łopuszniańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu - zakazy wymienione w rozdziale II pkt. 2.2.1.;
- strefy archeologicznej ochrony biernej;
- strefa sanitarna wokół składowiska odpadów;
- strefy uciążliwości od głównych dróg;
- brak sieci kanalizacyjnej;
- strefa ochrony pośredniej zewnętrznej od ujęcia wody;
- tereny zmeliorowane.

2.12, Uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego wynikające ze „Strategii rozwoju gminy Ruda Maleniecka”

W roku 2000 została opracowana „Strategia rozwoju gminy Ruda Maleniecka” w której formułuje się m.in. cele rozwoju gminy.

Cel główny - misja brzmi następująco:

SYSTEMATYCZNE PODNOSZENIE POZIOMU ŻYCIA OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
GMINY RUDA MALENIECKA

Cele bezpośrednie	Środki operacyjne
POBUDZENIE AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY POPRZECZ PRZEŁAMYWANIE BARIERY MENTALNOŚCI I UTRZYMUJĄCEJ SIĘ BIERNOŚCI	stworzenie własnej polityki informacyjnej służącej realizacji celów strategicznego rozwoju gminy, nawiązanie kontaktów w polityce informacyjnej i stała współpraca z różnego rodzaju instytucjami, grupami społecznymi i pojedynczymi osobami pozostającymi poza strukturą urzędu gminy, stworzenie w Urzędzie Gminy stanowiska ds. realizacji strategii gminy, opracowanie programu aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy, szkolenia.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

RESTRUKTURYZACJA ROLNICTWA POPRZEZ OGRANICZENIE FUNKCJI ROLNICZYCH NA RZECZ FUNKCJI NIEROLNICZYCH	zmiana struktury agrarnej poprzez: realizację „Paktu dla wsi”, zalesianie gruntów rolnych, zmiana struktury zasiewów poprzez: wzrost powierzchni upraw ziół, owoców, warzyw, produkcję ekologiczną. • poprawa konkurencyjności gospodarstw poprzez: specjalizację produkcji, tworzenie grup producenckich. tworzenie infrastruktury skupowej i przetwórczej gospodarstw rolnych poprzez: uruchamianie punktów skupu, organizację przetwórstwa owoców, warzyw, runa leśnego. rozwój usług na wsi: rolniczych, gosp. domowego
--	---

ROZWOJ AGROTURYSTYKI I INNYCH FORM WYPOCZYNKU	promocja walorów turystycznych gminy działalność szkoleniowa rozwój bazy agroturystycznej poprzez: organizację pól namiotowych, budowę domków kempingowych, rozwój bazy gastronomicznej rozwój bazy noclegowej organizacja szlaków turystycznych i innych miejsc aktywnego wypoczynku (kąpieliska, ścieżki rowerowe itp)
TWORZENIE KORZYSTNYCH WARUNKÓW DO ROZWOJU USŁUG I MAŁYCH ZAKŁADÓW PRODUKCYJNYCH	• tworzenie proinwestycyjnej polityki podatkowej, • wykorzystanie własnych zasobów gminy, • stworzenie organizacji wspierającej rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy działalność szkoleniowa promocyjna
Cele pośrednie	
ROZWOJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	
ROZWOJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	

Kierunki zagospodarowania przestrzennego zostaną określone w oparciu o misję która powstała w wyniku analizy wszystkich uwarunkowań rozwoju Gminy Ruda Maleniecka:

GMINA Ruda Maleniecka, to obszar na którym wykorzystuje się nieprzeciętne walory przyrodnicze (lasy, zbiorniki wodne) oraz potencjalne możliwości, w myśl zasady „zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego”, na rzecz rozwoju AGROTURYSTYKI, TURYSTYKI jako wiodącej dziedziny życia gospodarczego, dla podniesienia standardów życia mieszkańców oraz sprawnego funkcjonowania gminy.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RUDA MALENIECKA

1. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego należy wymienić następujące kierunki działań zgodnych z ideą ekorozwoju:

1. Intensywne działania na rzecz realizacji celów ekologicznych poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych w tym:

- a) zaleca się ochronę gruntów leśnych i rolnych (szczególnie IV klasy bonitacyjnej w obrębie gminy) przed zmianą przeznaczenia na inne cele niż rolnicze, a szczególnie pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu użytków zielonych oraz nie przekształcanie ich na grunty orne;
- b) zaleca się utrzymanie bogatej struktury krajobrazu ze znacznym udziałem ekosystemów łąkowych i pastwiskowych, lasów i zadrzewień śródpolnych odznaczających się dużą różnorodnością biologiczną;
- c) zaleca się pielęgnację i uzupełnianie istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, małych kompleksów leśnych, samorzutnie powstających kęp zadrzewień oraz ochronę śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, bagien i torfowisk;
- d) postuluje się wprowadzenie zakazu lokalizacji budowli i obiektów obniżających walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz rozbudowy istniejących obiektów w sposób degradujący walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- e) postuluje się prowadzenie w sposób najmniej szkodliwy dla środowiska przyrodniczego i kulturowego niezbędne inwestycje infrastruktury technicznej (sieć gazownicza, linie energetyczne, drogi, itp.);

2. Ochrona ustanowionych na podstawie Ustawy o ochronie przyrody następujących obszarów :

- a) Konecko - Łopuszański Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony Rozporządzeniem Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim;
- b) rezerwat przyrody „Piekiełko Szkuckie” R - 057 utworzony Zarządzeniem Ministra Ochrony Naturalnej i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995r.;
- c) pomnik przyrody nieożywionej w postaci odsłonięcia geologicznego Nr 216, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 23/87 z dnia 02 października 1987r.;
- d) pomnik przyrody nieożywionej w postaci głazu narzutowego Nr 217, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 23/87 z dnia 02 października 1987r.;
- e) pomnik przyrody ożywionej w postaci dębu szypułkowego Nr 320, ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 13/93 z dnia 30 grudnia 1993r.;

- f) pomnik przyrody ożywionej w postaci dęb szypułkowego Nr 321, ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 13/93 z dnia 30 grudnia 1993r.

3. Objąć ochroną obiekty przyrodnicze na podstawie przepisów szczególnych:

- a) lipa drobnolistna w miejscowości Lipa - pomnik przyrody ożywionej;
 - b) głązy narzutowe w miejscowości Młotkowice - pomnik przyrody nieożywionej;
 - c) „Cieklińsko” (I r) - rezerwat przyrody, położony częściowo na terenie gminy Ruda Maleniecka, pozostała część na terenie gminy Radoszyce. Obejmuje zbiorowiska wodne i bagienne porastające starorzeczka rzeki Czarnej Koneckiej oraz stawy w okolicy Cieklińska. Występują tu rzadkie zbiorowiska roślinności wodnej i łąkowej. Obiekt proponowany do ochrony zgodnie z wykonaną w 1999r. Inwentaryzacją przyrodniczą gminy Radoszyce;
 - d) **objęcie części doliny Czarnej Koneckiej i obszar wsi Lipa europejskim programem ekologicznym NATURA 2000;**
 - e) **utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Czarnej Koneckiej;**
4. Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez budowę kanalizacji sanitarnej;
5. Doprowadzenie do I klasy czystości wód rzek i cieków, szczególnie wód rzeki Czarnej Koneckiej;
6. Poprawa stosunków wodnych poprzez podniesienie retencji obszaru; budowa zbiorników wodnych „Cieklińsko” i powiększenie zbiornika w Małcu;
7. Zakaz wprowadzania nowej zabudowy na terenach będących w zasięgu obszarów zalewowych oraz na terenach dolin rzecznych;
8. Ochrona zasobów surowców mineralnych, poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki (zaniechanie nielegalnych eksploatacji). Szczególnie pilnym jest doprowadzenie do zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego gminy eksploatacji złoża łączy „Szkucin”. Dla terenów górniczych istnieje obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dla kopalin pospolitych (takimi są łączy) Rada Gminy odpowiednią uchwałą może odstąpić od jego sporządzenia pod warunkiem, że eksploatacja ta nie wywołuje negatywnego wpływu na środowisko;
9. Eksploatacja złóż kopalin powinna odbywać się w sposób gospodarczo uzasadniony oraz przy zachowaniu środków ograniczających szkody w środowisku. W zakres tej zasady wchodzi również sukcesywne prowadzenie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych;
10. Nie ogranicza się dalszej eksploatacji złoża łączy „Szkucin”;
11. Nakazuje się systematyczną rekultywację terenów poeksploatacyjnych zgodną z planem zagospodarowania złoża oraz rekultywację „dziko” eksploatowanych wyrobisk poprzez ich zalesienie;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

12. Dopuszcza się eksploatację pozostałych złóż pod warunkiem uzyskania odpowiednich pozwoleń przy braku ich konfliktowości z elementami środowiska przyrodniczego;
13. @{37}@Zaleca się zwiększenie lesistości obszaru gminy poprzez zalesianie gruntów nieekonomicznych z rolniczego punktu widzenia zgodnie z mapą nr 3 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego. @{37}@

Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego są zawarte na mapie nr 3.

2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska kulturowego uwzględniając wymagania ochrony środowiska kulturowego podyktowane ustawą o ochronie dóbr kultury ustala się ochronę obiektów i zespołów zabytkowych wymienionych w rozdziale II pkt. 2.3.1. oraz stref archeologicznych ochrony biernej podlegających ochronie prawnej - umieszczonych na mapie nr 3. Ochrona miałaby służyć m.in. wzbogaceniu infrastruktury turystycznej, dla podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy.

Stosownie do obowiązujących przepisów (ustawa o ochronie dóbr kultury), wszelka działalność w wymienionych obiektach i ich ochronnym otoczeniu musi być każdorazowo uzgadniana z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Także działalność inwestycyjna w strefach archeologicznej ochrony biernej jest uwarunkowana zapewnieniem na koszt inwestora nadzoru archeologicznego lub wyprzedzających badań ratowniczych, zależnie od zakresu inwestycji i stopnia naruszenia zabytkowych struktur.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego są zawarte na mapie nr 3.

3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

♦ Główne kierunki rozwoju struktury funkcjonalno - przestrzennej

1. Pozostawia się istniejącą strukturę funkcjonalno - przestrzennej z podziałem na 18 sołectw, z ośrodkiem gminnym w Rudzie Malenieckiej;
2. Zakłada się, że miejscowość Ruda Maleniecka pozostanie głównym ośrodkiem administracyjnym, usługowym, mieszkaniowym o znaczeniu lokalnym;
3. Zakłada się, że miejscowości: Maleniec i Lipa osiągną rangę ośrodków osadniczych pomocniczych;
4. Utrzymuje się rezerwy terenów budowlanych w obowiązujących planach z potrzebą ich korekty wynikającą z obowiązujących przepisów szczególnych lub odrębnych;
5. Wyznacza się nowe tereny zabudowy uwzględniając zasadę koncentracji zabudowy;
6. Wyznacza się nowe tereny zabudowy uwzględniając kierunki ochrony środowiska przyrodniczego;
7. Wyznacza się tereny dla których opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe;
8. Zakazuje się wprowadzania nowej zabudowy na terenach będących w zasięgu obszarów zalewowych w obrębie doliny rzeki Czarna Konecka;
9. Zakazuje się wprowadzania nowej zabudowy na obszarach dolin rzecznych będących terenami użytków zielonych i tworzących jednocześnie system ciągów i korytarzy ekologicznych wspomagających podstawowy system ekologiczny gminy (ECONET);
10. Dopuszcza się dla istniejących siedlisk budowlanych położonych na obszarach będących w zasięgu obszarów zalewowych w obrębie doliny rzeki Czarna Konecka oraz dolin rzecznych modernizację, rozbudowę istniejących budynków;
11. @{}@Dopuszcza się lokalizację pojedynczych budynków bez podpiwniczeń na terenach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych; @{}@
12. Dopuszcza się możliwość zabudowy pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach na terenach zmeliorowanych.

❖ **Obszary przeznaczone pod zabudowę**

W studium wyznaczono (mapa nr3) następujące tereny funkcjonalno - przestrzenne:

- **centrum handlowo - usługowe:**

- zaleca się koncentrację podstawowych usług w miejscowości Ruda Maleniecka w celu ukształtowania sprawnie funkcjonującej przestrzeni publicznej - centrum administracyjno - handlowo - usługowego. W chwili obecnej Ruda Maleniecka nie posiada czytelnego centrum. Wymaga to opracowania kompleksowego - miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- **tereny o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:**

- walory środowiska przyrodniczego takie jak: istniejące i planowane zbiorniki wodne, kompleksy leśne, urozmaicona rzeźba terenu stwarzają potencjalne warunki do rozwoju turystyki; wyznaczenie terenów o wyżej wymienionej funkcji umożliwi wykreowanie podaży produktu turystycznego;
- na obszarze sołectwa Kołoniec wskazuje się tereny o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej. Na terenach tych dopuszcza się jedynie lokalizację niewielkich obiektów związanych z terenowymi urządzeniami sportowymi i rekreacyjnymi, niezbędnymi do ich prawidłowego funkcjonowania (np. szatnia, magazyn sprzętu sportowego, WC, itp).

- **tereny usług publicznych:**

- wskazania terenów pod usługi publiczne wynikają z zapotrzebowań zasygnalizowanych przez mieszkańców poszczególnych sołectw i władz gminy;
- zaleca się utrzymywać rezerwy terenu w ramach własności gminy lub tworzyć zasoby gruntów pod realizację obiektów publicznych.

- **tereny z przewagą zabudowy letniskowej:**

- udostępnienie tych terenów pozwoli na aktywizację turystyczną gminy w oparciu o wyjątkowe walory przyrodnicze.

- **tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem:**

- są to obszary zabudowy mieszanej - generalnie związane m. in. z rolniczym użytkowaniem gruntów;

- **tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi:**
 - tereny te znajdują się w Rudzie Malenieckiej; wprowadzanie nowych obiektów i zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej będzie miało miejsce na terenach wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. @3132@
- **tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej:**
 - wskazane tereny o wyżej wymienionej funkcji są rezerwą dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Wzmocnienie przedsiębiorczości gospodarczej gminy jest jednym z celów rozwoju gminy Ruda Maleniecka. 3212@

❖ Aspekty obronne

Bardzo ważne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców gminy mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględnić na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej prowadzonej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do tych przedsięwzięć należy budownictwo ochronne i urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu, alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń, zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia oraz zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych, a także zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy.

Należy podjąć odpowiednie działania organizacyjne, realizacyjne i kontrolne w toku wydawania pozwoleń na budowę, tak by przestrzegano wymagań dotyczących zachowania struktury przestrzennej i sposobu zabudowy, ułatwiających czynności ratownicze i minimalizujących straty powodowane klęskami żywiołowymi.

W ramach tych wymagań należy:

- sytuować strefy budownictwa mieszkaniowego z dala od obiektów zagrożonych oraz od terenów zalewowych zagrożonych powodzią,
- unikać nadmiernego zagęszczenia budynków w celu zminimalizowania możliwości

rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- przewidywać w rejonach budownictwa jednorodzinnego ukrycia przed promieniowaniem jonizującym poprzez adaptację pomieszczeń piwnicznych i innych obiektów na wypadek zagrożenia i wojny,
- zabezpieczyć przed likwidacją i przysposobić je do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych istniejące studnie publiczne - zarządzenie nr 2/95 MGP i B z dnia 21 . 09. 1995 r. MP nr 59 poz. 663,
- dostosować nowo projektowane łaźnie i inne pomieszczenia do prowadzenia zabiegów sanitarnych, zakłady pralnicze do prowadzenia procesów odkażania, dezaktywacji bielizny i odzieży, myjnie i parki pojazdów samochodowych na punkty zabiegów środków transportu,
- przystosować do zaciemniania i wygaszania oświetlenie zewnętrzne ulic i obiektów użyteczności publicznych oraz usługowych w ramach prowadzonych robót remontowo - modernizacyjnych i inwestycji nowo projektowanych,
- sytuować budynki po obu stronach ulic tak , by odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości + 10, 0 m,
- zapewnić pełną przełotowość ulic i dróg, umożliwiającą sprawne rozśrodkowanie i ewakuację ludności oraz manewr sił ratowniczych.

Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno - przestrzennej są zawarte na mapie nr 3.

4. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa

Dalszy rozwój rolnictwa gminy Ruda Maleniecka powinien być ukierunkowany na:

1. Modernizację przestrzeni rolniczej polegającej na współzależnym kojarzeniu rolnictwa, gospodarki leśnej, turystycznej i wodnej z ochroną środowiska i dóbr kultury;
2. Rozwój komplementarnych funkcji rolnictwa takich jak: wspieranie inicjatyw organizacyjnych związanych z rolnictwem (łączenie się w grupy producenckie), usług w zakresie środków produkcji rolniczej, obsługi produkcji i zbytu produktów rolnych, drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowywania i transportu;
3. Rozwój przemysłu rolno-spożywczego, szczególnie nastawionego na przetwórstwo rybne w oparciu o istniejące stawy hodowlane (również obejmujące hodowlę ryb innych niż karpie);
4. Ochronę przed przeznaczaniem na cele nie rolne gleb chronionych na podstawie przepisów szczególnych;
5. Rozwój produkcji rolnej uwzględniający duży stopień rozdrobnienia gospodarstw rolnych i wysoki stan zatrudnienia w rolnictwie, czynniki te przemawiają za specjalizacją na rzecz upraw pracochłonnych (krzewy jagodowe, zioła, uprawy pod osłonami itp.);
6. Rozwój produkcji zwierzęcej uwzględniającej i wykorzystującej istniejące zasoby paszowe, ze wskazaniem na duży udział użytków zielonych; hodowla bydła szczególnie mlecznego wymaga wymiany ras i unowocześnienia sposobu hodowli;
7. Rozwój rolnictwa ekologicznego;
8. Wielofunkcyjny rozwój wsi zróżnicowany rodzajem i zakresem produkcji rolniczej roślinnej i zwierzęcej z dodatkowymi funkcjami okołorolniczymi takimi jak: przedsiębiorczość, agroturystyka itp.;
9. Wprowadzenie zmian w strukturze własnościowej rolnictwa, polegającej na zwiększeniu powierzchni indywidualnych gospodarstw rolnych.

Przyjęte w Studium główne kierunki rozwoju leśnictwa to:

1. Zwiększenie powierzchni leśnej poprzez sukcesywne zalesianie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa;
2. Ochrona lasów o ustanowionym statucie lasów ochronnych;
3. Prowadzenie gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych w oparciu o Plany urządzenia lasów.

Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa są zawarte na mapie nr 3.

5. Kierunki rozwoju komunikacji

1. Poprawa dostępności komunikacyjnej (zewnętrznej) gminy.

Podstawowe znaczenie w systemie komunikacyjnym gminy Ruda Maleniecka będzie odgrywać droga nr 74 (docelowo droga ekspresowa klasy S 2/2) oraz z droga nr 42. Problem stanowi nieznany (prawdopodobnie odległy) czas modernizacji omawianej trasy do parametrów trasy ekspresowej oraz strefa uciążliwości komunikacyjnych.

Dla drogi nr 74, docelowo ekspresowej przewidziana jest dobudowa drugiej jezdni po stronie zachodniej istniejącej jezdni, węzła drogowego na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 42 i wiadukt w ciągu drogi gminnej w Koliszowych, budowa MOP-u w oparciu o istniejącą stację paliw. Wzdłuż drogi Nr 74 należy zrealizować drogi zbiorcze. Wyklucza się bezpośrednie włączenie do w/w drogi obszarów budownictwa mieszkaniowego, rejonów aktywności ekonomicznej (lokalnych i ponadlokalnych). **Należy stosować następujące minimalne odległości linii zabudowy:**

- 90m od zewnętrznej krawędzi projektowanej lub istniejącej jezdni dla budynków jednokondygnacyjnych mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 11 Om od zewnętrznej krawędzi projektowanej lub istniejącej jezdni dla wielokondygnacyjnych budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 250m od zewnętrznej krawędzi istniejącej lub projektowanej jezdni dla budynków szpitali i obiektów wymagających szczególnej ochrony.

Droga krajowej nr 42 powinna zostać zmodernizowana do parametrów drogi głównej (G V₂).

Należy stosować minimalne odległości linii zabudowy :

- 50 m od zewnętrznej krawędzi jezdni dla budynków jednokondygnacyjnych mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 70 m od zewnętrznej krawędzi jezdni dla wielokondygnacyjnych budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- 200 m od zewnętrznej krawędzi jezdni dla budynków szpitali i obiektów wymagających szczególnej ochrony.

Dla projektowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej z usługami podstawowymi, rzemiosłem produkcyjnym i produkcją rolną wraz z przetwórstwem usytuowanej wzdłuż drogi nr 42 na odcinku przewidzianym po ww. budownictwo należy przewidzieć drogi zbiorcze dojazdowe do istniejących skrzyżowań i lokalizacja nowych włączeń do drogi krajowej może nastąpić tylko po przeprowadzonej analizie warunków bezpieczeństwa ruchu za zgodą zarządcy drogi.

Docelowe odległości linii zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi określi ocena oddziaływania na środowisko drogi nr 42 uwzględniająca niekorzystny wpływ drogi tj. hałas, zanieczyszczenia itd., jednak w odległości nie mniejszej niż została określona wyżej.

Docelowe rozwiązanie węzła drogowego na skrzyżowaniu dróg Nr 74 i 42 oraz przejazdów drogowych na skrzyżowaniach z drogami powiatowymi i gminnymi zostanie ujęte w „Koncepcji programowej modernizacji drogi Nr 74”.

2. Poprawa powiązań wewnętrznych w gminie - sieć dróg zbiorczych (klasy Z^{1/2}).

Drogi powiatowe Nr 15601, 15602, 15603, 15604, 15623, 15624, 15626, 15628, 15629 wymagają poprawy stanu technicznego (zły stan nawierzchni), odwodnienia. Należy utrzymywać stały nadzór i remontowanie pozostałej sieci dróg gminnych oraz obiektów na nich zlokalizowanych (mostów, przepustów) w celu niedopuszczenia do zniszczeń wymagających remontów kapitalnych.

3. Należy konsekwentnie prowadzić budowę, przebudowę i modernizację istniejącego układu sieci dróg gminnych utrzymując podstawową zasadę konstrukcji przestrzennej sieci ulic i nie obniżając ich parametrów projektowych.
4. Zapewnić właściwą (na wysokim poziomie - stan nawierzchni, atrakcyjny dojazd) dostępność komunikacyjną proponowanych terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu. Wyposażyć je w infrastrukturę komunikacyjną - parkingi, stacje obsługi.
5. Zwiększyć ilość stacji paliw i stacji obsługi zlokalizowanych na terenie gminy. Zaleca się adaptację terenu bazy G.S.SH. lub Ośrodka Transportu Leśnego znajdującego się w Rudzie Malenieckiej pod Miejsce Obsługi Podróżnych. Teren ten jest dostępny komunikacyjnie - położony przy drodze krajowej nr 42. Przy drodze nr 42 obecnie brakuje tego typu obiektu.
6. Zrealizować system ścieżek rowerowych i tras turystycznych. Powiązać je z ościennymi terenami. Przecięcia z drogą ekspresową nr 74 muszą wykorzystywać projektowane przejazdy drogowe (bezkolizyjne) oraz węzeł dróg nr 74 i 42 .

Kierunki rozwoju komunikacji są zawarte na mapie nr 3. @20@@13@

6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

❖ Zaopatrzenie w wodę

Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy dla celów komunalnych (na potrzeby wodociągów) posiadają wydzielone i ogrodzone strefy ochrony bezpośredniej, zaś dla ujęcia w Wyszynie Fałkowskiej zostały ustanowione strefy wewnętrznej i zewnętrznej ochrony pośredniej co jest związane z obowiązkiem przestrzegania na obszarze tych stref ustanowionych dla nich zakazów i ograniczeń.

Ujęcia posiadają zatwierdzone zasoby wodne, natomiast pobór wody dla potrzeb wodociągów grupowych odbywa się bez pozwoleń wodnoprawnych.

Istnieje więc konieczność uporządkowania stanu prawnego funkcjonujących ujęć zarówno w zakresie pozwoleń wodnoprawnych jak i stref ochrony sanitarnej, a dla zapewnienia ciągłości dostaw wody wskazane jest włączenie do eksploatacji studni awaryjnych z jednoczesnym przysposobieniem ich do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych.

Dobrze rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zasoby wód podziemnych i wydajność urządzeń nie stanowią ograniczeń w rozwoju gminy.

Wodociągowanie gminy przebiega w oparciu o rozbudowę trzech wodociągów grupowych tj:

- „Wyszyna Fałkowska” który obecnie zaopatruje w wodę 5 miejscowości tj: Wyszynę Fałkowską, Wyszynę Rudzką, Rudę Maleniecką, Cieklińsko, Wyszynę Machorowską.

Po oddaniu do użytkowania wybudowanych wodociągów w 4 miejscowościach: Maleniec, Tama, Machory i Kołoniec zapotrzebowanie na wodę wzrośnie i wyniesie około 37 m³/h. Istnieje więc konieczność włączenia do eksploatacji nowego ujęcia wody o zatwierdzonych zasobach w wysokości 65.0m³/h. Dotychczas eksploatowana studnia będzie pracowała jako ujęcie awaryjne.

Z ujęcia tego w przyszłości zamierza się doprowadzić wodę do południowej części gminy (wsie: Lipa, Szkucin, Młotkowice, Hucisko, Cis) wyłączając z eksploatacji istniejące ujęcie wody w Szkucinie ze względu na niewłaściwą jakość wody i skomplikowany proces jej uzdatniania. Łączne zapotrzebowanie na wodę dla w/w 14 miejscowości wyniesie około 50 m³/h.

- „Szkucin”, który obsługuje 5 miejscowości tj: Lipa, Szkucin, Młotkowice, Hucisko, Cis .

Ujęcie wody w Szkucinie pracujące na potrzeby wodociągu grupowego przewiduje się wyłączyć z eksploatacji ze względu niewłaściwą jakość wody i skomplikowany proces jej uzdatniania, a sieć wodociągową włączyć do wodociągu grupowego „ Wyszyna Fałkowska”. W związku z powyższym nie planuje się rozbudowy wodociągu.

- „Dęba” który zaopatruje w wodę 3 miejscowości tj: Dęba, Dęba Kolonia, Strzęboszów.

Planuje się podłączyć do tego wodociągu miejscowość Koliszowy.

W okresie najbliższych kilku lat wystarczającym będzie zagospodarowanie nowo odwierconej studni o wydajności 14.1 m³/h, która będzie pracować jako ujęcie zasadnicze, a dotychczas eksploatowana studnia jako ujęcie awaryjne. Prace obejmą wykonanie obudowy studni, montaż agregatu pompowego, podłączenie rurociągu tłocznego ($j > 100$ z istniejącą stacją uzdatniania. Następnie wymianę zestawu pompowego II stopnia na zestaw pompy o większej wydajności.

Rozbudowa istniejącego układu sieciowego przy wykorzystaniu lokalnych zasobów wód podziemnych umożliwi zaopatrzenie w wodę obszarów przewidzianych do zurbanizowania. Z punktu widzenia wydajności eksploatacyjnych ujęć wody w lokalizacji nowych odbiorców preferować należy tereny położone w zasięgu obsługi wodociągu grupowego „Wyszyna Fałkowska”.

Po wybudowaniu wodociągu w miejscowości Koliszowy cała gmina zostanie zwodociągowana. Stopień zwodociągowania wszystkich gospodarstw domowych wyniesie około 80 %.

Należy prowadzić postępującą rozbudowę sieci dla obsłużenia nie zwodociągowanych nowych terenów przewidzianych do urbanizacji.

Rozbudowę, przebudowę i modernizację urządzeń należy prowadzić z zachowaniem wymogów Zarządzenia Nr 2195 MGP i B z dnia 21 września 1995 roku w sprawie zasad zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych. Istniejące studnie publiczne (awaryjne) należy przysposabiać do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych, a istniejące ujęcia wody zasilające wodociągi komunalne wyposażać w rezerwowe źródła energii (stacjonarne lub ruchome agregaty prądotwórcze).

❖ **47.48. Odprowadzanie ścieków**

Istotną sprawą jest rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej ze względu na duży stopień zwodociągowania gminy oraz znaczne położenie terenu Gminy w obrębie użytkowych zbiorników wód podziemnych (obszary zasobowe wód).

Dla odprowadzania ścieków zarówno z terenów już zainwestowanych, jak i projektowanych do zabudowy konieczna jest budowa kanalizacji sanitarnej która nie nadąża za dobrze rozwiniętymi systemami zaopatrzenia w wodę.

Postępującemu procesowi wodociągowania gminy nie towarzyszą równorzędne działania inwestycyjne w zakresie gospodarki ściekowej. W związku z powyższym należy nadać priorytet takim zamierzeniom inwestycyjnym, które rozwiązały by problem zagospodarowania ścieków przy równoczesnym dokończeniu programu zaopatrzenia w wodę.

W związku z powyższym zlecona została przez Urząd Gminy do opracowania koncepcja programowa ujmująca całościowo ustalenia przestrzenne i techniczne określające wariantowe rozwiązania sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków, a także określenie nakładów inwestycyjnych i kosztów eksploatacji dla poszczególnych rozwiązań. Nakłady inwestycyjne oraz koszty eksploatacji określone dla zawartych wariantów sieci sanitarnej i oczyszczalni ścieków będą stanowić podstawę dla wyboru rozwiązań optymalnych. Ustalenia te umożliwią podejmowanie decyzji dotyczących realizacji inwestycji tj. etapowania, przygotowania dokumentacji oraz wykonania kolejnych obiektów i zadań.

Koncepcja powinna uwzględniać prognozę demograficzną oraz planowane obszary rozwojowe zabudowy jednorodzinnej przewidziane w „Studium”.

Zakłada się wybudowanie na terenie gminy jednej gminnej oczyszczalni ścieków w Rudzie Malenieckiej na którą odprowadzone zostaną ścieki z terenu prawie całej gminy. Nie przewiduje się skanalizowania sołectwa Cis i Tama ze względów ekonomicznych. Sieć kanalizacji stanowić będą kanały grawitacyjne oraz niezbędne pompownie (tranzytowe, lokalne i przyzagrodowe) oraz rurociągi tłoczne.

Dla sołectwa Cis i Tama w sołectwie Szkucin oraz zabudowy rozproszonej znacznie oddalonej od sieci kanalizacyjnej przewiduje się zastosowanie indywidualnych bądź lokalnych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej w postaci oczyszczalni przydomowych bądź zbiorników bezodpływowych z wywozem ścieków do najbliższej oczyszczalni.

Celowość zastosowania oczyszczalni przydomowych należy analizować indywidualnie dla konkretnych pojedynczych budynków. Wykonanie takiej oczyszczalni jest technicznie możliwe i racjonalne w następujących warunkach:

- ścieki oczyszczone mogą być łatwo odprowadzone do cieku (rowu) o ciągłym przepływie, położonego w odległości do ca 100m.;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- ścieki oczyszczone mogą być rozsączkowane do gruntu, co jest możliwe w przepuszczalnych gruntach sypkich oraz dopuszczalne tam gdzie woda gruntowa występuje głębiej aniżeli 2-3m. poniżej terenu /konieczne jest wiercenie otworu i badanie przepustowości gruntu/;

W przypadku braku w /w możliwości konieczne jest wykonanie zbiorników bezodpływowych i wywożenie ścieków do najbliższej oczyszczalni.

Zakres rzeczowy i czas budowy oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej są zależne wprost od środków finansowych, które Urząd Gminy będzie mógł przeznaczyć na te inwestycje.

• **@{48@{49}@Gospodarka odpadami**

Obecnie funkcjonujące wysypisko śmieci w gminie Ruda Maleniecka nie posiada praktycznie żadnych zabezpieczeń, w związku z powyższym stanowi istotne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Dopuszczone zostało do eksploatacji do 2008 roku.

Wysypisko położone jest w odległości około 750 m na południowy - wschód od ujęcia wody pracującego na potrzeby wodociągu grupowego „ Wyszyna Fałkowska”. Ujęcie to stanowi główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę, która podawana do wodociągu jest dobrej jakości i nie wymaga uzdatniania.

Dalsza eksploatacja wysypiska w obecnej formie może przyczynić się do skażenia wód podziemnych w obrębie wysypiska.

W przypadku dalszej eksploatacji wysypiska w Wyszynie Fałkowskiej lub ewentualnej rozbudowy konieczne jest podjęcie przez gminę działań zmierzających do rozeznania warunków gruntowo-wodnych wysypiska poprzez zlecenie badań geologicznych i hydrogeologicznych, które stanowić będą podstawę do określenia rozwiązań technicznych i rodzajów zabezpieczeń by spełniało ono wymogi ekologiczne i sanitarne.

Natomiast w przypadku zaniechania dalszej eksploatacji muszą być podjęte działania zmierzające w kierunku likwidacji wysypiska oraz przeprowadzony program rekultywacji wysypiska.

Korzystnym rozwiązaniem dla gminy byłoby odprowadzenie odpadów na nowo wybudowane wysypisko śmieci w Końskich. Wymaga to podjęcia przez gminę stosownych rozmów z władzami miasta Końskie.

Gospodarka odpadami nie stwarza barier dla rozwoju gminy, wymaga ona jedynie pewnego uporządkowania.

Postuluje się opracowanie gminnego programu segregacji odpadów, który powinien zawierać:

- określenie jakie grupy odpadów mają być poddane recyklingowi,
- określenie grup odbiorców odpadów,
- określenie strategii i logistyki zbierania i segregowania odpadów, częstotliwość wypróżniania, stosowania odpowiedniego sprzętu, trasy transportu odpadów do miejsca ich pośredniego i ostatecznego gromadzenia,
- określenie ilości, jakości i rozmiarów pojemników,
- uwzględnienie możliwości mieszkańców w zakresie ponoszenia kosztów związanych z tworzeniem warunków do rozwiązywania problemów gospodarki odpadami,
- formy kształtowania świadomości i edukacji ekologicznej mieszkańców gminy, a także ożywienia i integracji aktywności obywateli na rzecz ochrony środowiska.

◆ **@{49}@{50}@@Zaopatrzenie w gaz**

Gmina Ruda Maleniecka według opracowanej w 1999 roku przez inż. Antoniego Bilskiego „Koncepcji Programowej gazyfikacji rejonu północno-zachodniego województwa świętokrzyskiego” zgazyfikowana zostanie z układu średnioprężnego URG1. Źródłem zasilania tego układu jest gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Końskie-Radoszyce-Strawczyn, który wraz z projektowanymi stacjami redukcyjno- pomiarowymi I stopnia tworzy podstawę gazyfikacji poszczególnych gmin tego regionu, jak również zakładu Przemysłu Wapieniczego „Bukowa” gm. Krasocin. Układ ten obejmie gminę Ruda Maleniecka wraz z gminą Fałków. Przewiduje się doprowadzenie gazu do wszystkich miejscowości z gminy Ruda Maleniecka za wyjątkiem Tamy i Cisa (brak uzasadnienia ekonomicznego), które zasilane będą z jednej stacji redukcyjno pomiarowej I stopnia zlokalizowanej w Cieklińsku na działce o nr 430, stanowiącej własność prywatną. Dodatkowo ze względów ekonomicznych z układu tego zasilone zostaną wszystkie miejscowości z gminy Fałków za wyjątkiem Stanisławowa i Budy. Przewiduje się, że z układu tego zgazyfikowanych zostanie w sumie 37 miejscowości.

Ilość odbiorców gazu w gminie Ruda Maleniecka objętych zakresem opracowanie wyniesie około 867 (3653 mieszkańców), roczny pobór gazu około 2953,8tys.Nm³/rok.

Całość obszaru objętego niniejszą koncepcją przewidziana jest do realizacji jednoetapowo jako etap III na lata 2001-2020. Założono, że czasookres realizacji inwestycji wyniesie 9 lat.

Przez teren gminy będzie przebiegał gazociąg wysokoprężny o średnicach 100 i 200 mm o długości 13.75 km Należy zachować od gazociągu 30m strefę bezpieczną wolną od zabudowy.

Rozprowadzenie gazu na terenie gminy odbywać się będzie przy pomocy gazociągów średniego ciśnienia wyprowadzonych ze stacji redukcyjno-pomiarowej gazu I° (Q=1600 Nm³/h) zlokalizowanej w Cieklińsku.

Gaz wykorzystywany będzie w gospodarstwach domowych do przyrządzania posiłków, przygotowania ciepłej wody oraz stworzy możliwość wykorzystania go w systemie zaopatrzenia w ciepło, gdyż na terenach wiejskich budowa scentralizowanych źródeł ciepła jest nie opłacalna.

Podstawowym aspektem wprowadzenia gazu ziemnego jako środka opałowego w zamian za inne środki opałowe (paliwo stałe-węgiel) jest zdecydowanie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz zlikwidowanie odpadów.

Rozwój gazyfikacji kształtować będzie wielkość popytu na gaz. Niezwykle istotnym czynnikiem będzie cena gazu szczególnie w relacji do ceny innych nośników energii, dla których gaz może być paliwem zastępczym.

◆ @50@@53@Elektroenergetyka

Na terenie gminy Ruda Maleniecka planowana jest budowa linii 400kV (relacji stacja systemowa Kielce - Rogowiec) - mapa nr 4

Źródłem zaopatrzenia w energię pozostaną magistralne linie napowietrzne 15kV („Ruda Maleniecka” - relacji Końskie - Radoszyce- Ruda Maleniecka, „Szreniawa” - relacji Radoszyce - Ruda Maleniecka - Słupia Konecka) wyprowadzone z rozdzielni sieciowej WRS-15kV zlokalizowanej w Radoszycach oraz linia „Maleniec” - relacji Końskie - Ruda Maleniecka - Fałków.

Dla zachowania w dobrym stanie istniejącej sieci i urządzeń elektroenergetycznych Rejonowy Zakład Energetyczny w Końskich przewiduje remonty bieżące, a jedynie w razie potrzeby budowę stacji transformatorowych SN/0.4 kV z doprowadzeniem do linii SN.

W najbliższych latach przewidziane jest przeprowadzenie modernizacji linii napowietrznych 15kV w miejscowościach:

- **Machory**, modernizacja trzonu linii GPZ Zachód - Maleniec 1.45 km. Linia nie spełnia wymogów stawianych trzonowi. Modernizacja linii polegać będzie na wymianie słupów i przewodów linii w celu zwiększenia pewności zasilania dla stacji trafo.
- **Cieklińsko, Ruda Maleniecka**, modernizacja trzonu linii GPZ Zachód - Ruda Maleniecka 4 km. Linia nie spełnia wymogów stawianych trzonowi. Modernizacja linii polegać będzie na wymianie słupów i przewodów linii w celu zwiększenia pewności zasilania dla stacji trafo oraz powiązanie linii Maleniec z linią Ruda Maleniecka.
- **Maleniec, Wyszyna Fałkowska** modernizacja trzonu linii GPZ Zachód - Maleniec 7 km. Linia nie spełnia wymogów stawianych trzonowi. Modernizacja linii polegać będzie na wymianie słupów i przewodów linii w celu zwiększenia pewności zasilania dla stacji trafo.

Wg opracowanej „Koncepcji rozwoju sieci ŚN i nn do 2002 roku na terenie RZE Końskie” w gminie Ruda Maleniecka przewidziane są remonty stacji trafo, linii nn oraz przyłączy w miejscowościach: Wyszyna Rudzka, Wyszyna Machorowska, Wyszyna Fałkowska, dobudowa stacji trafo w miejscowości Kołonec.

Pokrycie zwiększonego zapotrzebowania mocy w przypadku realizacji obiektów komunalnych, przemysłowych oraz na pozostałych terenach planowanej zabudowy może być realizowane poprzez rozbudowę istniejącego układu sieci 15 kV stosownie do wynikających potrzeb (odcinki sieci SN, stacje transformatorowe 15/0.4 kV oraz linie NN).

◆ @53@@14@Telekomunikacja

Gmina Ruda Maleniecka objęta jest systemem telefonii przewodowej i komórkowej.

Telefonię bezprzewodową zapewnia dwóch operatorów administrujących sieci (ERA GSM i PLUS GSM).

W zakresie telefonii przewodowej na obszarze województwa działa Telekomunikacja Polska S.A, natomiast na terenie gminy działalność operatorską prowadzi Zakład Telekomunikacji w Kielcach.

Rozwój telefonizacji w ostatnich latach spowodował na terenie gminy przyrost abonentów i poprawę zakresu świadczonych usług.

Rozbudowana sieć telefoniczna w oparciu o automatyczne centrale cyfrowe, gdzie dobra łączność telefoniczna zapewniona jest transmisją danych za pomocą magistralnych linii światłowodowych stwarza na terenie gminy dogodne warunki do włączania nowych abonentów i korzystania z nowoczesnych usług.

Dostępność do telefonu determinuje nie tylko podstawową sferę bytowania człowieka, ale także stwarza dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości a tym samym podnosi atrakcyjność gminy.

❖ **Zaopatrzenie w ciepło**

Brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego oraz przesłanek do jego realizacji wymaga rozwoju gazyfikacji oraz stosowania ekologicznych nośników energii do ogrzewania pomieszczeń co wpłynęłoby korzystnie na stan higieny atmosfery.

Ponieważ lokalne źródła ciepła odgrywają zasadniczą rolę w utrzymaniu czystości powietrza należy dążyć do ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez propagowanie ogrzewania opartego o paliwo ekologiczne płynne i gazowe(olej opałowy o niskiej zawartości siarki i gaz) z równoczesną eliminacją kotłowni i palenisk domowych na paliwo stałe - węgiel.

Kierunki rozwoju infrastruktury są zawarte na mapie nr 4.

7. Obszary , dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe

Ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

- teren sołectwa Ruda Maleniecka (w granicach administracyjnych sołectwa)- Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art. 13 ust.1 pkt3,4;
- teren sołectwa Lipa (w granicach administracyjnych sołectwa) - Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt3,4;
- teren sołectwa Cieklińsko (w granicach administracyjnych sołectwa) - Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt3,4;
- teren sołectwa Dęba (w granicach administracyjnych sołectwa) - Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt3,4;
- teren sołectwa Koliszowy (w granicach administracyjnych sołectwa) - Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt3,4;
- teren projektowanej rozbudowy istniejącego zbiornika wodnego w Maleńcu - Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt4;
- teren położony w miejscowości Maleniec -
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt3;
- teren górniczy w Szkucinie -
Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym - art.13 ust.1 pkt1;

w granicach określonych na mapie nr 3 z możliwością zmiany tych granic, stosownie do potrzeb uszczegółowionych przy przystąpieniu do sporządzania planu. Obszary

8. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych

Wśród zasadniczych elementów przyszłej struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Ruda Maleniecka do zadań i programów ponadlokalnych należy zaliczyć:

- budowę gazociągu wysokoprężnego Końskie - Radoszyce - Strawczyn;
- budowę drugiej jezdni drogi nr 74;
- budowę węzła drogowego na skrzyżowaniu dróg nr 74 i nr 42;
- wzmocnienie komunikacji pasażerskiej zbiorowej na kierunku Ruda Maleniecka - Końskie i Ruda Maleniecka -Kielce.

IV. AKTY PRAWNE, BIBLIOGRAFIA

1. Akty prawne

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591).
- Akty Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym
(tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo Budowlane
(tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 26 marca 1982 r o scalaniu i wymianie gruntów
(tekst jednolity Dz. U. z 1989 r. Nr 58, poz. 349, z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody
(tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw
(Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne
(Dz. U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych
(Dz. U. z 1995 r. Nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i muzeach
(tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach
(tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r nr 23, poz. 295);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach
(Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 628);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu w czystości i porządku w gminach

(Dz. U. z 1996 r. Nr 132, poz. 622 z późniejszymi zmianami);

- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych

(tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 z późniejszymi zmianami);

- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - prawo geologiczne i górnicze (Dz.

U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami);

- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - prawo energetyczne (Dz.

U Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

- **Zarządzenia i decyzje**

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawie dokumentów stosowanych w pracach planistycznych oraz wymaganych przy ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (Dz. U. Nr 1 poz. 12);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich (Dz. U. Nr 160 poz. 1071);

- Rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 28 kwietnia 1998r. w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu (Dz. U. Nr 55, poz. 355);

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 kwietnia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. Nr 41, poz. 214);

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 11 sierpnia 1999r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu osadów ściekowych na cele nieprzemysłowe (Dz. U. Nr 72, poz. 813);

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 6 stycznia 1995r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 13, poz. 61);

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 13 maja 1998r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 66, poz. 436);

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 13 maja 1995r. w sprawie lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska;

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska, obiektów oraz robót zmieniających stosunki wodne;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 05 października 1991 r. w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody;
- Decyzja Nr 34/99 MOŚZNiL z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa;
- Zarządzeniem MOŚZNiL. z dnia 27 czerwca 1995r. w sprawie utworzenia rezerwatu przyrody nieożywionej „Piekiełko Szkuckie” R - 057;
- Zarządzenie Nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- Zarządzenie Nr 23 MOŚZNiL z dnia 7 lipca 1986r. w sprawie rolniczego wykorzystania ścieków
(Dz. U. Nr 23, poz. 170);
- **Akty prawa miejscowego**
 - Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 12/95 z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w woj. kieleckim;
 - Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 13/93 z dnia 30 grudnia 1993r. w sprawie uznania za pomnik przyrody;
 - Rozporządzenia Wojewody Kieleckiego Nr 11/92 z dnia 21 grudnia 1992r. w sprawie nie obwałowanych obszarów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi;
 - Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 26/98 z dnia 01 grudnia 1998r. w sprawie wyznaczania granic, miejsc rozrodu i regularnego przebywania podlegającego ochronie prawnej cietrzewia ,
 - Zarządzenia Wojewody Kieleckiego Nr 23/87 z dnia 02 października 1987r. w sprawie uznania za pomnik przyrody;
 - Zarządzenie Nr 2/95 MGPIB z dnia 21 września 1995 r.;
 - Zarządzenie Nr 2195 MGPIB z dnia 21 września 1995 r. w sprawie zasad zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych;
 - Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego znak: OSR. V-7512/8/9 z dnia 05.05.1999r. na wydobywanie surowca ilastego ze wschodniej części złoża iłów „Szkucin”;
 - Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego znak: OSR.V-7426/2/01 z dnia 10.02.2001 r.. zatwierdzający teren górniczy i obszar górniczy złoża iłów „Szkucin”;
 - Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego znak: -7524/1/99 z dnia 06.01.1999r . zatwierdzająca zasoby geologiczne surowca ilastego dla ceramiki budowlanej złoża iłów „Szkucin”;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego znak: OSR.V-7417/6/2000 z dnia 30.10.2000r. z dnia 30.10.2000r. zatwierdzająca uproszczony projekt zagospodarowania złoza „Szkucin”;
- Decyzja Starostwa -Powiatowego w Końskich znak: GNI 6018 - 95/2000 z dnia 15.09.2000r. na eksploatację złoza „Szkucin”;
- Decyzja R0.6210 - 22/99 z dnia 7 lipca 1999 r. wydana przez Urząd Wojewódzki w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska na pozwolenie wodnoprawne na pobór wody z ujęcia wody na potrzeby wodociągu grupowego w miejscowościach: Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Machorowska, Wyszyna Rudzka, Ruda Maleniecka, Cieklińsko oraz ustanowienie stref ochrony sanitarnej;
- Decyzja znak: OS.II.7530/26/95 z dnia 2 czerwca 1995 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska zatwierdzająca zasoby eksploatacyjne w kategorii „B” ujęcia wody w Wyszynie Fałkowskiej;
- Decyzja znak: OSR.V-7441/2/2000 z dnia 29 grudnia 2000 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska zatwierdzająca zasoby eksploatacyjne w kategorii „B” ujęcia wody w Wyszynie Fałkowskiej;
- Decyzja znak: OS.II 7530/80/96 z dnia 29 października 1996 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska zatwierdzająca zasoby eksploatacyjne w kategorii „B” ujęcia wody w Szkucinie;
- Decyzja znak: OS.II 7530/10/97 z dnia 22 maja 1997 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska zatwierdzająca zasoby eksploatacyjne w kategorii „B” ujęcia wody w miejscowości Dęba;
- Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ruda Maleniecka, zatwierdzony Uchwałą Nr IV/33/94 Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej z dnia 30 listopada 1994 r. i ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Kielckiego Nr 12 z dnia 15 grudnia 1994 r. poz. 165.

2. Bibliografia

- Województwo Świętokrzyskie w 1998 r. - *Wojewódzki Urząd Statystyczny Kielce 1999r*;
- Plan zagospodarowania województwa świętokrzyskiego - *Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach* ;
- Strategia Rozwoju Zrównoważonego Województwa Świętokrzyskiego Część: Ochrona Środowiska Przyrodniczego - wersja 1; Część: transport i infrastruktura techniczna - wersja 1 - *Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - październik 1999 r.*;
- Strategia rozwoju gminy Ruda Maleniecka - *Świętokrzyska Fundacja Rozwoju Organizacji Gospodarczych Rolników w Modliszewicach - 2000 r.*,
- Geografia Polski - Mezoneiony fizycznogeograficzne - *J. Kondracki - Warszawa 1994*,
- Geomorfologia Polski - tom I - Polska południowa , góry i wyżyny - *J. Kondracki - 1994*,
- Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w 1999 r. - *praca zbiorowa - PIOŚ - Kielce - 1999*,
- Przyroda województwa kieleckiego - *praca zbiorowa - Kielce - 1995*,
- Ocena stanu czystości powietrza województwa kieleckiego w 1997 r. - *PIOŚ - Kielce 1998*,
- Wieloprzestrzenny system obszarów chronionych w województwie kieleckim - *praca zbiorowa KTN - Kielce 1995*,
- Program małej retencji województwa kieleckiego - *Kielce, 1996*
- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej w woj. kieleckim - *IUNG - Puławy 1980*,
- Małopolski program rozwoju wsi i rolnictwa ,
- Spis rolny - *Urząd Statystyczny - Kielce - 1996*,
- Plan Urządzenia Lasów Państwowych Nadleśnictwa Ruda Maleniecka,
- Uproszczone Plany Urządzenia Lasów Niepaństwowych
- Koncepcja gazyfikacji północno - zachodniego rejonu województwa świętokrzyskiego - *1999*,
- Koncepcja rozwoju sieci do 2002 roku na terenie RZE Końskie,
- Projekty techniczne linii światłowodowych relacji:
- CA Ruda Maleniecka - CA Radoszyce,
- CA Smyków - CA Końskie,
- CA Smyków - CA Radoszyce,
- Projekty techniczne linii telefonicznych,
- Projekty techniczne sieci wodociągowych

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - *poradnik metodyczny - praca zbiorowa - IGPIK - Kraków, 1996;*
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA - *praca zbiorowa pod redakcją dr Anny Liro, Fundacja IVCN Poland, Warszawa, 1995;*
- Ochrona Środowiska kulturowego - *Edmund Małachowicz -PWN Warszawa, 1988]*
- Zabytki architektury i budownictwa w Polsce - woj. kieleckie - ODZ Warszawa, 1995;
- Maleniec - unikatowy w Europie zabytek techniki - *Adam Hernas*
- Przyrodnicze obszary chronione - możliwości użytkowania - *Danuta Ptaszycka - Jachowska, Maria Baranowska -Janota - IGPIK - Warszawa, 1996]*
- Wodociągi i kanalizacja w planowaniu przestrzennym - *Alina Nowakowska - Błaszczyk, Paweł Błaszczyk - Warszawa, 1994*
- Roczniki Statystyczne;
- Bariery modernizacji i rozwoju miast - praca zbiorowa - *IGPIK Kraków - Kraków 1998,*
- Komunikacja miejska - *C. Rozkwitalska i zespół IGPIK -Kraków 1994,*
- Oceny oddziaływania dróg na środowisko - *GDDP - Warszawa 1997 tom I i II, Parkingi i garaże - Władysław Korzeniowski - 1997,*
- Planowanie miejscowe w działalności samorządów miast i gmin - *b. Zastawniak, M. Szopa,*
- Planowanie systemów transportu w miastach - *W. Suchorzewski z zespołem - 1999,*
- Polityka komunikacyjna w miastach w nowych warunkach - *w. Suchorzewski - 990/1997,*
- Zagospodarowanie przestrzenne małych miast - *T. Kachniarz,*
- Uwarunkowania wielofunkcyjnego rozwoju gminy - *M. Kołodziński, @15@*